

769563

PETRE DULFU
ISPRĂVILE LUI PĂCALĂ

Coperta:
CONSTANTIN POHRIB

PETRE DULFU

Isprăvile lui Păcală

ISBN: 973-9176-23-2

EDITURA GARAMOND
BUCUREȘTI, BULEVARDUL CAROL I, NR. 68

d. z. 1676463

1003

4769583

I. MOȘTENIREA

Nu azi, nici ieri, hei! de-atuncea, apă-a curs pe Olt cam multă!
 (Sănătate, de la Domnul, celor care mă ascultă!)
 Undeva p-aci, sub cerul scumpei noastre României,
 Intr-un sat trăia — se zice — un moșneag, ce-avea trei fii.
 Cei mai vîrstnici, del' ca lumea! cînd mai buni și cînd mai răi,
 Cînd mai dezghețați la minte, cînd mai proști, sărman de ei.
 Cel mic însă... altă fire! Suflet bun, dar mult poznaș...
 Ca să facă el vreun lucru, cum se făptuiește... aș!...
 Toate le făcea sucite și pe dos, de te-ncruceai...
 Un nătîng, un gură-cască îți părea — cînd îl vedeai.
 Ii ieșeau la capăt însă toate-așa de minunat,
 Că, de fapta-i săvîrșită, locului stăteai mirat.
 O plăcere-avea: de lacomi, de negliobi, să-și rîză-n lege!
 Și, ca el, la gard prostia cine mai știa s-o lege?...

.....

— Năzdrăvan! ziceau o seamă. Alții: — Ba e un țicnit!
 Iar la urmă, toți, „Păcală“ oamenii l-au poreclit.
 Într-o zi, bătrînu-și cheamă fiii lîngă pat: — Mi-e rău!
 Mă-a sosit pesemne ceasul!... Rămîneți cu Dumnezeu!
 Aș fi vrut, la despărțire, să vă las ceva strînsură;
 Că eu știu, vai, sărăcimea în viață cîte-ndură.
 Dar în lume... nu-i pe vrute... faci atît cît ți-e puterea...

Textul a fost reprodus în facsimil după P. Dulfu, *Isprăvile lui Păcală*, Editura Tineretului, 1966.

După ani de străduință, doar o vacă mi-e averea.
Stăpîniți-o pe Joiana, voi, băieți, cînd n-oi mai fi;
Intre voi, ca frați de-un tată, împărțiți-o cum veți ști!...
Zise, și vroia-nainte să-și urmeze cuvîntarea...
Nemiloasa moarte însă i-a curmat pe veci suflarea.

.....
După ce l-au dus la groapă, băietanii... ce să facă?
Intre dînșii cum să-mpartă, trei feciori, o biată vacă?...
Cel mai mare — una, două: stăruia că numai lui,
Lui i se cuvine vaca și că n-o dă nimănui;
Fiindcă el doar a-ngrijit-o, de pe cînd era vițea!
— Ba să fie cu iertare! mijlociu-i răspundea,
Drept la vacă, eu am singur, scumpe frate!... mă-nțelegi?...
Că de treburile casei eu văzut-am ani întregi!...
Și pe bietul tata, cine — cît zăcu bolnav în pat,
Pînă cînd închise ochii — nu tot eu l-am căutat?
D-alde-acestea multe încă, cei doi frați își tot spuneau;
Iar Păcală?... sta deoparte, i-asculta cum se sfădeau
— Hol! grăi-n sfîrșit ăl mare, că s-adună lumea-n drum!
Ia să ne-mpăcăm mai bine.

— De! să ne'mpăcăm! Dar cum?

— Lesne!... Pîn' să vie vaca de pe cîmp, de la mîncare,
Hai cîte-un ocol în curte să ne facem fiecare.
Și-ntr-al cui ocol va pune dînsa mai întîi piciorul,
Din noi trei, acela singur îi va fi stăpînitorul!
— Haidem! zise mijlociul. Zău, cuminte socoteală!
Unde i-o plăcea Joianeii!...

Dar tu, ce zici, măi Păcală?

— Ce să zic? răspunse-acesta. Fie cum ați chibzuit!
„Bun de tot! (cel mai în vîrstă își zicea-n gînd mulțumit)
Eu o să-mi așez ocolul... lîngă poartă chiar, colea...
Las'că știu eu pe Joiana cum s-o trag în partea mea!...“
Mijlociul tot cam astfel se gîndea și el să facă.
Și-amîndoi, c-un „Doamne-ajută“ grabnic în pădure pleacă,
Taie, cară la spinare: fagi mai tineri și stejari;
Din stejari, din fagi, cu barda, lați își făuresc și pari...
Și-nspre sear-aveau în curte amîndoi cîte-un ocol,
Chiar cum intri, lîngă poartă. He, dar cum? Ocolul gol?
Ce să cate-n el Joiana?... Fuga!... în ocoale pun
Și nutreț: otavă unul, altul: fin de cel mai bun.
— Iac-așa!... să-i placă vacii!...

Iar Păcală, al lor frate?...

Sub un plop în vremea asta s-odihnea trîntit pe spate.
Numai cînd văzu că dînșii isprăvit-au munca grea,
Merse și el de-și aduse, din hoceag, ce-i trebuia:
Ramuri tinere-nfrunzite, de răchită, de stejar;
Și-njghebă din ele-acolo, pe-apucate, un frunzar.
Doar atîta... alt-nimica înăuntru n-a mai pus...

.....
Soarele-asfințea departe, dup-o culme din apus...
Și Joiana, iat-o, vine de la cîmp spre cas-alene...
A intrat pe poartă-n curte... Ei, acu-i acu', măi nene!
Peste cine-o da norocul?... Frații, muți, privesc la ea...
„In ocolul meu intra-va...“ cel mai mare se gîndea.
Tot așa și mijlociul... Aș! spre-ocoalele cu fin
Ea se uită-abia în treacăt, mirosindu-le puțin.
Apoi, haide... la frunzarul lui Păcală drept se duce,
Intră veselă și-ncepe frunze tinere să-mbuce.
— Ha-ha-ha!... vedeți? Păcală începu rîzînd să zică,
După prea mult cine-aleargă, se alege cu nimică.
Frații-i tremurau de ciudă; însă... ce puteau să facă?...
Și-a rămas din ziua-aceea singur el stăpîn pe vacă.

II. VÎNZAREA

Scoală-te din somn, băiete, cînd de ziuă s-a crăpat,
Du la iarbă pe Joiana — să ți-o duci la adăpat!...
Uite-o! Vrea să intre-n holdă... n-o lăsa la grîu... aleargă!...
Noaptea: vezi, din băătură, vreun om rău să nu ți-o șteargă!
Trebuia, și zi și noapte, slugă, păzitor să-i fie...
Nu era făcut el, însă, după d-astea să se ție!
— Să mă zbucium eu atîta, pentr-o vacă?... Pînă cînd?
Și de ce, la urma urmei?... Nu-i mai nimerit s-o vînd?
Hai la tîrg!

Așa Păcală hotărîndu-se-ntr-o zi,
Iși luă de funie vaca și cu ea-n spre tîrg porni.

*
*
*

De la vatră-n zori de ziuă, el plecă pe vreme bună;
Dar spre-amiazi, într-o pădure, se trezește c-o... furtună.
Intr-o clipă norii negri au cuprins țaria toată.
Vîntul clătina copacii, mai din rădăcini să-i scoată.
— Unde să mai mergi acum pe o vreme-atît de grea?
Pîn'la tîrg... e cale încă! băietanul se gîndea.
Vede-alătura de cale un stejar nalt, scorbuross:

Ia să mă opresc oleacă sub acest copac stufoș...
Și legînd-o pe Joiana de-a stejarului tulpină,
El își lasă jos, pe iarbă, trupul dornic de hodină.
Stă ce stă culcat, cu mîna căpătîi, și-adoarme dus...
Fulgere brăzdau tăria. Vîntul vijlîa pe sus.
Clătinat de vînt, stejarul îndelung a scîrțîit.
Lui Păcală-n somn, copacul îi părea că-ar fi vorbit.
Și: — Aud?... Ce-ai spus? îi zice, iute capul ridicînd.
Este de vînzare vaca, tu-mă-ntrebi? și cum o vînd?
Ai ghicit!... E de vînzare!... Hai — ș-o cumperi dacă vrei!...
Nu-ți cer mult pe ea, stejare... numai: șaptezeci de lei.
Vîntul, care-și domolise puțintel a sa minie,
Prinde-a bate iar prin ramuri, parcă și mai cu tărie.
„Scîrțîi!“ făcu din nou stejarul. Iar Păcală: — Nu vrei, hai?
Șaptezeci de lei e prea mult? Numai patruzeci îmi dai?
Dă-mi-i!... Na-ți-o și cu-atîta...

Dar copacul, iarăși: „Scîrțîi!“

— Ce? Parale n-ai acuma? Să te-aștept, zici, pînă marți?
Bine, nu e lucru mare... Pînă marți... te-ngăduiesc!...
Numai, vezi: la ziua asta, banii gata să-i gălesc...
Mă-nțelegi? Să n-avem vorbă! Și-acolo-n pădurea deasă
Sub stejar lăsîndu-și vaca: — Bun rămas! porni spre casă.
Frații-i, cum îl văd că vine: — Unde-i vaca?

— Iac-am dat-o.

— Cui? Cu ce preț?

— În pădure, un stejar mi-a cumpărat-o.

Patruzeci de lei pe dînsa o să-mi dee, marți, mi-a zis...

— Cum?... Ce spui?... Ești beat, măi frate?... Sau ne iei

pesemne-n rîs!...

— Dacă nu vreți, nu mă credeți! le-a răspuns el liniștit.

— Tii!... cei doi se minunează. E nebun!... S-a mîntuit!

P-așteptare-auzi! să vîndă, cui? unui stejar, o vacă!

Trasu-ne-ai pe sfoară zdravăn, mai deunăzi la-mpărteală!

Dar acuma cu vînzarea... mi te-ai ars și tu, Păcală!...

Și pe cînd vorbeau cam astfel cei mari, în a lor privire

Se zărea lucind o rază de nespusă mulțumire.

Dînsul... ce să zică?... Tace... Apoi marți, în zori de zi,

C-un topor în mîna, haide! spre pădure-ntins porni.

Cînd ajunse la stejarul unde vaca și-o legase:

Funia doar acolo, ruptă!... Vaca?... nicăieri. Plecase!...

— Ei, stejare! Banii, iute!

Aș! stejarul, iarăși: „Scîrțîi!“

— Nici acuma va să zică, n-ai parale? Marți? Tot marți?!
Dar de nu te ții de vorbă nici atunci, o pați cu mine!...
Marțea următoare însă, cînd s-a dus din nou să-i ceară:
„Scîrțîi!“ făcu din nou stejarul.

— Cum?... Nici astăzi?... Marți vrei, iară?...

A... copacule nemernic... ia stai, că te-nvăț eu minte!...

Știu că nu mai porți cu vorba tu pe nimeni de-azi-nainte!

Și zicînd acestea, trage-i!... cu toporul ascuțit...

Dă-i, într-una!... pîn' stejarul... la pămînt s-a prăbușit.

Iar atunci, spre rădăcină ochii cînd și-i ațintește,

Colo-n scorbura-nnegrită, jos, Păcală... ce zărește?...

O căldare... Și-n căldare? O-lîo!... ce de bogăție!

Sfinte Doamne!... Numai galbeni!... Prețuiam... o-mpărăție!

— Vai! se minună flacăul. Vezi, bătrîne putregai,

Ce de bani aveai?... și totuși îmi spuneai mereu că n-ai!

Mă făcuși s-alerg p-aicea de atîtea ori degeaba!...

Îți plăcea să strîngi avere înșelînd, se vede, treaba!...

Prinse-apoi, cu mîna plină, galbenii a-i vîntura:

— Uite-acuma... prețul vacii, am de unde mi-l lua!...

Și-a luat comoara toată?... Aș!... luă doar banii săi,

Cît avea să ia pe vacă: tocmai patruzeci de lei...

Îi vîrî-n chimir, deoparte... — Bun rămas! grăi voios...

Și plecă, lăsînd acolo ceilalți bani, grămadă, jos.

III. ÎMPĂRȚIREA COMORII

Seara, cum ajunse-acasă, banii-n palmă-i zăgănește:
— Iată prețul văcușoarei, o lețcaie nu-mi lipsește!...
Frații-i, cînd văzură-n mîna-i aurul, se minunară;
Dar de unde, cum și ce fel, deocamdată nu-ntrebară.
Ziua următoare însă, cînd se lumina de zori,
Nici nu s-a sculat Păcală, hai la el nerăbdători:
— Ian ascultă, frățioare! Cum se poate-așa minune?
Un stejar să-ți dea pe vacă bani de aur? Fii bun, spune!
Că de-aseară pîn-acuma n-a fost chip să ațipim
Nici cît ai clipi din gene!... Tot la asta ne gîndim!
— Să vă spun! le zise dînsul, tolănit pe-o rîină stînd.
V-am ascuns vreodată oare, eu, vreo faptă-a mea?... Vrun gînd?...
Nu voia-ntii să-mi plătească... dar i-am arătat pe dracul!
Și le povesti, din capăt, întîmplarea cu copacul...
Cînd aflară ei la urmă ce de bani frumoși mai are,
Strînși în scorbura stejarul... se cruciră și mai tare.
— Vai, să dai de-așa comoară, și-n pădure să o lași!...
Este cu putință, frate!... Cum pustia te'ndurași?...
Vino, iute, c-o ridică alții, de mai zăbovim!
Să luăm cu noi comoara și frățește s-o-mpărțim...
— Vreți? grăi Păcală. Haidem!... Cei doi auzind așa
Tremurau de neastîmpăr; casa nu-i mai încăpea.

Aripi ar fi vrut să aibă!... Și luîndu-și fiecare
 Cîte-un sac la subțioară, au plecat îndata mare.
 Pe la prînzul cel de-amiază, iată-i în pădurea deasă!
 Și-au venit cam pe la cină, încărcăți de bani acasă...
 Dar bănetul scump acuma numărat mai trebuia,
 Din comoară, partea dreaptă, fiecare să și-o ia.
 — Cum să facem, împărțea mai curînd s-o isprăvim?...
 Numărînd așa, cu banul, nici la ziuă nu sfîrșim!
 Știi ce, frățioare?... Fuga, peste drum la popa du-te;
 Cere-i banița. — Prea bine!... Și porni Păcală iute.
 ...Popa — om cu suflet negru și de-o lăcomie rară —
 Chiar cinase, cînd aude: cioc, cioc, cioc! în ușă-afară.
 — Cine e?
 — Sînt eu, Păcală! Am venit c-o rugămintel!
 — Ce vrei?
 — Să ne dai oleacă banița... cinstit părinte!...
 Numai pînă dimineață!
 — Banița?... Acum?... Ei, drace!...
 Nu pot să ți-o cat! E noapte! Pleacă și mă lasă-n pace!
 — Dar... ne trebuie, tăicuță... Fă-ți cu noi pomană, zău!
 Caut-o... și ne-o dă!... Pe urmă, las' că n-o să-ți pară răul
 Auzind acestea popa, banița din tind-o ia:
 — Hai, băietel!... Na-ți-o!... Iacă!... Ce-o să măsurăți cu ea?
 — Bani! grăi Păcală, sprinten către casă alergînd.
 — Bani! am auzit eu bine?... Măi! se miră popa-n gînd.
 Cum atîția bani? De unde?... Asta-i nemaipomenit!...
 Vreo hoție săvîrșit-au?... Vreo comoar' or fi găsit?...
 Ia să merg să văd cu ochii!... Dacă spus adevărat,
 Drumul nu mi-o fi degeaba!... Și zicînd, a și plecat.

*
 *

Frații măsurau în casă galbenii din saci, turnați
 Lîngă vatră jos... cînd unul:
 — Tii! șoptește. Stați, mă! Stați!
 Cine-i la fereastră oare?... Ochii dacă nu mă-nșală,
 E chiar popa!... Du-te, fuga, scapă-ne de el, Păcală.
 Să te faci că nu știi cine-i, și c-un băț, cu ce-i găsi, —
 Trage-i una, ca să-i piară pofa de-a ne mai pîndi!...
 — Iacă plec, grăi Păcală. Și-apucînd o scurtătură
 Din ungher, de după ușă, iese iute-n bătătură...

Intră iară dup-aceea în căsuța bătrînească:
 — Măsurați-nainte... popa n-are să ne mai pîndească!
 Măsurînd ei tot bănetul și pe-afară-apoi ieșind,
 Cel mai mare vede-n curte, într-un lac, ceva mijind...
 Și pe mijlociu l-întreabă: — Frate! ce-i aicea jos?...
 — Unde?
 — Ici în lac! Privește!... Parc-ar fi... un cap bărbos!...
 Nu vezi?
 — A, ba vād! Ii! Doamne! Om o fi, sau ce drăcie?
 Uite și tu, măi Păcală!... Iar Păcală: — Ce să fie?...
 E un țap!... Se scaldă-n apă! Dîșii tot nu-s dumeriți.
 Dar cînd cată mai de-aproape: — Vai! Rămîn încremeniți.
 — Nu ești zdravăn? Cum îți vine să glumești că este-un țap?
 Este popa, mort, săracul!... L-ai lovit cu bîta-n cap?
 — Aș!... Ii arătai doar bîta! Iară el, pierzîndu-și firea
 Și fugind... căzu, pesemne... își găsi aci pieirea!
 Frații cei mari înlemniră: — Am pățit-o, frățioare!...
 Mîini la ziuă... lume!... zarvă!... Unde să-l ascundem oare?
 Toată lumea o să creadă cum că noi l-am omorît.
 Vezi ce făptuiși, băiete?... Vai, în ce foc ne-ai vîrît!...
 — Ho!... Destul!... le-a zis Păcală. Ce atîta gălăgie?...
 Orișicîtă văicăreală, geaba!... Tot se află!... De scăpare
 Nu-i decît un chip!
 — Anume?
 — S-o tulim, îndata mare!
 — Să fugim, zici? Cînd în aur ne putem de-acum scâlta?
 — De, păcate! Ce să facem, dacă s-a brodit așa!...

IV. FUGA

Noaptea coperea-ntreg satul cu mantaua-i înstelată
Și se odihnea, prin case, lumea-n visuri cufundată.
Numai frații n-aveau tihnă... se găteau de lungă cale...
— Sec noroc avurăm, Doamne! Sec! ziceau cei doi, cu jale.
Cum să părăsim, măi frate, cum, atîta bogăție?...
In bănet ei își virîră mîinile cu lăcomie...
Indesară prin șerpăre cît putut-au îndesa.
Iar Păcală?... El plecat-a făr-să iee... o para!
— Trage ușa după tine! strigă frații-i, cînd să iasă.
Și s-au dus... p-aici încolo... Bun rămas, ogradă, casă!...
Dar pe drum cînd se uitară la Păcală... ce să vadă?
Steteră și se-ncruciră. Nici nu le venea să creadă!
El scosese ușa casei, din țîțîni, cît e de mare;
Și venea cu ea tîrînd-o după sine pe cărare.
— Ce-ai făcut? De glumă-ți arde? Nu ești zdravăn, măi creștine?
— Păi... v-ascult! Nu voi mi-ați zis-o: trage ușa după tine?
— Noi! S-o-nchizi ți-am zis, la naiba! N-am zis s-o tîrăști pe drum!
Las-o focului și vino, că se face ziuă-acum!...
— Ce?... se oțărî Păcală... Vreți s-o lepăd?... Iaca ba!...
Las'... că-n cale... cine știe ce-ajutor ne poate da!...
Și s-au dus, s-au dus într-una, pe cărări nemaiumblate —
Dînșii cu mîhnirea-n suflet, iară el... cu ușa-n spate.

Tot au mers... întregă noaptea și-o zi-ntregă, pînă-n seară,
Pînă cînd, într-o pădure, mi-i ajunse noaptea iară...
Unde să mai mearg-acuma?... Înaintea lor mijeja
Un stejar al cărui creștet sus cu norii se-nfrăța.
— Ne ajunge, mi se pare, cîtă fuguliț-am tras.
Să rămînem, zise unul, pînă mîne-aci de mas.
— Jos, aci... grăi Păcală, sub stejar?... Aș!... cum îți vine?...
S-ar putea să dea, la noapte, peste noi... te-nchină cinel
Eu mai bine sus aș crede, în copac, să ne suim;
Acolo, pe cîte-o cracă, mai tihniți o să dormim.

— Bine zici. Și se urcară, cît ai bate din amnar...
Iar Păcală?... Nu se urcă numai dînsul în stejar; —
Ia cu sine sus și ușa ce-n spinare-o adusesese...
Luna mi-i privea c-un zîmbet, printre ramurile dese...
Dar abia ajung flăcăii sus, abia se cuibăresc,
Numai ce aud un foșnet... Și... deodată... ce zăresc?...
Oameni mulți, vreo doisprezece! toți cu saci rotunji pe spate
Și la brîu cu lungi cuțite, cu pistoale-ncovoiate;
Din desîș, pe-o cărăruie-naintau cu pașii grei
Tocmai spre stejarul falnic, ce-i adăpostea pe ei.
Iar cînd au ajuns acolo, aruncară sacii jos,
Și pe iarbă se trîntiră, sub copacul rămuros...
— Nezăriți aci de nimeni (unu-a zis) să ne-odihnim!
Și ciștigul d-astă seară, între noi să-l împărțim!

.....
Frații din copac, văzîndu-i: „Am pățit-o!“ se gîndeau.
Cei mari — mai ales — de frică: niçi să sufle nu-ndrăzneau.
Dar pe cînd ei stau, ca lemnul, fără grai și nemișcați:
Numai ce-l aud de-alături pe Păcală: — Valeu, frați!...
Ușa naibii... vrea să-mi scape!

— Taci, măi! îi șoptesc cei doi.
Ține-o!... Nu cumva să cadă, că s-a mîntuit cu noi!...
Aș! Pîn' să-i șoptească: „ține-o“, dura! ușa i-a scăpat...
Și de sus, din cracă-n cracă, pînă jos a lunecat.
Auzind ciudatul vuiet: — O-lio! hoții-ncremenesc...
Ce-o fi asta?... Și deodată, țîști!... la fugă mi-o tulesc.
Lasă jos acolo toată bogăția ce-au adus.
Cînd văzură așa flăcăii, își făcură cruce sus:

— Ei! acum s-o ștergem, iute, pînă nu vin hoții iar!...
Apoi într-o clipă — iată-i — jos, pe toți trei, din stejar.
Dar zărind prin iarb-atîtea lucruri scumpe risipite:
Colo — saci cu bani, alături — scule de-aur strălucite:
Se putea cu mîna goală s-o zbughească?... Cei mai mari
Iau și bani, aleg și scule de prin saci de la tîlhari.
Iar Păcală!... Sta deoparte... la-nceput, doar îi privea;
Ca să ia ceva și dînsul, nici prin minte nu-i trecea.
Cînd deodat-un sac zărește, plin tot numai cu tămîie!
— Lucru sfînt! păcat, pe mînă tîlhărească să rămîie.
„Vino, sacule, tu-ncoace!“... Și pe umăr l-a săltat. —
Din grămada de scumpeturi doar atîta el a luat!

*
* *

Arși de spaimă-n astă vreme, haraminii... ce făcură?
Tupilați pe ici, pe colo, steteră ei cît stătură, —
Pîn-odată, cel mai mare: — Ei, drăcie!... Cum adică?...
Mult o să mai stăm prin tufe?... Ne-nfricărăm... de nimică!
— Zău așa! vro doi răspuns-au. Și-adunîndu-se grămadă,
Spre stejar din nou se'ndreaptă... Cînd acolo, ce să vadă?
— Ian uitați-vă!... Trei oameni!... (îndîrjit vătaful zice)
Scotocesc prin sacii noștri, parcă nici n-am fi p-aicel!...
Aștia vor fi fost pesemne adineauri în copac,
De ne puseră pe goană!... Ce?... credeți că e vrun drac?
Repede!... pe ei, tovarăși!... Hai, să le-arătăm noi lor!

.....
Cei trei frați, văzîndu-i însă: ia-o, nene, la picior!...
O tuliră prin pădure, cît mai repede putură...
Iar tîlharii?... După dîșii! fluierînd, strigînd din gură...

V. FLUIERUL

Zorile 'nroșit-au bolta, și Păcală tot mai sue,
Prin desimea de mesteceni și de brazi, pe-o cărăruie —
Sue gîffind, cu sacul de tămîie la spinare.
Hoții au rămas departe, contenind a lor strigare.
Dară frații cei doi, unde-s?... Cînd la fugă mi-o tuliră,
Incărcați cu bani și scule: ei pe alt drum nimeriră.
Vor fi izbutit să scape teferi și ei, bieții frați?
Sau vor fi căzut pe mîna hoților întăritați?...
Cine mai putea să știe?... Să-i lăsăm și noi acum...
Să 'nsoțim de-aici încolo pe Păcală doar la drum.

El, tot sue!... pîn'odată, cînd de după stînci cărunte
Răsăria făclia zilei, iată-mi-l p-un vîrf de munte.
Și de-acolo aruncîndu-și ochii peste codri 'n jos,
Peste văile 'nflorite: — Tii!... îngînă. Ce frumos!...
Tu, care-ai urzit tăria cerului și-acest pămînt,
Mare ești! și-a tale lucruri, Doamne, minunate sînt!...
Apoi ce-i trăsni prin minte?... Sacu'jos pe iarbă-l puse:
Vreascuri, de prin prejmuire, o grămadă mare-aduse.
Și din cremene, cu-oțelul, scăpărînd scînteii pe iască,
Dete foc grămezii: Para, începă să pîlpîiască.

Străluceau, creșteau într-una limbile de foc roșatec —
Pîn-au prefăcut movila cea de vreascuri în jeratec.

Sacu' plin atunci, Păcală, sus cu mîinile-l săltă,
Și din el tămîia toată pe jeratec o turnă.
Sfîrșie pe foc tămîia, și un sul albiu de fum
Prinde-a se 'nălța 'n văzduhuri, pîn 'la cer făcîndu-și drum.
„Iac' așa!“ gîndia Păcală, mulțumit de-a sa ispravă,
— Jertfa mea primește-o, Doamne, cu plăcere-acolo-n slavă!
Iar pe cînd gîndea el astfel, deodată ce să vază?
Cerul porțile-și deschide, plaiu' ntreg se luminează...
Și din slăvi cerești un înger se coboară jos pe plaiu:
— Bine te-am găsit, Păcală! Sînt trimis aci din raiu.
Ziditorul lumii, Tatăl, să vorbească vrea cu tine...
Spre locașu-i de lumină, sus, la raiu deci, hai cu mine!...

Nemișcat în loc Păcală stă o clipă, ca visînd...
Apoi... numai ce se simte, de pe plaiu, spre cer urcînd...
Aripi parc-avea la spatel!... Îndărăt cînd se uita,
Tot mai mic, mai șters, pămîntul rămînea 'napoia sa.
Casele-i păreau mici cuiburi, munții, niște mușuroaie;
Rîurile, șerpi molatici ce prin iarbă se 'ncovoiaie...
Iar de la un timp, nici urmă de pămînt!... pierise 'n hău!
Numai stele și luceferi întîlnește 'n drumul său.
Ajunsese-așa de-aproape de tîria cea cu stele
Că putea culege'n sboru-i cîte-ar fi voit, din ele.
Apoi și mai sus, deodată, o lumină orbitoare
Ii răsare-n ochi, — mai albă ca lumina cea de soare.
Pasă-mi-te-acolo-n raze de lumină-nvăluit,
Se afla locașul Celui care toate le-a zidit...

Cum, pe unde mai trecut-a, n-a văzut... fu peste fire!
Ii luase parcă ochii negrăita strălucire.
Ii părea doar că zărește: mîndre pajiști, pomi în floare,
Mese-ntinse... pe la mese: lume-n strai de sărbătoare.
Numai strai luminoase, numai fețe mulțumite...
Auzia și-un zvon în treacăt, zvon de glasuri fericite...
Și deodată, numai iată-l... locului oprit din zbor,
Se trezește față-n față cu al lumii ziditor.
...Dumnezeu, cu barbă albă, ca omătul cel curat,
Odihnea-ntr-un jilț de cete îngerești înconjurat.

Cînd în fața Celui veșnic se văzu ajuns Păcală,
I-a-nghetat în piept suflarea... mut rămase de sfială.
Domnu-i înțelese frica: — Vino!... bun sosit în raiu!
Mai aproape!... n-avea teamă!... Știi de ce mi-te chemaiu?
Jertfa care mi-ai adus-o, mi-a făcut nespus de bine.
Pentru fapta-ți bună, spune-mi ce dar vrei azi de la mine?
Fă-ți p-acea ochii roată, cere-mi — fără-a te sfii —
Ori ce-ți place... și-ntr-o clipă ruga ta se va-mplini.

De-ale Tatălui cuvinte părintești îmbărbătat,
Iși roti Păcală ochii prin lăcașul minunat.
Ce era pe-acolo... Doamne!... ce de lucruri de minune:
Nu-i condei ca să le scrie, nici graiu să le poată spune!...
Cînd deodată, printre-atîtea frumuseți dumnezeiești,
Intr-un unghi zărește-un fluier, mic! un fleac! nici să-l privești!
Și grăiește: — O, stăpîne! Pentru jertfa-mi ne-nsemnată,
De la Tine... sănătate!... n-așteptam vreo altă plată.
Dacă totuși vrerea Ta e să-mi aleg un lucru... hai!...
Vezi în colț colea un fluier?... doar pe-acela să mi-l dai!
Din mulțimea de scumpeturi, auzind c'atît el cere,
Doar un fluier, ș-alt nimica: Domnul rîse cu plăcere.
— Cum se poate?... Tatăl lumii în locașu-i cînd te cheamă,
Nu găsești să-i ceri, băiete, nici un lucru mai de seamă?...
Ia mai stai și te gîndește: Traiu îndelungat... voești?...
Vrei soție... credincioasă? Vrei... averi împărătești?
— Urzitorule al lumii! încă de copil doriau,
Cînd flăcău voi fi, un fluier ca acesta eu să am.
Dacă ții să-mi faci plăcere, dă-mi-l. Te milostivește!
Robul Tău smerit nimica alte celea nu dorește.

Ce putea să mai răspundă la aceste vorbe Tatăl?
Semn făcu să i-se-aducă fluierul cerut: — Ei, iată-l,
Dacă nu vrei alte bunuri... fericit să-l stăpînești!
— Mulțumesc! Ferice, Doamne, și Tu'n veci să'mpărătești!

.....
Cuvîntînd așa Păcală, din 'nălțimi strălucitoare
Spre pămînt simți că-ncepe iar domol să se coboare.

VI. TOCMEALA

Cînd pe munte-a pus piciorul, cruce și-a făcut voios :
Apoi s-adînci-n desimea codrului întunecos.
Și sub cîte-un brad, la umbră, fără grijă de nimica,
Sta, cînta cu drag din fluier, cît de mare-i ziulica.
Brazii, auzindu-i cîntul, ramurile-și clătinau;
Păsările, fermecate, pîlcuri prin văzduh săltau...

Dar s-a săturat la urmă prin păduri de hoinărit...
Și-ntr-o zi, din munți pornește către șesul înflorit.
Tot coboară, pe-o potecă, merge... pînă dă de-un sat.
Iar acolo, ce'ntîlnește? Oameni mulți în drum, la sfat.
Amărîți grozav în suflet după față se vedeau;
Și-ntre ei, sărmanii, tocmai despre popa lor vorbeau :
— Ii muncii (striga din gură un român cu negre plete)
Luni de zile, și drept plată : bice peste spate-mi dete!
— Nu-i plății (zicea un altul) niște bani la timp... și-acum
Vînzătoare-mi face casa! Voi fi scos cu-ai mei în drum.
D-alde-astea multe încă oamenii spuneau de-a rîndul,
Văicărindu-se de popa și cu toții blestemîndu-l...

Auzind așa Păcală, — se apropie și el:
 — Bună vremea, oameni!... Ce-aud?... Popă!?... Și așa mișel?
 — Hei? (un moș oftă cu jale). Popă ca al nostru nu-i,
 Nu-i în toată țara altul! Bată-l Maica Domnului!...
 Cîți moșneni, avuți pe vremuri, azi cerșesc din sat în sat!
 Căci prin uneltiri, hainul, de avere i-a secăt.
 Doar să ia! De dat, la nimeni nu dă, nici un colț de pîine.
 N-are, de creștin durere... nici cît ar avea de-un cîine!
 Sufletul din trup ți-l scoate, cînd la muncă te tocmește
 Și să nu crîcnești o vorbă, că și trupul ți-l ciuntește.
 Uite, de la el din slujbă chiar aseară au ieșit:
 Doi flăcăi... ciunțiți, sărmanii... nu se poate mai cumplit!
 Pentru-un lucru de nimica, într-atît s-a-nversunat:
 Că la amîndoi, cu briciul... popa... nasul le-a tăiat!...
 Frați erau, veniți acuma, de curînd, în sat aici!...
 Lui Păcal-o bănuială inima i-o zgudui:
 — Frați?... Și unde-s?

— În căsuța babei Floarea, ici, de vale!
 Să le oblojească rana, i-a chemat chiar ea din cale,
 Că e mare doftoriță!... Pentru orice fel de rană
 Are-n cap cîte-un descîntec, și prin lăzi vreo buruiană...
 Și-nspre casa arătată el pornește cu iuțeală.

* * *

Cînd intră-n căsuța joasă, tresări! . Acei flăcăi,
 Ciumpăviți de briciul popii, erau tocmai frații săi...
 — Doamne!... Voi?... În starea asta?... Cum ajunserăți aci?
 — Vai de noi! oftară frații, și-ncepură-a-i povesti:
 De tîlhari, știi tu, atuncea? noaptea-n codru, urmăriți,
 Furăm prinși, bătuți amarnic, pîn'la piele jefuiți.
 Am scăpat... abia cu zile!... Și venîrăm, pe un drum,
 Pîn' ajunserăm în satul unde ne aflăm acum.
 Ce să facem? ne-ntrebarăm osteniți și nemîncăți.
 Milă pe la uși să cerem?... Haide, să intrăm argați.
 Cînd vorbeam așa... în cale, iat-un popă ne-a ieșit:
 Popa, chiar din satu-acesta. El în slujbă ne-a primit.
 Însă... știi cu ce tocmeală?... Bată-l Precista să-l bată!...
 De ne-om supăra pe dînsul: să ne taie nasu-ndată.
 Ai mai auzit ca asta?... Iară dacă s-o-ntîmpla
 El pe noi să se mînie: noi să-i facem tot așa!...

Și la cîmp ne-am dus cu plugul... „Iacă (popa ne grăi),
 Să-mi brăzdați azi locu-acesta. Plec... L-amiazi voi fi aci.
 De mîncare v-oi aduce...”

„Bine!... Pleacă sănătos!...”
 Zicem noi. Apoi, ne-așternem pe arat, muncim voios.
 Îns-amiaza... vine, trece... Iar cu prînzul el să vie,
 De amiazi, nici pomeneală! A sosit... pe la chindie!
 „Cum!... Așa tîrziu, stăpîne!”

„Cam tîrziu!... V-ați supărat?”
 „Nu, dar tremurăm de foame!”
 „De, vă cred!... Dar s-a'ntîmplat!”
 Iacă... n-a fost gata prînzul!... Iar a doua zi, măi frate,
 Ce să vezi?... Cu prînzul, popa, vine... tocmai pe-nserate!
 „Vai! da' ce-ai de gînd, părinte? Să ne ții tot nemîncăți?
 N-a fost gata nici azi prînzul mai la vreme?...”

„Nu, argați!”
 Sînteți supărați pe mine?... „Ei... ba bine că n-om fi!”
 „Da?”

Și pe-amîndoi... cu briciul... uite cum ne schilodi!
 „Hai, plecați unde stăpînul mai la timp cu prînzul vine,
 Nu fac eu de voi! ne zise, nici voi, dragii mei, de mine!”
 Iată-ne povestea, frate... iacă-tă nenorocirea
 Ce-ndurărăm!

Lui Păcală flacăra-i era privirea:
 — Vasăzic-așa cu popa?... A... să ne vedem cu bine!
 Ii plătesc eu pentru asta, frățiori... lăsați pe mine!...
 Și zicînd, porni spre ușă.

— Ce?... Abia doar ai venit.
 Pleci din nou? L-întreabă frații

— Plec, răspunde el grăbit,
 Să mă bag și eu la popa!...

Ei stătură-n loc mirați:
 — Cum, măi frate, nu ești zdravăn? Vrei și tu ca noi să pați?
 Dar el nici că-i mai ascultă. Iese-n drum și, hai-nainte!

.....
 Iată-mi-l la casa popii: — Bine te găsii, părinte!
 Popa — barbă roșcovană, chip ursuz, întunecat —
 De pe scaun din cerdacu-i, în picioare s-a sculat:
 — Bun sosit, măi băietane! Ce vînt te-a adus la noi?
 — Păi. . argat aș vrea să intru, sau... cioban de vrei la oi.

Ce zici, n-ai cumva nevoie?

— He! Ba cum nu?... Și cioban,
Și argat îmi trebuiește... Spune, cât îmi ceri pe an?

— O! cât pentru asta... lesne vom ajunge la-mpăcare!
Țiu mai mult la casă bună, decît la simbrie mare.

Nu-ți cer, taică, nici o plată! Las la buna-ți chibzuială:
Cît îi vrea să-mi dai.

— Prea bine. Fie!... Inșă... c-o-nvoială:
Tu pe mine vreodată dacă te vei mînia,

Să-ți jupoi cu cosorelul, de pe spate o curea.

Dimpotrivă, eu pe tine de m-oi supăra, să ai

Drept și tu de pe spinare o curea atunci să-mi tai.

— Aș!... Te văd om bun, părinte: nu-s nici eu cum ți se pare.

S-ar putea s-ajungă treaba, între noi, la supărare?...

— Nu știu!... Asta-i învoiala!... Dacă-ți place, te primesc.

Nu voiești?... E largă lumea!

— Vreau!... De ce să nu voiesc?...

— Iară anul, măi băiete, ți se va-implini, știi cînd?...

Prin frunzișul verde, cucul, cînd s-o auzi cîntînd.

— Bun!... S-a isprăvit tocmeala?...

— Incă nu!... Mai stai, române,

S-o și scriem... Vorba zboară... Numai ce e scris rămîne...

Și luînd condei, cerneală, se așează popa, scrie.

— Iaca-așa!... S-avem la mînă amîndoi cîte-o hîrtie.

„A!“ (gîndea). „Prinsei norocul! Un voinic așa-nchegat,

Să-mi slujească pe degeaba: nu-i cîștig de lepădat!

Și-l legai cu-nscrisul, zdravăn, sărăcuțul! Ce-mi mai pasă?“

— Hai, băiete, na!...

Păcală, în șerpar hîrtia-ndeasă,

Iar în gîndu-i, vesel și el: „Stai, părinte preacinstit!

Nu-ți găsiseseși pîn'azi omul; dar acum... ți l-ai găsit!“

VII. CAPRELE POPII

Dimineața-abia-ncepură zorile să se arate,
Popa iese-n pragul tinzii: — Ei, acum știi ce, argate?
Mergi de-mi ad-un car de lemne! Din pădure vii doar mîine.
Drept merinde pentru cale, iacă-ți dau un caș și-o pîine.
Dar s-aduci, cînd vii acasă, pîinea-ntreagă, cașu-ntreg!
Ne-ncepute, pe-amîndouă! Înțelegi tu?

— Înțeleg.

Și puind în car merindea, mai punîndu-și o secure,
A-njugat Păcală boii și-a pornit-o-nspre pădure.

Cînd veni cu lemne-acasă, merse drept la popa sus:

— Na, stăpîne, cașul, pîinea... Iaca-ntregi ți le-am adus.

Popa le ridică-n mînă: — Hm!... de-ntregi, întregi sînt ele;

Dar de ce-s așa ușoare?...

— Fiindcă... n-au miez, părințele.

— Cum n-au miez?

— În coajă, iceda, nu vezi cîte-un dop tăiat?...

Pe aci... scosei tot miezul!...

— Vai!... așa m-ai ascultat?

Blestematule!...

— Păi... altfel se putea, stăpîne dragă,

Să mă satur din merinde și să ți-o aduc și-ntreagă?...

Ce, te-ai supărat pe mine?

Popa... mai domol: — Ei așa!...
Să mă supăr, eu, se poate, pentru-o pâine, pentru-un caș?...
Am glumit cu tine doară... Iar în gându-i: — Las'! zicea,
Că ți-o fac eu ție mîine, dacă mi-ai făcut așa!...
Apoi ziua următoare mi l-a pus la treerat;
Și mîncare, toată ziua, nici să guste nu i-a dat.
Seara, hăt, tîrziu, stăpînul pe la șură se abate:
— Am venit să-ți văd isprava. Ai lucrat ceva, argate?
— Cum nu?... Uite ici, părinte, cît am treerat. Un vraf!
Numai grîu ales, ca-n palmă; n-are firicel de praf.
— Da, nimic de zis! muncit-ai de ajuns... Dar la mîncare
Să te cheme, preoteasa... a uitat azi, mi se pare...
Nu-i așa?

— Ba chiar așa e!...

— Ei, și... nu ești supărat?...

— Pentru ce să fiu, stăpîne?... Parc-am stat eu nemîncat!
Se putea să nu mă satur cu atîta grîu pe mîină?
Grîul ăsta mi-ar ajunge nu o zi: o săptămînă!...
— Nu-nțeleg ce spui, băietel zise popa cu mirare.
Ce-mi vorbești de grîu tu mie, cînd e vorba de mîncare?
— Păi, mi-a dat prin minte doară, în nămiezi, cînd ospătați,
Că pe mine la mîncare ați uitat să mă chemați.
Pentru-atîta lucru, însă, vorbă nu vrui să mai fac.
Imi găsii eu rost îndată!

— Cum?

— Umplui cu grîu un sac...

Seara, altul. Și cu sacii, hai, în sat la o vecină!...
Dînsa foarte bucuroasă, îmi dădu și prînz și cină.
— Valeu! Drace!... vasăzică... îmi mîncăși doi saci de grîu!
— Ce, te-ai supărat, părinte?

Popa-și puse gurii frîu.

Și-a-nghițit în piept mînia: — Asta-i... Nu m-am supărat.
Dar... să fi cerut, creștine, că-ți dădeam noi de mîncat.
Cînd ajunse-n tindă, însă, tremura: — Of!... nu mai pot!
— Ce-i? soția sa-l întreabă. El i-a spus nevastei tot.
Iar la urmă: — Ah! cu ăsta nu e chip s-o duc, și pace!
Am înscris pe-un an cu dînsul: altfel, vînt, chiar azi i-aș face!
Preoteasa, foc și dînsa: — Vai!... o zi să nu mai stee!...
Astăzi, chiar să-i faci de ducă!...

— Da, să-i fac!... Dar cum, femeie?

— Prea ușor!... Să-i dai vreo treabă, ce puterile-i întrece...
Și văzînd că nu e harnic să ți-o facă, o să plece.

— Bine zici!... Și iese popa, merge iar spre șură-ndată.
Ce să-i dau? A! Stai! Găsit-am o trebșoară minunată!
Vino-ncoace, măi argate! (Și-n grădina largă-l scoase)
Uite, vezi ici păpurișul plin de ochiuri mlăștinoase?
Cînd să trec-nainte-ncolo, mă cufund aici în glod.
Peste-afurisita asta de mocirlă... fă-mi un pod!
Să-l începi cît mai degrabă, chiar acuma, eu voiesc;
Iar cînd o miji de ziuă, mîine, gata să-l gădesc!
Insă, știi cum vreau să fie?... Nu doar pod ca orișicare!
Tot o călcătură moale și... o călcătură tare!...
Înțeles-ai?

— Da, părinte! Cum nu?

— Hai... la lucru dară!

Și zicînd, se duse popa, din grădină-n casă iară;
Povesti și preotesei cele ce-a orînduit.
Se culcară dup-aceea, amîndoi, și-au adormit.

*
* *

Iar Păcală?... În grădină sta sub cerul înstelat,
Cu privirea-n jos plecată; mai se preumbla-ngrijat.
Smîrcul, împrejur, cu pasul și din ochi îl măsura...
Cum? Din ce să facă podul? În zadar el se-ntreba.
Pîn-odată, din grădină cînd se'ntoarce iar la șură:
Dă cu ochii de-ale popii capre multe-n bătătură.
— Iaca, măi!... își zise-n sine. Am găsit ce-mi trebuia!
Eu, să fiu un om cu stare, capre-n curte-mi n-aș ținea.
N-au astîmpăr cît e ziua! Tot ce-i verde strică, rod...
Vai, și multe are popa!... Ia să fac din ele pod!
Tocmai bune-s pentru asta!...

Hai, pe urmă... c-un topor,
Caprelor le taie capul și picior după picior
Și tîrîndu-le-n grădină, unde-i papură și baltă,
Peste mlaștină le-așează, înșirate lîng-olaltă,
Trup la trup, cu burta una, alta cu spinarea-n sus,
Ca să iasă podu-ntocmai cum stăpînu-său i-a spus:
Tot o călcătură tare, alta moale. Apoi, du-te!
Căpățîni, picioare, toate, în gunoi le-ngroapă iute.
Printre capre, unde vede vreun locșor, l-astupă-ndată
Cu pămînt, să fie podul neted ca dintr-o bucată;
Iar pe margini, pe deasupra, iarbă verde, flori așează:

Cum, din ce-i făcut anume podu-n jos, să nu se vază.

Și cînd totul este gata, stă, se uită fericit:

— Ah, cînd o vedea stăpînul: cît o fi de mulțumit!...

Pleac-apoi din nou spre șură, la culcare, fluierînd...

Popa vine pînă-n ziuă: — Gata-i podul?...

— Heil!... De cînd!

Am mai tras și-un somn de-atuncea.

— Aida del!...

— Ce? Nu mă crezi?

Zău, stăpîne, este gata! Mergem, dacă vrei, să-l vezi.

Popa strigă la fereastră: — Preoteaso dragă!... Vină!...

Vină și tu!... Și plecară, cu argatul, în grădină.

Cînd văzu cu ochii podul: — Uite zău, că-i isprăvit!

Hm! dar... l-ai făcut, băiete, chiar așa cum am vorbit?...

Ia să-ncerc!

— Poftim, încearcă-l!

Și punînd piciorul sus,

Hai, pe pod de-a lungul, popa, pînă la sfîrșit s-a dus.

Iar la capăt se oprește, înapoi privind mirat...

— Ei, părinte, ce zici? Place-ți?

— Da, băiete!... Minunat!

Chiar cum am vorbit aseară! Tot o călcătură tare,

Alfa moale!... Cum știut-ai să mi-l faci întocmai oare?...

— Asta-i treaba mea, stăpîne!...

Și-au pornit, cu pasul rar,

De la smîrcul din grădină, înapoi, spre casă iar.

Dar pe popa, lîngă casă, nădușelile-l trecură:

— Aoleo, băiete... unde-s caprele din bătătură?

— Caprele, stăpîne dragă? Las'că sînt la loc bun toate,

În grădină! Fii pe pacel!...

— În grădină?... Cum se poate!...

Nu venim acum de-acolo?... Nici o capră n-am văzut!...

— Hei! Dar peste pod, stăpîne, cu piciorul n-ai trecut?

— Ce-mi vorbești de pod, creștine, cînd de capre eu îți spui?

— Apoi... podul, astă-noapte, cum, din ce crezi că-l făcui?

— Vai de mine și de mine!... Auzitu-l-ați, nerodul?...

Măi!... Doar nu ți-a dat prin minte ca să-mi faci din capre podul!?...

— Tocmai!... Ai ghicit, părinte!

— Haide!... Ce-mi vorbești în șagă!...

Cată-mi turma!...

— Zău, părinte, am băgat-o-n pod întregă!...

Toate caprele-s acolo: unele cu burta-n sus,

Ca să deie călcătura moale, după cum ai spus.

Altele sînt, dimpotrivă, cu spinarea-n sus culcate,

Ca să deie călcătura tare!...

— Ești nebun, argate?...

Mi-ai mîncat o-ntreag-avere... Tii!... Vrei să mă lași sărac?

— Apoi de, tăicuțo! Podul, altfel, cum era să-l fac?

Ce? Te-ai supărat pe mine?...

— Aș... la dracu'!... supărat!

Nu!... Dar... capre-așa de multe... ia gîndește... nu-i păcat?

Și-a ținut în frîu mînia, popa, iarăși pînă-n casă;

Dar în casă cînd ajunsese: — Ei, văzut-ai, preoteasă?

L-ai văzut, afurisitul, ce-mi făcu din nou? Îți place?...

Și eu să mă uit la dînsul, și nimic să nu-i pot face!...

Of! cînd mă gîndesc la capre, năbădăi m-apucă parcă!

— Dar pe minel... Ia mai du-te (zice preoteasa). Gearcă!

Dă-i chiar bani, din gros, părinte. Plata, pe un an, pe doi,

Dă-i-o doar să plece!... Altfel, ne răpune și pe noi!...

*
* *

Alba-n sat de mult intrase. Soarele, al zilei crai,

În deplina sa mărime strălucea p-un vîrf de plai.

Slugă vrednică, Păcală, migălea prin bătătură,

Își căta de lucru singur: mai la lemne, mai prin șură.

Popa iese iar: — Argate! Treburi, n-am de-acuma... Hai,

Pleacă!... Ce să faci pe-acilea?... Frunză la berbeci să tai?

Ține, na... îți dau simbria, pe-anu-ntreg... Te mulțumești?

— Aș! (răspunse dîrz Păcală). Pentru ce pe-un an?

Glumești?

Ți-am slujit abia trei zile! Nu, oricît sînt de sărac,

Plată de pomană nu vreau!... Mie bani munciți îmi plac!

— Măi argate!... Ține banii!... Eu ți-i dau... ce-ți pasă ție?

— Geaba stăruiești, părinte! Vorba multă, sărăcie!

Pîn'n-oi auzi prin frunze cu urechea glas de cuc.

După cum ne fu-nviala: pîn-atuncea nu mă duc!

Preoteasa ascultase pe furiș de la fereastră...

Ei! (din prag îi zice popa). Auzitu-l-ai, nevastă?...

Îi dădai și bani!... Degeaba!... E un prost făr'de pereche,

Nu pricepe ce e banul?... Sau e cam într-o ureche!...

A, dar de-azi, ferit-a sfîntul. Cît o fi să stea la noi,

Nu-l mai țiu pe lîngă casă. Îl trimit... pe cîmp la oi.

VIII. LA OI

Popa și-a ținut cuvîntul. Pe Păcală l-a trimis,
Chiar în dimineața-aceea, să păzească oi la șes.
El s-a dus... Și stînd cu turma colo-n cîmp la pășunat,
Fluierul deodată-și scoate, se apucă de cîntat.
Iară oile voioase, — dă-i încolo... dă-i încoace...
Cum îi auziră cîntul, toate prinseră să joace...
Cînd văzu așa Păcală: — He-ha! zice, bine-mi pare...
S-a mai pomenit pe lume fluier ca acesta oare?...
Nu l-aș da pe-o țară-ntreagă!... Țsta-i fluier fermecat...
Nu degeaba doar, din ceruri, Dumnezeu chiar mi l-a dat!...
Nu cînt încă tocmai bine, dar cu timpul... voi cînta...
Și să mai vedeți atuncea turma mea cum va juca!...
Dă-i mereu apoi-nainte!... Cîntă!... Cîntă pînă-n seară!...
Iară oile, 'mprejuru-i, ca nebune... tot jucară!

.....

Domnul zilei, mîndrul soare, după-un deal cînd scăpătase,
Hai cu turma-i și Păcală, pe-ndelete, către casă.
Rupte cum erau, de foame și de joc mioarele,
Pe cărări, abia, cu trudă, își tîrau picioarele.
Popa le-aștepta-n porțiță... — Vai de mine, măi argate!
Ce-i cu oile aceste, de-s așa debălăzate?
Sînt bolnave?

— Aș, stăpîne, nu-s bolnave... Sînt trudite.
Că pe cîmp, în loc să pască, tot jucară ca smintite!

— Ce spui! Ia să văd, mănîncă? Dă-le-un braț de fîn, băiete!
— Să le dau!... grăi Păcală. Și din șură fîn le dete.
Ele cum zăriră fînul, prinser-a-mbuca de foc...
Popa... a intrat în casă. Inima-i veni la loc...
„N-au nimic“! zicea-ntru sine.

Dar în ceealaltă seară
Oile, de foame, late, i-au venit acasă iară.
Seara-a treia, moarte-aproape!

— Vai, vai!... Mi se prăpădesc.
Cum le-o fi păzind el oare?... D-azi-nainte-o să-l pîndesc.
Și a doua zi, cînd sluga spre izlaz mergea cu turma,
Hai, sculîndu-se și popa, îi luă de-aproape urma...
Iar pe cîmp colo, alături, între niște spini... se-oprește...
„Iac-așa!... Să nu mă simtă!“

Aș!... Păcală, mi-l zărcște,
Duce fluierul la gură... se așterne pe cîntat...
Oile, pe joc iar, toatel!... Popa... a rămas holbat.
„Uite, mă!... Drăcia naibii!... Pentru asta-mi vine dară
Moartă de flămîndă-acasă turma-n fiecare seară?...
Doamne!“ se mira-ntru sine. Cînd, minune și mai mare!
Numai ce se pomenește, hop, și el, în sus că sare.
Și sărea, măi nene, popa, și juca-ntre spini, săracul,
Făr' să vrea, hopa-tropa, de credeai că-l poartă dracul.
Iar cu fluieru-i, argatul face cîțiva pași-nainte...
Se așează-n fața popii... Și să vezi joc pe părinte!...
Și să fi văzut în ochii lui Păcală bucurie,
Cînd în spini vedea cum popa: haina, barba și-o sfișie!...
— Ho! părintele strigă-a. Vrei să cînti, bre, pînă mîine?
Nu-ți ajunge?

Iar Păcală: — Ce?... Te mîniași, stăpîne?...
Popa-și îmblînzește graiul: — Stai, băiete, nu cînta!
Ce vrei?... Să tot joc acilea, pînă sufletul mi-oi da?...
Aș!... Păcală, dă-i-nainte!... Cîntă, cîntă, și mai și!...
Din cîntat abia la prînzul cel de-amiazi doar se opri...

*
*
*

Cînd sosește-acasă popa, zgîriat și zdrențuit,
Preoteasa-și face cruce: — Vai, părinte!... Ce-ai pățit...?
— Ce-am văzut eu, dragă, nimeni n-a văzut pe-acest pămînt!
Și pățania de astăzi, n-am s-o uit nici în mormînt!
Cel trimis la cîmp cu turma, nu e om precum s-arată,

Ci sub chip de om: vrun diavol, bată-l Precista să-l bată!...
Și-ncepu să-i spună toate: cum argatul a cîntat;
Cum, cînd oile-auziră, se porniră pe jucat...
— Ba nici eu, cît sînt de popă, n-a fost chip să stau pe loc;
Mă trezii — ca o sfișlează — între spini jucînd cu foc!
— Ia taci! zise preoteasa. Mie-mi spui așa povești?
— Dacă n-am spus adevărul, mîine mort să mă găsești!
— Nu te mai jura degeaba!...

— Cum, femeie, nu mă crezi?
Bine, lasă pîn-diseară, cînd s-o-ntoarce; și-ai să vezi!
— Nu cred, nu... orice mi-ai spune!

Scăpătase mîndrul soare,
Preoteasa-n podul casei, căuta niște fuioare.
Pîn'să le adune toate, să le facă legătură,
Numai iacă și Păcală, hop! cu turma-n bătătură,
Popa l-a chemat năuntru: — Ia stai... și mai zi colea...
Vrea și dumneaei s-audă...

— Cine?

— Preoteasa mea...
Este-n pod... Ea nu mă crede cum cînti tu de minunat...
La-nceput Păcală nu vrea. — Sînt sătul azi de cîntat!
Dar văzînd că tot îl roagă: — Bine. Să mai cînt oleacă!
Popii, ca să nu mai joace, știți ce-i dete-n gînd să facă?
De picioare două pietre, cît bostanul, își legase;
Ba, se mai ținea cu mîna și de scaun, și de masă.
Și cînd începu flăcăul a cînta, colea, de joc,
O chindie, o bătută, dintre cele mai cu foc:
Preoteasa, de fuioare să-și mai vadă, se putea?...
Aș!... sub ale ei călcîie, podul casei duduia.
Țupăia-n pod sus, măi nene, din picioare preoteasa,
Tropăia, juca, sărmana... mai să se dărîme casa!
Cînd văzu așa Păcală, dă-i! în cînt și-a pus tot focul!
Și cu cît iuțea el cîntul, își iuțea și dînsa jocul.
Pînă... ce să vezi?... buimacă, tot jucînd cu-nfierbîntare,
Buf, căzu din pod în tindă... și-a rămas făr' de suflare...
— Vai, vai!... Ce-mi făcuși, argate?

— Păi... dacă m-ai pus să-i cînt...

— Mă lăsași făr' de soție!...

— Del!... S-o ierte Tatăl Sfînt...
Ce, te-ai mîniat părinte?...

Popa, tremurînd de-amar,
Își ascunse-n palme fața... trebui să tacă iar...

IX. BOII LUI PĂCALĂ

„Iată ce sîntem pe lume: niște umbre trecătoare!...“
Își zicea-ntru sine popa, dimineața următoare.

.....

...Și a treia zi pornește pe iubita lui soție,
Cu alai, cu cinste mare, spre locașul de vecie.
Dînsul nu vedea pe nimeni. Ochi-i lacrimi, rîu, vărsau.
De nenorocirea-i mare, oamenii se bucurau.
— Na! (vorbeau în taină). Dete și sfinția sa de greu!...
He! Orice s-ar zice, geaba, tot nu doarme Dumnezeu!
Nu lovește-n cap cu bița El, pe nimenea, deodată;
Dară nici nu scapă nimeni, pe pămînt, de-a lui răsplată!

Se-nnoptase. Pe la vetre, toți din sat dormeau în tihnă...
Numai popa-n așternutu-i nu-și găsea de fel odihnă.
— Mi-ai făcut-o iar, dușmane! Mi-ai făcut-o... Indesată!...
Dar ți-oi face-o și eu ție, las'pe mine astădată!...
Pînă n-o cînta-n pomi cucul, nu voiești să pleci?... Sărace!
Au să-ți cînte mîine cucii, p-altă lume, fii pe pace!
Apoi cum s-albi de ziuă, la Păcală merse iute:
— Ei, argate,-njugă boii și-n pădure grabnic du-te...
Adă-mi iar un car de lemne! Dar nu de la „Izvor“;

Mai din deal vroi lemne astăzi, de la Cuibul Urșilor!
Pe acolo sînt mai bune!...

— Da (Păcală-a zis) prea bine!
De-acolo ți-aduc, părinte! Tot un drac e pentru mine!
Și-njugînd pe loc plăvanii o luă voios la drum.
Popa se uita din poartă: — Uf! scăpai de el acum!...
Unde-l trimisei, pădurea plină-i de sălbătaciuni;
Cîți se duc acolo-și lasă oasele prin văgăuni!...

...Iar Păcală: „Hăis, Murgilă!“ boilor pe drum grăia
„Cea, Zorilă!“ Și cu carul, spre pădure, tot suia...
Iată-l spre amiază, la „Cuibul Urșilor“ în munți ajuns!
Pînă-n inima pădurii, cu plăvanii-i a pătruns.
Iar acolo-ntî-o poiană, sub o rîpă, se opri;
Și din jug scoțindu-și boii, de-un stejar îi priponi.
Apoi, hai, să cate lemne... Dară, cînd venea-napoi
De pe unde colindase... ce să vadă?... Bieții boi
Se zbăteau ca arși, în funii... căci se pomeniră, țup!
C-un ursoi deodată-n față și c-o namilă de lup!
„Măi, măi, măi! (Păcală-ncepe întru sine-a se mira)
Lupi și urși destui văzut-am, dar de-așa mărime: ba!“
Apoi strigă: — Ho, lighioane! Ce-ncurcați p-aici poiana?...
Vă mănîncă pielea, poate?... Vreți ca să vă scutur blana?
Aș!... Dihăniile credeți că de vorbă-au vrut să știe?
Tăbărăsc pe boi îndată și s-apucă să-i sfîșie.
— A, le zise-atunci flăcăul, va să zică... n-ascultați?...
La ospăț aici venirăți? Boii vreți să mi-i mîncăți?...
Bine! Ospățați-nainte!... Dar să știți că-n loc de boi,
Carul, încărcat de lemne, mi-l veți duce acasă voi!

Și le dete bună pace, foamea să și-o potolească...
Iar într-un tîrziu: — Ei, drace! Burta vreți să vă plesnească?
De ajuns!... Din boi, sărmanii, oase goale mi-ați lăsat...
Ia poftim... la jug acuma!... Hrană pentru ce v-am dat?...
Apoi, haide... cu toporul, pe din dos, pe nevăzute,
Către lacomele fiare își îndreaptă pașii, iute.
Și deodată — cum și ce fel — el o știe! — pe lighioi
Le-a vîrît în jug cu gîtul, pe-amîndouă, ca pe boi:
Ursu-n dreapta, lupu-n stînga...

„Iaca-așa! gîndea'ntru sine,
Bun de tot!... Cu boii popii, lemne-aș fi cărat puține...

Prea erau flămînzi!... Acuma... pot să pun bușteni destui.
N-am de ce mă teme. Boii îmi sînt... tobă de sătui!“

Prinse-a pune-apoi la trunchiuri... Iar cînd caru' și-l văzu
Încărcat, cu vîrf, de lemne: — Cea, Lupane! începu,
Hăis, Martine!... Hăis, lighioană!... Ursul mormăia, sărea;
Lupul se smucea să scape... Dar Păcală nu glumea.
Cînd mi-i arse c-o prăjină, carul le păru ușor.
Il tîrau... să se sfărîme roatele pe urma lor!
Alergau cîte-o bucată, mai stăteau, săreau în loc,
Pînă cînd simțeau prăjina; apoi iar trăgeau de foc!

Cam așa el, din pădure, carul pînă-n sat și-l duce.
Cîți îl întîlnesc în drumu-i, stau din mers, făcîndu-și cruce...
Iată-mi-l la poarta popii — Hai, deschide-mi, taică, hai!
Popa, cînd zări din curte cele două fiare: — Vai!...
Ba deschidă-ți dracii poarta! Piei, Satano! piei! răspunse.
Și-alergînd spre ușa tinzii, după ușă se ascunse.
— Hai, părinte!... Mi-aș deschide singur, n-aș sta să te chem,
Dar mi-s boii cam zburdalnici; o să-și iee vînt, mă tem.
— Iee-și!... Ducă-se-n pustiuri! popa din năuntru-i zise.
Nu-ți deschid!...

Atunci, Păcală poarta singur și-o deschise;
Și cu caru-a tras în curte. Popa-n cas' a alergat,
Și scoțindu-și pe fereastră capul: Măi! Ai căpiat?...
Ce-s dihăniile astea?... Fugi cu dînsele-napoi!...
Cum cutezi, pe cap, dușmane, să-mi aduci așa lighioi?
Iar Păcală: — Ce dihăniile?... Ce lighioi? Sînt boii mei,
Preacinstite părințele... Și-ncă ce boi buni!... Ehe!...
Să-i slobod din jug acuma, că-s trudiți; și-n grajd să-i bag.
Să le dau ceva să-mbuce.

— Valeu!... Altă treabă n-ai?...
Să-mi sfîșie și juncanii?... Să rămîn și făr'de cai?
Scoate-mi, tartorule — grabnic — iazmele din bătătură!...
— De, stăpîne!... Cumpănit-ai vorba ce-ți ieși din gură?...
Aste iazme-ți prăpădiră boișorii amîndoi;
Eu le-am pus la jug pe ele! Și ți le-adusei drept boi!
Să le dau acuma drumul?... N-am decît să mă supun!
Dar să nu-mi găsești vreo vină mai apoi... atîta-ți spun!
— Hai odată!... Dă-le-ncolo!... Nu-nțelegi cu binele?...
— Na, poftim!... grăi Păcală, dejugînd jivinele.

Ursul, lupul — bogdaproste! slobozi cînd se pomeniră,
Țișt pe poartă, ca din pușcă... spre pădure mi-o tuliră.
— Uf, scăpai, grăi-ntru sine ușurat sfinția sa.
Aide del!... Scăpat de fiare, de Păcală însă ba!...
Și cînd îl zărea prin curte, și cînd se gîndea apoi —
După toate celelalte — c-a rămas și făr' de boi:
Sîngele-i fierbea-n tot trupul... nu-și găsea astîmpărare...
Ii venea să-și smulgă barba, pletele, de supărare!

X. MOARA DRACILOR

Asfințise mîndrul soare... Popa se plimba-ncrunțat
Prin ceardac, prin bătătură, tot cu gîndul la argat.
„Cum s-o scot cu el la capăt? Nu mai știu! S-a mîntuit!...“
Dar deodată se oprește: „A! Ba ia stai! Am găsit!“
Intră dup-aceea-n casă: — Mamă soacră, știi ce? Du-te,
Ia trei saci din cămăruie, umple-i cu cenușă, iute!
Fără să te vaz'argatul!...

— Ce cenușă?... soacra-ntreabă.

Cum! la ce bun?

— Vei pricepe mai pe urmă! Hai! Degrabă!

Baba — ce să-i mai răspunză? ia trei saci de după ușă,

Din cămara de alături, și mi-i umple cu cenușă...

Popa chiam'apoi de-afară pe Păcală: — Măi, argate!

Uite, vezi tu lîngă vatră aști trei saci?... Sînt cu bucate;

Cu secară unul, altul cu porumb, cellalt cu grîu...

Du-i la măcinat, acuma, seara, pînă nu-i tîrziu!

Nu la orice moară însă!... N-au la muncă, toate spor!

Colo să mi-i duci, sub rîpă, știi, la „Moara Dracilor!“

Și să fii aici, băiete, cu făina gata, mîine,

Cînd s-o lumina de ziuă... Înțeles-ai?

— Da, stăpîne!

Hai apoi, Păcală scoate, pune sacii-n car, tustrei.

Mai așează... legătura cu merinde peste ei.
Doi juncani la car înjugă... și pornește-n sus la drum.

— Ei! tot nu ești dumirită, mamă soacră, nici acum?
— He, ba cum nu? Moara ceea e știută-n sat la noi!...
Cine dă pe-acolo noaptea, nu mai vine-n veci-napoi!
N-are să-ți mai vie-acasă nici argatul dus cu sacii!
Cînd cenușă-n saci vedea-vor, ce crezi c-or să-i facă dracii?...

— Măi!... Tu-ți rizi de moara noastră?
— Vorbă nici că mai încapel!...
A scăpat el de urși, mamă; dar de diavoli... n-o să scape!
Cam așa vorbeau în poartă, seara, popa-mpelițatul
Și babornița de soacră, după ce plecaseră aragatul.

Iar Păcală, cu juncanii, s-a tot dus... pe-un drumușor,
Pe sub cerul plin de stele... pîn'la „Moara Dracilor“.
Auzise și el vorba că pe-acolo... draci s-adună;
Că de intri-n moara ceea, noaptea: sănătate bună!
Dar el nu știa ce-i frica... Vrea să vadă cum sînt dracii.
Trase-n față deci cu carul... Și-a cărat în moară sacii...
Pricepuse el că-ntr-înșii nu-s bucate, ci... cenușă;
Inșă... ce-i păsa lui d-astea?... Li împinse după ușă...
Inăuntru-n moară, beznă! Hei!... Morar! Aci ești?

Scoală!
Dormi? Aș!... Nimeni nu-i răspunse... Incăperea suna-a goală.
„Stai! Mi-e foame deocamdată... Ia să-mi văz de cină-n pace“.
Cugetînd așa, voinicul, foc pe vatră iute-și face,
Iși cioplește cu briceagul, dintr-un băț, frigare lungă,
Pune-apoi, slănină-ntr-înșă, o bucată... să-i ajungă!...
Și-o-nvrîrtește la dogoarea flăcărilor să se frigă...
Cînd... numai ce-aude-afară pași sunînd, și-un glas ce strigă:
— Cine ești tu, măi, din moară? Dup-aceea, buf, deodată
Ușa morii se deschide, cu putere-n lături dată;
Și... răsare-un drac.

Păcală, de pe scaun, de la foc,
Il măsoară cu privirea, făr' a se clinti din loc:
„Uite-l, mă! Ha-ha!... sărmanul! Negru, ca din smoală scos!
Gol de tot!... Cu coarne-n frunte!... Și ce coadă are-n dos!...
Vasăzică-așa sînt dracii?... Aleo! Da' sluți mai sînt,
De-or fi toți la fel ca ăsta, prăpădi-i-ar Domnul Sfînt!“

Și s-a pus pe-un rîs cu hohot... Dracul se uita mirat.
Apoi: — Mă! N-ai limbă-n gură? Cine ești? te-am întrebat.
— Cine sînt?... Ții mult să afli?... Cine să fiu?... Singur Eu!
Ăsta-i numele ce-mi dete la botez nășicul meu.
— Singur Eu?... Imi pare bine!... Și... ia spune... ce lucrezi
Lîngă foc aici la vatră?...

— Păi... de cină-mi fac!... Nu vezi?
— A... de cină?... O friptură?... D-asta-mi pare și mai bine;
N-am pus azi nimic pe limbă... Voi cina și eu cu tine...
— D-apoi cum! Ți-e foame tare? Să te duci la baltă, drace!
Cătă, și-i găsi friptură, tu, pe-acolo, cîntă-ți place!
— Da?... O să gădesc?... (întreabă tartorul, cu ochii pară).
Nu glumești?... Mă duc să caut!... Și ieși pe ușă-afară.
Apoi pîn' să numeri zece, iată-l iarăși, c-o frigare,
Cam la fel cu-a lui Păcală; iar în ea, c-o broască mare;
Intră, lîngă foc, s-așează, prinde și el să-nvrîrtească,
Spre-a se frige, la dogoare, scîrboșenia de broască.
Iar cînd sfîrșia mai tare și țîșnea dintr-înșă zeamă:
Ce să-l vezi pe drac? Se face cum că n-a băgat de seamă
Și-și atinge broasca zdravăn de slănină lui Păcală...
— Mă! Ești chior? (i-a zis flăcăul). Umblă mai cu chibzuială!
Nu-mi spurca friptura!

Naiba... stă oleacă omenește.
Dup-aceea... plic! cu broasca-i... în slănină iar izbește.
— Măre!... N-auzi?

Aș... O clipă, diavolul se stăpîni...
Și din nou, pe urmă, broasca de slănină și-o lipi...
„Hm! degeaba-mi stric deci gura? Stai“ — Păcală zisu-și-a.
Sare-n urmă, cu slănină, ce-n frigare-i sfîrșia —
Și deodată, paf!... pe diavol, drept în ochi mi l-a izbit,
Cu atîta foc, că ochii amîndoi... i-au și plesnit.
— Na!... să ții de astăzi minte, cit îi mai trăi, jivină!...

.....
In frigare-apoi își puse altă halcă de slănină.
Iară dracul: — Valeu! strigă. Mor! veniți degrabă, frați!
Și-ntr-o clipă moara, toată, se umplu de-ncornorați.
— Ce-i, fîrtate?... Ce-nsemnează aste țipete nebune?...
— Am rămas fără vedere!...
— Cine ți-a scos ochii? Spune!...
— Singur Eu! Sărman de mine! Cu friptura din frigare!...

(Se jela Ucigă-l Crucea, negăsindu-și alinare).
Singur Eu... (căci pe Păcală el așa știa că-l cheamă).
— Apoi del (ceialți grăiră). Pentru ce nu bagi de seamă?...
Cine strică, frățioare, dacă singur te-ai chiorît?...
Dracul țipă și mai tare: — Singur Eu!... N-ai auzit?...
Ș-alerga nebun prin moară.

— Ia taci, frate! Taci că-ți trece!
Du-te colo-n dosul morii, spală-te cu apă rece!

Bietu' diavol ce să facă?... Merge să se spele-afară...
Iară ceialți, toți, privirea spre Păcală și-o-ndreptară:
— A!... Și tu, aici?... Ia spune, ce cați pe la noi, bădică?
Altu-n locul lui, atuncea, mort ar fi rămas de frică.
Dar el în picioare țanțos, ridicându-se de jos,
Și privind pe draci în față, le răspuse mînios:
— Cum ce cît p-aici?... Aceasta, unde ne aflăm, nu-i moară?
Iacă sacii, după ușă!... Am venit să macin doară!...
La o moară cumsecade socoteam aici că viu!
Că un cuib de hoți vi-e moara, de-unde se putea să știi?...
Dracii, toți ca arși săriră: — Ce... măi, omule!-ndrăznești
Despre moara noastră vorbe de-alde-acestea să rostești?...
— Ba bine că nu!... La naiba!... cînd, aici, venii aseară
Cu porumb curat, să-l macin, și cu grîu și cu secară!
Iar în saci acum... cenușă!... Alt-nimic nu se găsește!
Mi-ai furat în timpul nopții pîinea scumpă, mișelește!...
Mi-ai turnat în saci cenușă!... Și-ai vroi să mai și tac?...
Tîlhării de-aceste, unde, unde-n lume se mai fac?...
— Tîlhării? In moara noastră? diavolii-ntr-un glas strigară.
Aiurezi?
— Ba spun ce este!
— Nu se poate! ieși afară!
— Ce?... Nici nu mă credeți, tartori? Ia cătați în saci!...
— Prea bine!
Vom căta!... un drac răspuse. Și de minți, e vai de tine!
Cînd s-a dus să vadă însă: Tii!... Așa e! din păcate.
E cenușă-n toți trei sacii!... Bietul om avea dreptate!
— Cine-o fi făcut aceasta?...
— Cine altul, decît voi?...
Zise rățoit Păcală. Las' că spun eu pe la noi...
Am să spun ce fel de moară-i moara voastră... țineți minte!
Nici picior de om p-aicea nu mai calcă de-azi-nainte!...

Dracii — cum să-l îmbuneze? — Iartă, nu fi supărat!...
Potrivim noi cum e bine!... Astădată... s-a-ntîmplat...
N-are să se mai întîmple!... Și sărind cu repezeală,
Hai! goliră de cenușă toți trei sacii lui Păcală...
Ii umplură cu făină de porumb, de grîu, secară...
Ba i-au pus și-n car: — Ei, place-ți...

— Da... îmi place!...
— Drum bun, dară!

Du-te! Ce-ai pățit cu sacii, nu mai pomeni pe-acasă!...
Morii noastre, printre oameni, nu vrem nume rău să-i iasă.
— Aș (grăi Păcală). De-astăzi... moară ca a voastră nu-i!
Și-njugîndu-și boulenii, a plecat în drumul lui.

*
*

Noaptea nu trecuse încă... dar luceau, ca focul, roșii,
Zorile pe culmi, departe; iar prin sat... cîntau cocoșii.
Popa, după ce dormise fără grijă noaptea-ntreagă,
Dimineața... hai, cu soacra-i, în cerdac:

— Vezi, mamă dragă?

Nu s-a-ntors!... Și-i ziuă-acuma. L-or fi înhățat în gheare
Tartorii, de bună seamă! L-or fi dus!... Ce bine-mi pare!...
Care nu-i fu însă ciuda, cînd deodată, hop!... cu carul,
Il văzu întrînd pe poartă: — A! ba vine, zău, tîlharul!...
Teafăr! N-are nici pe dracu'!... Uite-l! Scapă dacă poți!...
Vai! Vai! bate-l-ar să-l bată Dumnezeu și sfinții toți!...
Dar și-a stăpînit mînia... Și vroind a mai afla
De la dînsul una alta, începu a-l întreba:
— Ei, băiete, ce-i povestea?

— Bine. Iată-mă sosit.

— Cine mai era la moară?

— Hei, stăpîne, precinstit!

Cînd ai ști ce-a fost acolo!... Dracii toți din iad... gîndesc!
— Zău? Și n-ai pățit nimica!

— Aș! ba cum să nu pățesc?

Imi furaseră, spurcații: grîu, secară... tot!... din saci;
Și mi-au pus în loc cenușă!... Da-i vîrii și eu în draci!...
— Cum?...

— Pe unul mai obraznic l-am slujit c-o lovitură,
Ochii amîndoi crăpîndu-i!... Celorlalți le-am tras o gură,
De-au rămas holbați la mine! Apoi, cînd ai ști, săracii,

Cum s-au dus să-mi umple-ndată cu făină toți trei sacii!...
— Aș! Se poate?... zise popa. Iar Păcală: — Nu mă crezi!
Hai la saci, poftim, dezleagă-i, părințele, și-ai să vezi!
Și din jug scoțindu-și boii, înspre iesle i-a mînat.
Popa drept la saci se duse; pe tustrei i-a dezlegat.
Spre cerdac apoi se-ntoarse: — Mamă!... Vino să privești!
E faină-n saci!... Îți place?... Mai văzut-ai de cînd ești?
Doamne!... Cum să scapi de ăsta!? Ce poți oare să-i mai faci?
Cînd el știe'mpelițatul să orbească și pe draci?

XI. CUCUL

Cam așa o duse popa, cu Păcală, toată vara;
Orice năsocea... degeaba! tot el înghițea papara...
Și cînd se gîndea, sârmanul, cîte-o să mai pătimească,
Pînă va cînta' n pom cucul: îi venea să-nnebunească!

* * *

Intr-o caldă zi de toamnă, după ce se preumblase
Mult pe-afară, dus pe gînduri... iată-mi-l că intră-n casă:
— Mamă soacră, zău, știi cine m-ar putea chiar azi scăpa
De solomonarul ăsta?...

— Cine?

— Uite, dumneata!

— Eu? mirată soacra-ntreabă. Dacă n-au fost ele-n stare
Să te scape, mai deunăzi, nici ale pădurii fiare,
Ba nici diavolii din moară: apoi eu, o slabă — spune! —
Cum crezi c-aș putea, părinte, făptui așa minune?
— Prea ușor!... Ascultă, mamă: Dacă te-ai sui-ntr-un nuc
Și de-acolo: cucu!... cucu!... ai cînta, cum cîntă-un cuc:
N-ar avea-ncotro tîlharul!... Cum ar auzi așa,
Nevoit ar fi chiar astăzi tălpășița să și-o ia.
— Da!... Să văd!... grăi bătrîna. Greutate mare nu-i

A cînta cum cîntă cucii... Este greu doar pîn' te sui.
De socoți că prin aceasta vei putea să scapi de-argat,
Nu mă pun de-a curmezișul. Hai, ajută-mi la urcat!
— Hai! părintele răspuse. Și-n livadă s-afundară.
El a răzimat de trunchiul unui nuc bătrîn o scară.
Soacra se sui pe scară; de pe scară, sus în nuc...
Și de-acolo: cucu!... cucu!... ea cînta... jurai că-i cuc!...
Popa cum aude, fuga! pe Păcală să mi-l cate
Și găsindu-l după șură: — Ei!... n-auzi nimic, argate?
— Ce s-aud?

— Ascultă!... Cucull!...

— Ira! bate-l-ar pustia!

Ba-l aud, părinte, cum nu ?

— Vino dar, să-ți dau simbria.

Ce stai?... Imi vei zice iarăși: „Anul nu mi s-a-implinit?”

— Aș!... se poate-acum, stăpîne, să mai zic?... S-a mîntuit!

Cucul naibii!... I-auzi colo... doar într-un cîntat o ține!...

Dă-mi ce crezi că mi se cade... și-apoi... s-auzim de bine!

„Ah! scăpai! zicea-n gînd popa. Mulțumescu-ți, Doamne, ție!

Și mîntuitoru-mi cine-i?... Soacra, Dumnezeu mi-o ție!

Zică lumea orice-ar zice, eu la toți mereu voi spune:

Fi-vor soacre multe, rele; ei, dar sînt și soacre bune!...

Și-nspre grajd înaintară... Acolo, sub un arțar,

La vro cîțiva pași de ușa grajdului stătea un car.

Iar în grajd juncanii popii. — Uite-argate!... De la noi

Vreau să pleci bogat acasă... N-ați juncanii aștia doi.

Ia cu ei și caru-acesta... tot averea ta să fie...

Cred că e destul de mare pentr-un an așa simbrie.

N-o să zici că-s rău de plată!...

— Nu! Păcală i-a răspuns,

Cu privirea-n zări pierdută. Imi plătești chiar prea de-ajuns.

— Păi, de ce mai stai pe gînduri?

— De! La alta mă gîndesc.

Cuc să cînte-n miez de toamnă n-am văzut de cînd trăiesc.

Cum o fi la pene oare? Vreau să-l văz cu ochii mei.

Astfel glăsuind, s-apleacă, ia de jos un retevei, —

Merge-aproape și deodată svîr! cu el în nuc spre babă.

Speriată, ea se dete la o parte-atunci, cu grabă:

Și din pom, de-a berbeleaca, buf!... pe pajiște-a căzut!...

Popa sare s-o ridice: — Vai, băiete!... Ce-ai făcut?...

M-ai lăsat și făr'de soacră!...

— Ce? Păcală s-a-ncruntat.

Dumneaei era deci cucul? Cu minciună mi-ai umblat?...

Bun!... Atunci, rămîn, stăpîne!... Anul nu mi s-a-implinit!

Popa n-a mai scos o vorbă... Tremura de necăjit...

„Doamne! cum îl rabzi pe lume? Iți place? se gîndea.
El rămîne... iar în locu-i, s-a dus biată soacră-mea!”

XII. EVANGHELIA

După ce-n-gropat-o popa și pe ea cu cinste mare,
Sta la vatra-i, dus pe gânduri: ce să mai încerce oare?
Astăzi soacra, ieri nevasta, îi plecară pe vecie...
Mai avea un fiu pe lume, doar atita bucurie...
Și Păcală, tot în slujbă!

Se-ndreptă spre-al său băiat:

— Dragul tatii!... Intr-o casă c-un așa om nu-i de stat!
Să lăsăm aicea totul și s-o ștergem amîndoi;
Că de nu, strigoiiu ăsta ne răpune și pe noi!
— Ai dreptate, zise fiul. Decît să ne prăpădim,
Scumpe tată... zău, mai bine, hai în lume să fugim!

Hotărînd ei astfel, iute popa-și strînge de prin casă
Cărțile cu slovă veche și-ntr-un sac adînc le-ndeasă.
Intr-apoi în cămăruie, una alta să mai cate...
Dar Păcală, de pe-afară, a-nțeleș ce gînd îl bate.

— Hm! Voiești să fugi în lume, bunule stăpîn al meu?...
Bine, fugi... dar unde-i merge, am să te-nsoțesc și eu.

Cu acestea, svic! din tindă în odaie el pătrunde,
Și sub cărți în sacul mare al părintelui s-ascunde.
Din cămara de alături popa-n casă iar când vine,
Mai îndeasă-n sac ce-ndeasă, — după-aceea-l leagă bine,
Și săltându-l pe un umăr: „Doamne, dă-ne ajutor!...”
Cu băiatu' după dînsul, a luat-o la picior!

*
* *

Merg așa ei multă vreme, cînd la deal și cînd la vale,
Pînă, iată-i, cam spre seară, întîlnesc o apă-n cale.
Cum s-o treacă?... Pod pe-aproape, luntre... nu se pomenea.
Rîul nefiind prea mare, popa înainte-o ia,
Și băiatul după dînsul, cu picioarele prin apă...
Dar deodată, sacul popii, zup!... cu fundu-n valuri scapă...
De sub cărți atunci Păcală strigă tare, să se-audă:
— Saltă sacu-n sus, părinte!... Evanghelia se udă!...
Popa, cînd aude glasul, își oprește pașii-n grabă:
— Cum? ai spus ceva, băiete?... pe copilul său l-întreabă.
— Eu?... Nimic! a zis băiatul. Apoi calea și-o urmară.
Dar abia trei pași făcut-au: sacul, buf, în apă iară.
De sub cărți Păcală strigă și mai tare ca-nainte:
— Saltă sacul, că se udă Evanghelia, părinte!
Popa stă, ridică sacul, și-nspre-a sa odraslă cată:
— N-auziși nimic, băiete, nici acum?...

— Ba cum nu, tată!

Parc-aud și-acuma încă răspicatele cuvinte:
„Saltă sacul, că se udă Evanghelia, părinte!”
Cine se putea să strige, că p-ai cea nimeni nu-i?
Strigătul părea că vine chiar din fundul sacului!
— Tii!... (părintele se miră). Ce-o fi asta?... Dar deodată
Spre băiat își ațintește iar privirea-nviorată:
— Valeau, ce minune! Domnul, azi, să văd m-a-nvrednicit!
Înțelegi al cui glas oare, tu, din sac l-ai auzit?...
Evanghelia-mbrăcată numa-n aur și cu file
Aurite pe de margini: aia mi-a vorbit, copile!...
O, ce carte minunată, dragul tati! ai văzut?...
Hai la mal... să strîng la pieptu-mi cartea sfîntă, s-o sărut!
Și la cellalt țarm al apei într-o clipă ajungînd,
Nu știa, biet, cum să scoată cartea scumpă mai curînd!
Cînd desleagă sacul însă și zărește pe Păcală,

Și mai mare-i e mirarea: — Tu ești?... Ochii nu mă-nșeală?
Vai, trăsните-ar Sfîntul, drace! n-am să scap în veci
de tine?

El țîșni din sac afară: — Ce?... Te-ai supărat pe mine?
Popa... se-mblînzi la față: — Aș!... Mă vezi tu supărat?
Mă prinsese doar mirarea, cînd în sac de tine-am dat?

XIII. RĂFUIALA

Incotro să se mai ducă?... Și la ce?... Era și seară.
Osteniți de drum, pe malul râului se așezară.
— Să mînem aci!

— Prea bine. Ah, stăpînule iubit!
Nici nu știi, în calea asta lungă, cîte-am pătimit!
Ba în sac să mă înăbuș, ba în rîu să pier la fund!
Dar avuși de mine milă, — n-ai lăsat să mă cufund!...
D-aia și eu, îndurat-am toate... fără să cîrtesc;
Doar să pot, părinte scumpe, și la drum să te-nsoțesc!..
Cuvîntînd așa, Păcală, se trîntește-alături jos
Lîngă rîu — și cum se culcă, prinde-a sforăi vîrtos...
Luna strălucea pe boltă și-așternea cu măiestrie
Peste rîu în lat o punte de lumină argintie.

Iară popa sta pe gînduri... Să se culce?... Ți-ai găsit!...
Parcă mai putea să doarmă, cum era de necăjit?...
Lîngă sluga-i adormită, sta... părea că stă de pază...
Dar deodată... ce-i dă-n minte?... Fața i se-nviorează.
— Ha! (în gîndul său își zice). Ai venit și tu cu mine,
Năzdrăvanule... Degeaba!... Tot scăpa-voi eu de tine!
Uitătura și-o-ndreptează spre copilul său apoi:

— Hai, că e târziu, băiete!... Să ne odihnim și noi.
— Bine, tată! Haidem, iată!

Cu acesta se lungiră
Și ei unul lângă altul, jos pe iarbă... și-adormiră.
Dar Păcală, de alături, cum dormea cam Iepurește,
Numai ce se scoală grabnic... și prin minte ce-i trăsnește?
Schimbă locul, se așează... între popă și băiat:
„Uite-așa... să stea copilul popii lângă rîu culcat!”
Pe la jumătatea nopții, luna s-ascunsese-n nor;
Vîntul apleca-n spre apă crengile răchișilor.
Deșteptîndu-se și popa, se ridică-n sus tiptil
De pe țărnam c-un brînci, aruncă, zdup! în rîu... pe-al său copil.
Și crezînd că-și îmbrîncise, nu copilu-n rîu, ci-argatul,
Zice: — Mulțumescu-ți, Doamne, că scăpai de necuratul!

Pune iar la urmă capul jos pe-a țărnelui verdeată,
Și-adîncit în vise doarme, pînă-n zori de dimineață!
Cînd deschide însă ochii, dup-al zorilor mijit,
Și zărește pe Păcală jos, alătura, lungit,
Iar pe-al său fiu nicăierea: — Vai! să-nnebunească-i vine:
Indrăciturile!... Copilul!... Unde e de lângă mine?
Sluga se ridic-agale: — De!... Pe unde-o fi... știi eu?...
Ce!... Te-ai supărat, părinte?

Popa... sare — ca un leu:
— A! răpusu-mi-ai și fiul!... Îți plătesc eu astăzi ție...
Ia stai! Și spre el s-aruncă, să-l sugrume, să-l sfîșie...

Neclintit din loc, Păcală, de mînia lui rîdea:
— Hei, îi zise-n lături dîndu-l, ce te rățoiești așa?...
T ți eram aici aseară... Dacă azi băiatul nu-i,
Eu sînt vinovat?... Ia seama... supărării frîu să-i pui!
Vezi să nu te-ntorci acasă cu spinarea jupuită!
Aș!... Acestea-l scot pe popa și mai tare din sărită.
— Cum? Ce-ai zis? Ce-ai zis? Ha! Cîine! Diavol! Șarpe veninos!
Am să-ți dau eu!... Stai! Și-o piatră mare el luă de jos...
Dar Păcală se repede, strîns cu dreapta ni-l înșfacă;
Iar cu stînga scoate-nscrisul din șerpar: — Părinte, iacă!
Pe această cărțuție s-află scris ce mi-ești dator!
Azi să mă omori voit-ai, și-aș putea să te omor!

Dar eu nu vroi decît ceea ce spune-aici în scris!
Pregătește-ți deci spinarea!... Auzit-ai ce ți-am zis?

Popa-n brațe-așa voinice lăntuit cînd se văzu,
Din întăritată fiară miel îndată se făcu.
„De! gîndea, mă are-n mîină!... E mai tare, din păcate!”
Și-ncepu să se tocmească: — Ian ascultă, măi argate!
Văd că-s vinovat și nu voi împotriva-ți a mă pune.
Ești în dreptul tău a-mi face tocmai cum înscrisul spune.
Inșă iartă, fie-ți milă, nu mă jupui prea tare...
Ca să-ndur așa durere, nu voi fi — mă tem — în stare...
Cu cosorul pe spinare mulțumește-te a-mi face
O zgîrietură, două, și mă lasă-apoi în pace.
Căci pe tine niciodată, pîn-azi, nu m-am supărat!
— Da?... Să iert?... Să-mi fie milă?... Aș... mi-e frică de păcat!...
S-ar putea să calc înscrisul?... Și... la urmă... dumneata
Ai avut vr-odată milă, de cînd ești, de cineva?...
De argații cei doi oare ți-a fost milă — vai de ei —
Auzind acestea popa, ce să zică!?... Ce să facă?...
Anteriu de pe spate și cămașa și-o dezbracă:
— Hai! Poftim!

Dar lui Păcală inima i s-a muiat:
— Nu-ți fac nici o-nțepătură! Ian te uită! Ești iertat!
Și luînd în mîină sacul, deșertă jos, resfirate,
Cărțile din el, pe iarbă: — Na! rămîi cu sănătate!...
Eu mă duc... Pe cărți, părinte, să citești, cînd ai voi.
Sacu-l iau cu mine înșă, că la drum... mi-o trebui...
Doar atîta-ți iau simbrie pentru toată munca mea!
Astfel glăsui flăcăul... și plecă pe-aci-ncoala...
Chiar atunci — de dup-o culme — răsărea și-al zilei domn,
Soarele, scaldînd în aur cîmpul deșteptat din somn.

*
*
*

Ș-unde-a mers de-aici Păcală?

Stați, mai ascultați la mine!
Pin'aici... nimica toată! Ce-i frumos, de-acuma vine!

XIV MIREASA

După ce lăsă pe popa lângă rîu, precum v-am spus,
Hai, cu sacul gol pe-o mîină — tot pe lângă rîu în sus —
Pîn-ajunse într-o pădure de stejari înalți, frunzoși.
Iar acolo, ce să vază? Plini stejarii... de gogoși!...
„A! gîndi Păcală-n sine. Ia stai! Tot n-am ce să fac...”
Și-a cules gogoși de tufă, cîte-i încăpură-n sac.
Merse-apoi-nainte iarăși... Dar deodată... se opri.
Vuiet auzea din față... chiote!... Și... ce zări?...
Șir de cară, cu velințe și cu brazi împodobite,
Trase tot de cîte patru boi cu coarne poleite...
Oameni și femei prin care; fete, la urechi cu flori;
Lăutari cîntînd din cobză și din nai și din viori...
Ba pe drum, pe lângă care, mai veneau flăcăi la rînd,
Pe fugari zglobii călare, focuri din pistoale dînd.
Cum vedeți, era o nuntă. Mirele-și ducea acasă
Dintr-un sat vecin într-altul pe iubita lui mireasă.
Și nuntașii — ca nuntașii! — iubitori de vorbă multă —
Cum zăriră pe Păcală, îi strigară: — Hei, i-ascultă:
Ce duci, frate-n sacu-acela?

— De! (glumi el) Niște... ouă!

— Bre! De unde-așa de multe? Nu poți să ne spui și nouă?

— Cum de nu? Pe coastă, colo, sînt mulțime de copaci

Plini cu ouă d-alde-acestea... să umpleți... un car de saci!
— Zău? și mire, cuscri, oaspeți, — hai și ei la deal, săracii,
Cît clipești să strîngă ouă din copaci, să-și umple sacii!...
Rămăsese-n drum... mireasa, numai singură-ntr-un car.
Cît era de frumusică, Doamne!... Dar plîngea cu-amar...
— Mîndro! (îi grăi Păcală, înspre ea pășind agale).
Pentru ce, atît de-âmarnic, plîngi... în ziua nunții tale?
Ea-ncepu mai tare-a plînge. El... din cap a clătinat:
— Nu ți-o fi pe plac, se vede, omul care te-a luat!...
Mă miram și eu, văzîndu-l, ce-ai avut de te-ai unit —
Tu, copilă-așa frumoasă, — c-un bărbat așa pocit?
— Hei! grăi cu lacrimi fata. M-am unit, așa crezi, eu?...
Mă siliră mama, tata!... Nu l-au vrut pe-alesul meu!...
Auzind așa Păcală: — Știi ce, dragă fetișcană?...
Decît să jelești, mai bine dracului să-l dai pomană!
Spune-mi, vrei să scapi de dînsul?

— Mai mă-ntrebi dacă voiesc?
Păi... de azi de pînă-n ziuă, tot la asta mă gîndesc:
Cum să scap?... Ar fi vreo cale?...

— Lucru-ți pare-așa de greu?
Fii pe pace, draguliță, că te scap îndată eu!...
Dă-te jos și hai cu mine în desiș, coala devale:
Tu să-nbraci a mele haine, eu să-mbrac pe ale tale.
Ia și sacul meu pe-un umăr, și te du p-aci-ncoala...
Ce voi face mai departe eu, aceasta-i treaba mea!
— Bun!... Și-ntr-un desiș intrară... Fata-n haine de bărbat
Și cu sacul lui Păcală pe un umăr a plecat.
Hai, la rîndu-i și Păcală hainele miresii-mbracă,
Se așează-n car, cu grabă... Fața tot în jos și-o pleacă,
Și-o-nvelește c-o năframă: ca nuntași duși să creadă,
De la deal, cînd s-or întoarce, că-i mireasa-n car, pe ladă.

* * *

Iată-i, prăpădiți, nuntașii, de zadarnice-alergări,
Vin, sărmanii, încercîndu-l pe Păcală cu ocări:
— Mincinosul!... Potlogarul!... Unde-i... Ia-l de unde nu-i!
Bine, frate, zău, c-o șterse de pe-aci!... Norocul lui!...
C-ar vedea acum pe dracul!... D-alde-acestea îndrugînd,
Pe la locuri toți, prin care, așezatu-s-au la rînd...
Apoi: — Cea bou! Hăis plăvane! nunta iar la drum pornește.
Mirele vedea, nu-i vorbă, că mireasa-n jos privește,

Și că-și ține-ascunsă fața, sub năframă, tot mereu.
Însă... ce-are-a face?... „Las-o, el și-a zis în gîndul său,
Plînge, ca orice mireasă... Are să se potolească!...“
De-unde să-i fi dat prin mințe, rău, ceva să bănuiască?

Tot astfel și-acasă-n urmă, cînd se veseleau toți, bînd:
Că-i vrun șiretlic la mijloc, cui i-ar fi trecut prin gînd?
Se mirau de-un lucru numai, unii: cum — cu tot amarul
Cară-așa de des la gură vin, mireasa, cu paharul?...

.....
După cină, cînd nuntașii pe la vetre toți plecară,
Ginerele și mireasa în odaia lor intrară.
Iar mireasa ia de mînă pe-al ei mire — tămîiat,
Ochii tot în jos ea-i ține: — Știi ce, dragul meu bărbat?
O viață nouă-ncepe d-azi încolo pentru mine...
Și cu Dumnezeu tot lucrul să se-nceapă este bine...
Fii bun, lasă-mă o clipă, singură netulburată,
Să mă-nchin pe prisp-afară Celui ce la toți ni-e tată!
El, știind că-n silă fata l-a luat, iar nu de voie,
Și temîndu-se că fuge: — Aș! îi zise. Ce nevoie?...
Altădată n-ai tu vreme să te-nchini oricît poștești?
— Vezi? oftă atunci mireasa, amărîtă. Vezi cum ești?...
Țiu și eu l-atîta lucru... Doar atîta te rugai!...
Și să nu mă lași?... Of! Doamne!... Pentru ce mă măritai?
... Nu cred însă... nu se poate... să-mi nesocotești rugarea!
Vrei tu între noi să intre, chiar de-acuma, supărarea?...
Lasă-mă... că nu fug, frate, nici nu stau cît lumea doară!
Uite, leagă-mă de glezne, dacă vrei, cu-această sfoară...
Ca să n-ai gînd rău... Și ruga de-i vedea că prea mult ține,
Scutură de sfoară-odată... Într-o clipă-s lîngă tine!...
Auzind așa bărbatul, — hai! o leagă de-un picior:
— Bine!... Du-te!... Dar să nu stai!... Dă cît îi putea mai zor.
Că te-aștept!

Păcală pleacă... Iar în tindă se oprește...
Taie de la glezne sfoara. Într-o ladă scotocește;
Scoate repede veșminte bărbătești... pe-a sa măsură,
Și-mbrăcîndu-le-ntr-un suflet, dă din tindă-n bătătură.
Vede-un țap dormind pe prispă. Haț! de coarne sfoara-i leagă.
Sare pe din dos pîrleazul. Și-apoi... tunde-o, nene dragă!
Nevăzut pe loc se face.

Cîinii, deșteptați, lătrară.
Mirele-auzi un zgomot și lătrat de cîini pe-afară.
Dar credea că la mireasă hămăiesc... și mai stătu...
„De! gîndea la urmă-n sine. Doar i-o fi destul acu!...”
Și smuci de sfoară-odată. Aș — nimic!...

„Bre!... Tot se roagă?...
Ce atîta rugăciune?... Nu cumva-i lipsește-o doagă?...
Mîine, frate, dimineață... să se-nchine, vreme n-are?...“
Apoi iar smuci de sfoară, cu putere și mai mare.
A strigat-o și din gură totodată pe mireasă:
— Hei!... La naiba, fă Mario!... n-ai să vii odată-n casă?
Dară vai, cu cît mai tare, el de sfoară scutura,
Cu atît mai mult mireasa înapoi parcă se da.
Ba nerăbdătorul mire auzi și-un zbierăt care
Semăna a behăire, nu a glas de fată mare.

Speriat atunci românul, se repede-afară-ntins...
Of, și cum s-arăt prin vorbe ciuda care l-a cuprins:
Cînd, în loc să dea cu ochii de-al miresei chip frumos,
El se pomenește-n față-i cu urîtul țap bărbos?!

XV. PĂCALĂ ȘI TÎNDALĂ

Pe Păcală-n vremea asta dusu-l-au departe pașii-i...
Iată-l în pădurea unde se-ntîlnise cu nuntașii.
Merge pe un drum, alene, printre ulmi, tot merge-ntr-una,
Îtovărășit în cale-i doar de-a nopții doamnă, luna.
Cînd odată: ce zărește, jos, culcat în drumul său?...
„E un om! gîndea-ntru sine... A, ba uite, sacul meu!
Sacul cu gogoși!... Mireasa, neavînd puteri să-l care,
L-o fi aruncat, pesemne, jos aicea, din spinare.
Bine că-l găsii!... E noapte... Ia să fac și eu popas.“
Și pe sac lăsîndu-și capul, ce mai pui de somn a tras!
Iară cînd făclia zilei, sus pe-o culme, se aprinse
El luă-n spinare sacul și din nou la drum o-ntinse.
Dar abia trecu o vale și-un muscel, cînd numai iată
Că pe drum, din ceea parte, alt român i se arată:
Tot ca el, c-un sac pe umăr, — tot așa de zvelt și-nalt...
Amîndoi coboară sprinteni unul înspre celălalt,
Și-ntîlnindu-se de vale față-n față, stau pe loc,
Sub un ulm cu frunza deasă:

— Bună vremea!...

— Bun noroc!

— Ce ai, frate-n sacu-acela?

— Nuci am de vînzare eu!

(A răspuns glumind Păcală). Dară tu, în sacul țău?
— Eu?... E-hei! grăi străinul. Niște lînă!... Cît trăiești,
Tot să cauți, vere, lînă ca aceasta nu găsești!...
— D-apoi nucile din sacu-mi! (zise iar Păcală-n șagă),
N-ai mîncat nucii ca acestea de cînd ești, firtate dragă!
— Ce spui?... (întrebă străinul). Vrei să le desfaci mai iute?
— Vreau, vezi bine!

— Hai, atuncea... să schimbăm pe nevăzute!
— Haidem! Și schimbă sacii, făr-a se mai fi gîndit.
Dar cînd îi dezleagă, ce văd? Amîndoi s-au păcălit.
Ăla-n loc de nucii, în sacu-i, cu gogoși se pomenește;
Iar Păcală-n loc de lînă, mușchi în sacul său găsește.
Pricepînd ei cum și ce fel, se ridică drepti, privesc
Țintă un înșpre altul, și-ntr-un hohot izbucnesc.
Dup-aceea: — Măi! se-ntreabă, cine ești tu?...

— Eu? Păcală!
— Cel vestit în toată țara?...

— Da... Iar tu?...
— Eu sînt... Tîndală!
— A!... Tîndală?... Tu ești ăla?... Te cunosc și eu din nume.
Mi s-au povestit, măi frate, despre tine, multe-n lume!
În păcălituri ești meșter, cum se vede, tot ca mine...
Ha-ha!... știi ce bine-mi pare că m-am întîlnit cu tine?...
— D-apoi mie? Vîno-coace!

Și cu drag la piept s-au strîns
Și c-o strîngere de mîna frați de cruce mi s-au prins.
Martori fost-au la prinsoare: ulmii, soarele presfîntul...
Și plecară, năzdrăvanii, să cutreiere pămîntul...

.....
Dar deodată-ntr-o poiană... se opriră amîndoi:
— Măi Păcală, ian ascultă, lumea-i strîmtă pentru noi:
Prea e strîmtă ca să batem împreună-aceeași cale:
Ia-o tu la deal încolo, iară eu p-aci, la vale.
— Ai dreptate, măi Tîndală. Du-te... umblă sănătos!...
Și-au luat-o prin pădure: unu-n sus, iar altu-n jos.

Cît or fi umblat ei, nu știu, — mai pe șes, mai pe la munte;
Știu doar că-ntr-o zi, Tîndală, nimeri'ntr-un sat de frunte.
Era zi de sărbătoare... Gloată-n drum, și gălăgie...
Chiar atunci ieșise lumea de la sfînta leturghie.
Cînd ajunse-n dreptul gloatei de femei și de bărbați,
El stătu-n loc: — Bună vremea! Ce mai nou p-aci, firtați?

— De, drumețe, ce să fie?... Uite (unul a răspuns),
Ne-a ieșit cam slab porumbul... Ploaie n-am avut de-ajuns...
Dară pe la Dumnezeuvoastră?...

— E-he-he!... La noi, în sat?...
Cînd ați ști! grăi Tîndală.

— Ce? mai mulți au întrebat...
— Ascultați minunăție!... La o casă... este-un ou...
Cît să spun că e de mare?...

Mare, nene, cît un bou!...
— Cît un bou? Ha-ha! Se poate? izbucniră toți deodată.
Ăsta-i d-alea de prin basme... Fugi, că prea e gogonată!...
— Ba e adevăr, cum este — că pe cer un mîndru soare
Arde luminos în astă sfîntă zi de sărbătoare!...
Zise, vrînd să-și întărească spusele din nou Tîndală,
Oamenii ca arși săriră:

— I-auziți-l!... Ce-ndrăzneală!
Cum cutezi în fața noastră, a fruntașilor din sat,
Să vorbești așa prăpăstii, omule nerușinat?...
Și sărînd pe el cu toții, iute-n lanțuri îl legară.
L-au vîrît la gros — și-acolo pîn-a doua zi-l lăsară,
Dimineața următoare, vin din nou fruntașii, iată,
Și scoțîndu-l de la dubă, vor să-i facă judecată.
— Oameni buni! (primarul zice). Ați văzut cu ce minciună
A umblat să ne prostescă ieri acest împușcă-n lună?!
Pentru-atîta cutezare, chibzuiți cu toții bine,
Și să-mi spuneți ce pedeapsă credeți că i se cuvine?...
— La răcoare! (strigă unul). Șează trei sau patru luni!...
Să vedem, o să-i dea mîna să mai umble cu minciuni?
— Aș! (grăiește-un altul). Duba? Nu cred minte să-l învețe!
Ia să-l cumișim mai bine cu vreo douăzeci de bețe!...
Dar pe cînd așa cu toții ei stăteau la chibzuială,
Ce să vezi? Din ceea parte, numai iacă și Păcală,
Chiar atunci, din întîmplare, nimeri-n același sat;
Și-ajungînd în dreptul obștei, locului și el a stat:
— Bună ziua!... Cum o duceți? Ce mai nou p-ai cea, frați?
— De! (răspunse unul). Uite! sîntem foc de tulburați!
Ieri, aci, cu noi de față, hoțu-acesta, mîini legate,
A mințit că-n sat la dînșii este-un ou... Dar ce ou, frate?
Cît un bou!... Mai auzit-ai astfel de minunăție?...
Ou pe lume-i cu puțință mare cît un bou să fie?

XVI. MOARTEA LUI PĂCALĂ

Năzdrăvanul de Păcală, la Tîndal-atunci privește —
Și mustața răsucindu-și: — De! mai știi și eu? grăiește.
Ouah de așa mărime, nici văzut-am pe pămînt —
Măcar că destulă lume colindat-am de cînd sînt —
Nici n-am auzit vreodată pomenindu-se c-ar fi...
Dar... cu ochii mei văzut-am o minune... și mai și!
Fraților! In satul nostru, la o casă-n bătătură,
Este-o namilă de rață... știți ce mare? cît o șură!...
— Valeu! Ce spui? Cît o șură? oamenii-ntr-un glas grăiesc,
Și privirea spre Tîndală, toți pe loc, și-o ațintesc.
— Păi atunci, (îngîină unul) ăsta n-a mințit, săracul.
Rațe d-alea... pot să facă ouă cît un bou, la dracul!
— He, ba și mai mari! (zic alții). Să-l lăsăm de drum să-și cate!
Infundînd pe om la dubă, i-am făcut o nedreptate!...
— Da! Așa-i! răspund cu toții

Și din lanț îndata mare
Pe Tîndală-l slobozîră, mai cerîndu-i și iertare...
Ba le-a dat și bani chiar obștea, l-amîndoi, o sumă bună:
Doar să tacă, de-nchisoare, nimănui să nu mai spună!

Dînșii, ce erau să facă?... Făr'a zice ba... primiră...
Cînd la drum însă-au luat-o, rîsu-abia și-l stăpîniră.
Și s-au dus să-mpartă banii, într-un crîng... Dar lui Tîndală
Îi veni cu cincii parale mai puțin ca lui Păcală.
Iar pe vremurile-acelea, cincii parale...bani erau,
Nú ca astăzi!... Cum s-o dreagă? Mărunțiș de fel n-aveau.
— Știi ce, măi? (grăi Păcală). Astăzi n-ai, cred, nici un zor.
La nevoie... să mă cauți!... Cincii parale ți-s dator:
Ți le-oi da! Rămîi cu bine!

— Bun!

Și iar s-au despărțit:
Unul spre apus plecat-a, celălalt... spre răsărit.

Dete gerul, — și Păcală, dup-atîta neodihnă,
Într-un sat se așezase, spre-a petrece iarna-n tihnă.
Ci sătenii, — hoți cu toții, spre fărădelegi porniți —
C-un așa om printre dînșii, nu puteau dormi tihniți.
Învîrteau deci la șuruburi: doar din sat îl vor urni!...
Cînd văzu așa Păcală, știți prin minte ce-i trăsni?...
„Mă voi face mort, își zise. Asta... Are să le placă!
Vreau să-i văd, cînd mort zăcea-voi, ce vor spune?
Ce-au să facă!“
Și ieșind din sat, pe-un crivăț ce prin oase te tăia,
Pe zăpadă-n drum se-ntinse; și-a rămas lungit așa.
Cînd au dat de el sătenii, se-ncruciră: — Tii!... S-a dus!
Bine că scăparăm, frate!... Slavă Tatălui de sus!
Un sicriu de brad pe urmă grabnic i-au înfiripat!
Și-n sicriu, cam pe-nserate, cîțiva oameni l-au culcat.
Unde să-l așeze însă?... În biserică-l cărară,
Și acolo, doar cu sfinții, peste noapte mi-l lăsară.
Dar pe cînd ședea el țeapăn, în sicriu, culcat pe spate,
Și cu mîinile-amîndouă peste piept încrucisate:
Cum, de unde pînă unde, — numai iacă și Tîndală,
În biserică deschisă: — Vai, prietene, Păcală!...
Cum te prăpădiși de tînăr! începu să-l căineze.

Și-a rămas acolo-n casa Domnului, să-l privegheze.

.....
Liniște-mprejur... Doar sfinții pe icoane zugrăviți
Se părea că priveghează și ei mortul, neclintiți...
Pe la miezul nopții, însă, pași Tîndală auzi...
„Cine-i?” se gîndea... Și grabnic după ușă se-ndosi...
Ce-i văzură-n urmă ochii?... În biserică, măi frate,
Doisprezece hoți intrat-au, toți cu cîte-un sac pe spate;
Și din sacii grei, deodată, zurr!... lîngă sicriu, chiar jos,
Doamne! ce de bani turnară!... Numai aur scump, lucios!...

Hai să-mpartă apoi bănetul între ei cu bucurie;
Că un mort e lîngă dînșii, parcă nici nu vreau să știe!
Ba de lîngă bani, de-alături, cîte unul mai chefliu
Arunca voios privirea și-n spre mortul din sicriu,
Cuvîntîndu-i: — Ei, Păcală! Tu, care-ți rîdeai de toți,
Vino de ne păcălește și pe noi azi, de mai poți!...
Aș! El fără de suflare, sta cu mîinile pe piept, —
Dar deodată, ce-i abate?... Din sicriu se-naltă drept...
Și cu glas cît poate, strigă: — Morților! Săriți cu toții
Și veniți! Căci în lăcașul Domnului intrat-au hoții!...
Iar Tîndală, din ungherul unde sta ascuns de frică,
Auzind aceste vorbe, hop și dînsul, se ridică,
Umflă iute-n brațe: scînduri, cozi de prapore-nvechite,
Cîrji ce se găseau acolo după ușă-ngrămădite
Și trîntindu-le, zdrang!... toate la pămînt, apoi din greu,
Strigă cît îl ținea gura: — Vin, bre!... Sînt pe-aci și eu!...
Hoții, săgetați atuncea de-un fior prin piept, lăsară
Jos, grămada, tot bănetul, — și-au țîșnit pe ușă-afară!

.....
Iară cei doi frați de cruce, cînd la urmă se trezesc
În biserică doar singuri: stau o clipă, se privesc,
După-aceia-i umflă risul pe-amîndoi:

— Ce, măi Păcală?

Va să zică, nu muriseși! Viu erai?

— Cum vezi, Tîndală!...

Dar tu?... Chiar la țanc aicea, cum, de unde mi-ai picat?
— Eu? Neavînd lețcaie-n pungă, să te caut am plecat,
Cum ne fuse, știi tu, vorba, pentru cele cinci parale,

Să mi le plătești!... Cînd colo, — că ești mort aflai în cale.
Repede venii... și lacrimi am vărsat pe-al tău sicriu...
Că-i o glumă de-ale tale, de-unde se putea să știu?
Pîn' nu-ți auzii cuvîntul!

Dar pe cînd ei doi vorbeau
Cam așa-năuntru, — hoții, pe afară, ce făceau?
După-o fuguliță bună, se opriseră deodată.
Se putea să părăsească o comoară-așa bogată? —
Hotărît-au a se-ntoarce unul înapoi din drum
La biserică... să vadă: ce mai e pe-acolo, cum?
Cine să se-ntoarcă însă?... Fiecare se teme!...
În sfîrșit s-alege unul... Hai! inima-n dinți și-o ia,
Merge-ncet... își vîră capul pe fereastră... Iar Păcală,
Haț!... din cap îi ia căciula și i-o-ntinde lui Tîndală:
— Pentru cele cinci parale, na mă, ține-o, ți-am plătit!
Hoțului atunci, de frică, răsufierea i-a pierit...
Nu știa, biet, cum să-și scoată capul mai cu repejune,
S-o zbughească!...

— Ce-i? (zic soții-i)

— Rău! (cu groază el le spune).

Ni s-au dus pe copcă banii!... Hai, s-o ștergem!... Ce mai stați?...
În biserică-nviat-au morți atîția, măi firtați:
Că din tot bănetul nostru, — din grămada aia mare —
Cîte cinci parale doară le veni de fiecare.
Iară unuia... nimica!... Ș-ăilalți morți — bătui-ar huța!
Știți cum își făcură parte? Mi-au luat din cap căciula
Și i-au dat-o!
— Valeu! Haidem, c-or veni, trăsni-i-ar Sfîntul!
S-o tulim! grăiră hoții. Și-au fugit, mîncînd pămîntul.

*

* *

Iar Păcală și Tîndală?... Împărțiră, stînd jos ghem,
Galbenii-ntre ei... Pe urmă: — Sănătoși să ne vedem!

XVII. PĂCALĂ ÎNSURAT

Dulce este-n tinerețe, scumpă-i viața de flăcău;
Ca o pasăre prin crînguri să trăiești de capul tău,
Noaptea unde te apucă, mîna căpătii să-ți pui;
Nimeni grija să ți-o poarte, nici tu grija nimănui.
Fie-ți, însă, traiul ăsta, drag pe lume orișicîț:
Vine-o vreme-n urmă totuși, cînd cu el ți s-a urîț.
Cînd p-a vieții cale-ngustă, printre spini și stînci croită,
Simți nevoie tot mai mare de-o tovarășă iubită!...
Ce să-i faci?... Așa-i — pesemne — scris în pravila cerească:
Nu-i făcut pe lume omul, singur traiul să-și trăiască!
Așfel ajunsese-n urmă și Păcală!... Nicăirea
Nu putea sub soare, bietul, să-și găsească mulțumirea.
Își ducea-ntr-un neastîmpăr zilele, și-ntr-un oftat...
Îi venise, pasămite, și lui vremea de-nsurat!...
Să te-nsori?... Din gură lesne-i vorba asta de grăit;
Lucrul, însă, Doamne, greu e de adus la bun sfîrșit!
Dac-ai ști, — cînd vii, cu mine, de l-altar spre vatra ta,
Că-n locașu-ți, cu mireasa, fericirea va intra:
Ce-ai mai zice? Dar se poate... (amăgiții nu sînt rari).
Să-ți aduci pe dracu-n casă, cu ospăț, cu lăutari;
Și să nu-l poți da pe ușă, nici cu arhierii, afară...
Cum să faci, ca după nuntă rău să n-ai de ce să-ți pară?

Ești sărac și iei săracă?... Amărit îți este traiul;
Grijile se țin de tine, cum de oi se ține scaiul.
Iei bogată?... Intri slugă... Foc ți-e prânzul, foc ți-e cina.
La căminul tău cînta-va... nu cocoșul, ci găina.
Iei urîță?... Ți-e urîță!... Ia frumoasă, ca să-ți placă!
Dar atunci... plăcere oare numai ție o să-ți facă?...
Le știa el astea, toate!... Însă: „Ce-o da Dumnezeu!...
Rău cu rău, zicea-ntru sine, dar mai rău e făr' de rău“.
Și colo, prin cîrnileagă, și-a văzut cu ochii visul;
Își avea-ntr-un sat: soția, casa lui, cu tot dichisul.

*
* *

Două-trei luni... vorba ceea: „Sita nouă-n cui se ține“
Cu tovarășa-i, Păcală, a trăit... nespuse de bine!
Dar mai este-o zicătoare: „Boii se cunosc la jug...
Pe român, ce poate, nu-l știi, pîn' cu el nu intri-n plug“.
Tot așa, biet, și Păcală, numai după luni vro șase
Pricepu deplin viața cam cu cine și-o legase.
Soața lui, era se zice, întru toate... potrivită;
Nici prea, prea, nici foarte, foarte; nici frumoasă, nici urîță;
Nici bogată, nici săracă, prea afară din măsură;
Un cusur avea ea numai: că era... cam rea de gură...
Cînd se nimerea sărită să și-o piardă, mai ales...
Iar aceasta, din păcate se-ntîmpla... așa de des!...
Dimineața! Ziua! Seara!... Căci nimica nu-i plăcea
Să se facă-n casă altfel decît cum o zice ea...
Ce zicea din gură dînsa trebuia să fie sfînt,
Chiar dac-ar fi spus prostia cea mai mare pe pămînt!
Și era de-ajuns c-un pas, biet, din cuvîntu-i el să iasă:
Ca, din gura ei, să n-aibă toată ziua tihnă-n casă.
Incepea în zorii zilei strigătele și ocară,
Și sfîrșea cu cîcălitul, cînd pica de somn doar, seara.
La-nceput zîmbea Păcală: „Las', cu timpul s-o-mblînzi!“
Aș!... Ea se făcea — zmeoaică — mai cu draci din zi în zi!
„Hm!... Așa voiești s-o ducem veșnic, scumpa mea soție?...
Liniște-n căsuța noastră niciodată n-o să fie?“
(Astfel dînsul într-o noapte se gîndea, cu ochii-n grindă,
Nevîind ca-n alte vremuri, somnul, genele să-i prindă.)
„Poale lungi și minte scurtă! Vrei, în loc să-ți fiu bărbat,
Să-mi fi, tu, stăpîină mie!... Să mă porți ca pe-un argat?“

Bine!... Fii pe pace dară! Pîn'acuma n-am fost bun...
Ai să vezi de-aci-nainte cum știu eu să mă supun!“
Și abia-nspre ziuă bietul, ațipi cu vai cu chiu.
Dar în faptul dimineții: — Hei!... Nu vezi că e tîrziu
Mișcă-te! 'ncepu deodată, iarăși, soața-i arțăgoasă.
El... căscă la dînsa ochii:

— Ce-i, puicuță drăgălașă?
— Prostule!... Mă iei la vale?... Ah, că nu te ia vreun drac!
Vreau să cos. N-am ace... Du-te, cumpără-mi din tîrg un ac!
Dar cînd vii, să bagi de seamă!... Pune-l unde-i ști mai bine!
Nu cumva să-l pierzi!

— Aș, dragă... N-avea grijă!... Las'pe mine!
Și plecă la tîrg Păcală... Cînd se-ntoarse, pe-nserate:
— Ei! îl întrebă femeia. Acul!... Unde e, bărbate?
— De, nevastă, ca să nu-l pierd, — unde ciorile să-l țin?
De la tîrg, pe drum încoace, mai venea și-un car cu fîn!
Îl pusei în car!... Și-acuma, la sosire-am răscolit
Fînul tot, cu mîna... Geabă! Acul nu l-am mai găsit!
Auzind aceste vorbe, foc ea se făcu și pară.
— Vai! se repezi cu gura. Trîntorule!... Pierde-vară!
Nici măcar de-atîta lucru nu fuși harnic să-ngrijești?...
Cum?... În fîn se pune acul?...

— D-apoi... unde?
— Tont ce ești!
Trebuia-n cămașe, uite, icea, să-l înfigi la piept...
Dare-ar dracii toți în tine... să te facă mai deștept!
— În cămașe?... Bine, dragă! — las' c-așa fac altă dată!...
Iart-acuma!

— Aș!... Femeia: toată seara... bosumflată!
Iar în ziua următoare: — Hai! răstită-i zice iară.
Este vremea plugăriei... Nu vezi toți din sat cum ară?
Numai boulenii noștri rumegă nepuși la jug...
Plugul ni-e stricat. Mergi iute, ia din tîrg un fier de plug!
Dar să nu-l pierzi și pe-acela, ca și acul ieri, creștine...
C-apoi... nu știu ce se-ntîmplă!

— Aș, se poate? Vai de mine!...
Și plecă din nou Păcală... Iară cînd s-a-ntors acasă:
— Ei, venit-ai?... Unde-i fierul?... Pune-l ici, să-l văd, pe masă.
— De, nevastă! Nu-i nici fierul! să-l înfig la piept am vrut,
Cum mi-ai zis... pîn-ce cămașa-mi, uite-o! zdreanță s-a făcut.
Crezi c-a stat înfipt o clipă? Aș, cădea mereu la vale!...
Ce era să-i fac la urmă? Îl lăsaî acolo-n cale,

Și venii cu mâna goală.

— Vai trăsni-te-ar! Ești în firi?

I-auzi!... In cămașă, fierul?!

— Da, femeie! Ce te miri?

Să-l înfing aci-n cămașe, nu mi-ai zis chiar tu! La dracul!...

Ai uitat de ieri pîn'astăzi?

— Acul, trîntorule, acul!...

Iară fierul... la spinare trebuia să-l fi adus,

Dac-aveai un pic de minte!... Adormit-te-ar Al de sus.

— La spinare?... Bine, puico, mîine-așa voi face... lasă!

Și a doua zi Păcală, c-un ogar veni acasă.

În spinare-l adusese. I-atîrna pe spate, mort.

— Na!... Abia mă țiu... Puterea mi s-a dus, de cînd îl port.

— Al femeia, cînd îl vede, iar pe el cu gura sare,

Ce-ai făcut?... Inebunit-ai?...

Iar Păcală: — La spinare!

La spinare, nevestic, l-am luat, precum mi-ai spus!

Și povața ta-nțeleaptă, uite-n ce hal m-a adus!

Doar o rană mi-e spinarea!... Dacă nu-l strîngeam de gît,

Ca să-și dea pe loc suflarea: pace!... m-ar fi omorît!...

Dînsa tremura de ciudă: — Aolio, ce nătărău!...

Piei din ochii mei, române!... Cînd te văd, îmi vine rău!

Îmi păreai mai treaz la minte, pîn-acum, și mai cu rost...

Dar de la o vreme... nu știi!... văd că dai în gropi, de prost!

Cum se poate-n lumea asta om cu cap așa năuc?...

Of!... Mai bine... ia-mă, Doamne, decît tot așa s-o duel!

— Nu pricep, grăi Păcală, pentru ce te-ai supărat;

Cînd eu am făcut, nevastă, chiar cum tu m-ai învățat.

— Eu te-am învățat vreodată, eu, asemenea prostii?...

Ah! te-ai îmbătat, pesemne! Ce vorbești, tu nici nu știi!

Fierul zis-am la spinare să-l aduci, bre, nu-nțelegi?!

Iar ogarul... cu o sfoară trebuia de gît să-l legi;

Intr-o mîină, de mîncare — pîine, sau vrîn oș — să iei

Și să-l chemi frumos, grăindu-i: „Cuțu, cuțu!... na, Grivei!”

— Tii!... Așa e!... Vezi, păcate?... Asta nu mi-a dat prin minte.

Bine că-mi spuseși, femeie! las' c-așa fac de-azi-nainte!...

— Zău, să-ți bagi în cap, sărace, mințile, de-acu, mai bine.

Că de nu... te dau la naiba, mult eu n-o mai duc cu tine!

Ziua următoare însă, iată intră, o vecină

La nevasta lui Păcală și-i grăiește: — Soro, vină!

Vină pînă-n drum la poartă, repede, să-ți vezi bărbatul,

Cum de-a lui prostie rîde, de se prăpădește satul!

Ea la poart-atunci se duce tot fugind, — și ce să vadă?

Îi venea — de supărare, de rușine-n drum să cadă!...

Soțul ei țira de sfoară după sine, către casă,

De la țîrg, o jumătate de purcel ce cumpărase.

Și-aruncîndu-i bucățele dintr-o pîine: „Vino, hei!

Îi zicea mereu din gură, Cuțu, cuțu! Na, Grivei!

— Vai... nevasta iar, cu gura, de la poartă l-a luat.

Dar aceasta ce mai este?

— Ce?... Nu vezi? Te-am ascultat!

L-am legat c-o sfoară, uite-l!

— Ei, acum... s-a hotărît!

Piei din ochii mei!... De tine, sînt sătulă pînă-n gît.

Nici să nu mai intri-n casă! Să te duci unde și-a dus

Mutu iapa... surdu roata!... Auzit-ai ce ți-am spus?

Înțeles-ai? om cu minte zăpăcită și neroadă!...

Iar Păcală: — Vezi, nevastă?... D-aia n-are ursul coadă!

Tu mă-nveți prostii și tot tu, cînd le fac, mă dojenești?...

Cum mi-ai zis, făcui, întocmai! Pentru ce dar mă gonești?

— Piei, zănaticule! N-auzi?... Să te văd în fața mea,

Cînd o face plopul pere, sau... cînd ceafa mi-oi vedea!

Pîine, sare, pe un taler, de-azi-nainte eu cu tine

Să mînc... ferit-a Sfîntul! Moartă să mă vezi mai bine!

— Vasăzic-așa ți-e vorba, soțioara mea cea bună!

Zile fericite nu vrei să mai ducem împreună?...

Bine, dragă!... Niciodată n-am călcat cuvîntul tău!...

Iacă, te ascult și-acuma: plec! Rămîi cu Dumnezeu!

Sufletul deși mă doare!

— Drum bun! Du-te și te-neacă,

Unde-i gîrla mai adîncă — de durere ca să-ți treacă!

Fă ce ți-o plăcea, bărbate — numai șterge-o și mă lasă!...

C-un neghiob ca tine nu vreau, nu vreau să mai țiu de-azi casă!

Și intrînd femeia-ntîndă, îi trîntește ușa-n nas.

Ei? Atîta așteptase!... A plecat cu grabnic pas.

— Iată-mă scăpat!... De-acuma... certe-se cu cine-i place!...

Ea trăgea tot cea, eu hăisa. Nu ne potriveam — și pace!...

XVIII. STRECHEA

Despărțit de-a sa nevastă ce-i făcea viață-amară,
Iată-l iarăși pe Păcală, singur, hoinărind prin țară
Și rîzîndu-și de-ale lumii neghiobii, azi într-un sat,
Mîine-ntr-altul, — ca-nainte, pîn' a nu se fi-nsurat.

.....

Intr-o zi de primăvară, cum mergea spre-un sat la vale,
Stete-un pic să mai răsufle sub un paltin, lîngă cale,
Iar în fața lui, pe-o coastă, doi săteni porumb săpînd,
Povesteau, ca să le treacă vremea lungă mai curînd...

.....

— Vai! (spunea dintr-nșii unul). Mulți o pat cu-a lor neveste!
Dar ca badea Stancu, altul, tras pe sfoară, nu mai este!
— Da! (al doilea grăit-a). Ce om bun! Să-l pui la rană!
Ce de treabă om e Stancu!... Iar nevasta-i... o vicleană!...
Cum se vede singurică — hai, să mai uităm amarul —
Pune-te pe trai, leicuță, cu cumătru-său, morarul!
Pînă cînd i-aproape vremea ca bărbatu-său să vie....
E știut de toată lumea, frate!... Numai el n-o știe!

.....
Auzind Păcal-acestea, de sub paltin s-a sculat:

— Hm, așa cu Stănculeasa! Merse iute-apoi în sat.

— Badea Stancu... unde șade?

— Uite, ici! Îi zise-o fată.

Și, ajuns în dreptul casei, a intrat pe poartă-ndată.

Stancu, om albit la plete, dar voinic la-nfățișare,

Își dregea-n ogradă plugul.

— Bună vremea, gospodare!

— Bună inima să-ți fie!... Ce dorești?

— Păi... slujbă cat.

Și venii să-ntreb: la casă, n-ai nevoie de-un argat?

— He, ba cum nu? Vino-ncoace! Cît îmi ceri pe-un an simbrie?

— Cum?... Pe-un an doar vrei, jupîne, învoiala să ne fie?...

Eu, la casa dumatăle, nu cu anul m-oi băga:

Am să stau în slujbă, pînă... lupii-n vatră ți-or urla!

Cît despre simbrie... lasă!... Ne vom înțelege noi!...

Să mă vezi întîi la lucru!... Și-o să-mi dai ce-i crede-apoi.

Aș avea... o rugă numai... Firea mea e cam ciudată!

Cînd și cînd, așa m-apucă... strechea parcă, dintr-o dată;

Și la fugă peste cîmpuri simt nevoie-atunci s-o șterg,

Încotro mă-ndreaptă ochii!... Fug din răspuțeri... alerg!

Vreme cam de-un ceas aproape! Iar cînd isprăvit-am fuga,

Viu, muncesc din nou, cît zece!... Iată care deci mi-e ruga:

Să mă lași s-alerg în voie, cînd meteahna asta-mi vine...

Încolo... să nu ai teamă!

— Doar atîta-i tot?... Prea bine!

Adă mîna! zise omul. Iar în sine: „Tiii! gîndea,

Ce mai chilipir de slugă!... Să-i plătesc doar cît oi vrea.

Și-are să-mi slujească, pînă... lupii-n vatră mi-or urla!

Niciodată, cum s-ar zice, de la mine n-o pleca!”

*
*
*

Dimineața următoare, Stancu și al său argat

Au ieșit la cîmp cu plugul, s-apucară de arat.

Dar colo spre-amiazi, deodată, locului Păcală stete:

— Strechea, bade, simț că-mi vine. Eu o șterg!

— S-o ștergi, băiete!...

Ș-unde-o ia spre sat îndată!... Fuge, sufletul să-i iasă,

Zboară peste cîmp... de-a dreptul spre-a stăpînului său casă!

Stănculeasa-n vremea asta, pe acasă, ce făcea?

Cu cumătru-său morarul, fără grijă petrecea.

Dumneaei, femeie-n floare, 'nălțișoară, durdulie!

Iar morarul... tot ca dînsa... om, să nu-l dai... pe o mie!

Dar privind pe geam afară, ea deodată-ngălbenește,

Parc-un șarpe-ar fi mușcat-o:

— Vai, cumetre! Săi! Grăbește!

— Ce-i, cumătră?

— Uite-argatul, de la plug... îl vezi cum vine

Intr-un suflet către casă? Te-o găsi aci la mine!...

Săi! Ascunde-mi-te!

— Unde?...

Ea, luîndu-l strîns de-o mîna,

După ușă-l duce fuga, la un poloboc cu lînă:

— Vîră-te sub lînă icedă... Iute, pînă n-a sosit!

— Bun! Și-n poloboc, morarul, jos, sub lînă, s-a-ndosit.

Îns-abia el s-așezase, numai iacă și Păcală,

Dă pe ușă buzna-n casă, gîfîind de oboseală...

— Ce-i, argate?...

— De!... Păcate!...

— N-auzi, mă?... Vorbește! Ce-i?

— Cic-a dat prin turme-o boală... Mor cu droaia oi și miei...

Și-a venit de sus poruncă: cine are-n casă lînă,

Repede s-o opărească!... Altfel... e bucluc, stăpînă!

— Lîna? Să și-o opărească? Doamne! Da' de ce?...

— Eu știu?

Pentru molimă pesemne, să se ducă pe pustiu!...

Deci de la arat acasă badea Stancu m-a trimis,

S-opăresc îndată lîna cea din poloboc!

— Ce-ai zis?...

A!... (de spaimă și de ciudă, Stănculeasa tremura).

Pentru-atîta doar venit-ai? Mergi napoi la slujba ta!

Las'că opăresc eu lîna!

— Aș! Se poate?... Nu-ndrăznesc!

De la Stancu am poruncă însumi eu s-o opăresc!

Răspunzînd așa, Păcală, repede la vatră sare...

Ia de lîngă foc o oală ce fierbea în clocot mare...

Și-a turnat-o peste lînă.

.....

— Aoleo! Din poloboc

S-auzi atunci un zbierăt, ca de om căzut în foc.

Și morarul, de sub lînă... țîșt pe ușă-ntr-o clipită!...

Biata lelea Stănculeasa a rămas încremenită...
— Ei, așa-i, așa-i stăpînă?... Uite, dac-am opărit-o,
Boala dracului, din lînă, vezi ce repede-a tulit-o?
Și cu-acestea, hai Păcală, înapoi la plug se duse...
Dar stăpînului, de cele ce-a văzut, nimic nu-i spuse.

*
* * *

Dimineaț-a doua, Stancu iese iarăși, pe răcoare,
La arat cu sluga-i... Și-ară, pîn' l-amiazi, într-o-ntinsoare.
La amiază, pe Păcală strechea iar l-a apucat,
Ca și ieri!... Și haide, ia-o la picior din nou, spre sat!
Pe acasă-n astă vreme, Stănculeasa ce făcea?...
Puișoru-i, bată-l vina, iar venise pe la ea!...
Iar cu el stătea de vorbă!... Dar, privind pe geam, deodată
Ea sări din loc, sărmana, ca de-un șarpe iar mușcată:
— Valeu!... Nici azi n-avem parte?...

— Ce-i, cumătră?

— Uite-argatul

Cum aleargă-ncoace iarăși, alerga-l-ar necuratul!...
Să te-ascunzi din nou cumetre!

— Unde?... Unde?... el întreabă...

— Ici sub vatră (ea-i răspunde). In firidă, jos! Degrabă!...

— N-are să mă vază oare?

— Haide!... Nu-i timp de gîndit!

Și-n firidă jos, morarul, sub un țol s-a ghemuit.

Ci abia el se-ascunsesese, iaca și Păcală-n casă!...

— Iar vii?

— Păi!...

— La ce vii? Spune!

— De, cinstită jupîneasă,

Uite, vezi în colț grămada cea de pari?... Sînt de furat.

Cu stăpînul meu, aseară, din pădure i-am tăiat.

Și pădurea-i boierească!... Pădurarul o să vie,

O să cate... și de-i află: bine n-are să ne fie!

Deci stăpînu-meu acasă m-a trimis, ca să-i ascund;

In firidă ici sub vatră zisu-mi-a să-i vîr la fund!

— In firidă? Vai de mine!... Cum? (femea s-a răstit,

Inroșindu-se ca focul la obraji). Ai nebunit?...

O să-i afle, măi, acolo — bată-i Dumnezeu de pari —

Podul casei nu e mare?... Nu-i mai bine-n pod să-i cari?

— Aș!... se rățoi Păcală. Nu, cinstită jupîneasă!

Nu mi-a zis în pod stăpînul să-i ascund, ci-aici în casă.
Las'că știu ce fac eu doară, n-avea grijă dumneata!...
Și cărînd în brațe parii, dă-i!... începe-a-i îndesa.
Și-i îndeasă cu putere, în firidă toți de-a rîndul,
Pe morar, cu ei, ba-n coaste, ba-n deșerturi împungîndu-l.
Hai apoi la plug iar, fuga!... pe arat se așternu,
Făr-a pomeni lui Stancu despre cele ce văzu.
„Of“ de colo din firidă „vai“ se văita morarul,
După ce plecă Păcală: — M-a nenorocit, țîlharul!
Știi cum da cu parii'n mine?... ca'ntr-un bolovan de piatră!
Și de-abia putu să-l scoată, Stănculeasa, de sub vatră.
— Ieri mă opări... iar astăzi mă-nțepă... de nu văd bine!
Una să mai pat de-alde-astea și... s-a isprăvit cu mine!...
Pe aici, vro zi sau două, nu mai m-aștepta deci, dragă.
Mîine ies la cîmp cu plugul... de arat am ziua-ntreagă.
Vino dumneata la mine, acolo pe cîmp, de poți.
— Bun, răspunse Stănculeasa. Of! Să-l bată sfinții toți!
Cum te pisăgi, spurcatul!... Iartă, iartă, scumpul meu!...
Mîine, să m-aștepți de-amiază! Viu pe cîmp la tine, eu!...
Viu — și nu cu mîna goală, sufletele, fii pe pace!
Îți aduc și de-ale gurii, ce-i mai bun, ce știu că-ți place:
Pui prăjit, plăcinte calde! Și vin vechi ți-aduc, din bute!...
Să mînci, să bei cu poftă, să mi te-ntremezi mai iute...
Dar pe cîmp vor fi și alții... De la crucea de sub nuc,
Spune-mi, ca s-ajung la tine, ce cărare să apuc?
— Cată tot spre deal, cumătră; ș-unde vei zări, sub vii,
Bou bălțat la plug că trage: într-acolo drept să ții.
Bou bălțat în satul nostru altul nu-i decît al meu!
Astfel cuvîntînd morarul, pleacă spre căminul său.
Stănculeasa, pîn-la poartă, după el cu drag se ține...
— Mîine deci, pe cîmp, cumetre!...

— Da... să ne vedem cu bine!...

XIX. PRÎNZUL

Dimineața următoare, alba nu intrase-n sat,
Stancu, hai la câmp, cu sluga... s-așternu din nou pe-arat.
Iar nevastă-sa la vatra-i, singură cînd a rămas,
Prinse iute din ogradă cocoșelul cel mai gras:
Și făcu niște friptură... s-o mănînci... pe neflămînde!
Mai făcu niște plăcinte!... buzele să-ți lingi mîncînd.
Scoase-apoi spre amiazi, din bute, și vin vechi într-un ulcior
Și porni să ospăteze pe iubitul ei odor.
Cînd ajunse-n dreptul crucii, stete-un pic și s-a uitat
Peste câmp la deal, să vază: încotro-i vrun bou bălțat?...
Dar Păcală, de departe, de pe coastă, o zărește;
Și ghicind pe cine cată: „Ho, plăvanilor“, grăiește...
Badea Stancu nu-nțelege: — Pentru ce-i oprești, române?
— Ian te uită la Joianu, vezi umflat ce e, stăpîne?...
Cu trifoi azi, de la luncă, să se-ndoape-l puse dracul!
Vreau să-l leg de-a curmezișul, pîn-a nu plesni, săracul!
Scoate-ți brîul, iute!... Dă-mi-l!

— Ce?... Glumești?

— Ferit-a Sfîntul!...

Hai... căci altfel crapă bou! Nu-ți mai ari cu el pămîntul!

Adă, bade, brîu-ncoace!...

Omul... ce era să facă?...

— De? Mai știi?... își scoase brîul de la mijloc: Na-ți-l, iacă!
Și luînd Păcală brîul, pe Joianu l-a legat —
Astfel că, din depărtare, semăna... a bou bălțat.
Stănculeasa, tot plimbîndu-și ochii peste cîmpu-ntins,
In sfîrșit, zărește boul cel cu brîu albastru-ncins:
— Iată-l pe bălțat... acolo! zise mulțumită-n gînd.
Și-ntr-acolo drept pășește, să ajungă mai curînd,
Dar în loc să-și vaz-odorul: dup-o dîlmă, dă deodată
Peste soț și peste slugă. — Valeu!... ce făcui?... sînt beată?...
Incotro s-o șterg mai iute?...

Aș! era tîrziu acum.
Ajunsesse prea aproape, nu putea cîrmi din drum.
Omu-n fața lui văzînd-o, și-a făcut o cruce mare:
— Tu aicea, măi femeie?... Ce vînt mi te-aduse oare?
S-a-ntîmplat ceva pe-acasă?

— Nu, bărbate! zise ea.
Zîmbitoare, arătîndu-i cele ce-n ștergar avea.
Ți-am adus de prînz doar, uite!

Stancu, bietul, cînd zări
Pui prăjit, plăcinte calde... și mai tare se-ncruci:
— Tii!... Da ce-ți veni azi, soro, prînz ca ăsta să-mi gătești
Și cu el, atîta cale, singură să ostenești?...
Ea-și coboară-n jos privirea: — Păi... de-acasă tu plecași
Nemîncat azi; — și merinde, mai nimica nu-ți luași...
Se putea să am odihnă?... Deci pe lucru mă pusei...
Și făcîndu-ți astea-n pripă... iată-mă... ți le-adusei...

Stancu o cuprinse-n brațe și-o sărută lung: — Vai dragă!...
Cît de bună ești la suflet! Prețuiești o lume-ntreagă!...
Spre Păcală-apoi se-ntoarce: — Lasă boii slobozi, frate!
Vino și tu ici la umbră, să ne-așternem pe mîncate!...
— Iaca viu!... Și stînd pe iarbă sub un plop... încep să care
Din friptură, din plăcinte, amîndoi cu poftă mare.
Iar în vremea asta lelea Stănculeasa... ce făcea?...
Lîngă ei șezînd pe iarbă, la odorul-i se gîndea:
— Unde-o fi el, sărăcuțul? M-o fi așteptînd lihnit...
Dar degeaba!... prînzul nu e pentru cine s-a gătit.
Pentru el făcui plăcinte... pușor în unt scaldat.
Cînd colo, le papă, cine?... Sluga!... Tontul de bărbat!...
Li-e de nas un prînz ca ăsta?... Of!... înțepeni-le-ar gura!

Și le-ar sta-n gîtlej, să steie: și plăcinte, și friptura!...

Aruncîndu-și ochii însă peste cîmp, ea tresări;
Căci — pe-o dîlmă, nu departe — bădișoru' și-l zări...
Ca pe foc stătea, văzîndu-l... Dar, — șireata, — s-a uitat,
S-a făcut că nu-l cunoaște, și pe soțu-i l-a-ntrebat:
— Stancule, ia uite: cine ară mai la deal, colea,
Pe ridicătura ceea?

— Ce, nu vezi, drăguța mea?
E cumătru! zise omul.
— A!... Cumătru'?... Da... așa e!...
Nu-i văzusem bine fața... E cumătrul Niculae!
Tii! Știi ce atunci?... Plăcinte, uite, v-au rămas destule...
Astea oare, n-ar fi bine lui să i le duc?...

— Ba du-le
Lîngă-și și el degetele... (Stancu mulțumit grăi):
Sau... de ce să mergi cu ele, tu, cînd sluga este-aci?...
Ia-le și le du, argate, fuga!...

Ea ar fi voit
Singură să i le ducă pușorului iubit.
Însă, n-avu ce să facă!

Iar Păcală ia ștergarul
Cu plăcintele... și pleacă încotro ara morarul.
Dar în loc de-a i le duce lui, precum avea poruncă,
Ce-i dă-n minte? Una icea, alta colo... el le-aruncă,
Pîn' le-a semănat, prin iarbă, toate!... Iară cînd sosește
La morar cu mîna goală: — Bădișorule,-i grăiește,
M-a trimis a mea stăpînă, ca să spun că Stancu știe,
Știe tot!... Și-aici îndată cu toporul o să vie,
Să te taie-n bucățele! Bagă dar de seamă bine:
Nu sta, de ți-e dragă lumea! S-o tulești cînd vezi că vine!

Și-ndărăt apoi se-ntoarce, tot într-o alergătură.
— Ei, le-ai dus?... Cumătrul... ce-a zis!

— De, plăcintele-i plăcură!...
Dar... e necăjit amarnic. Plugul i s-a descheiat!
Dete să și-l dreagă singur. Însă... geaba s-a-ncercat.
N-are nici topor, creștinul... Îți așteaptă ajutorul.
Să te duci, te roagă, iute, pîn-acolo cu toporul.

Stancu, auzind acestea, ia toporul și se duce...
Iar cumătrul, când îl vede: — Aoleo! — își face cruce.
Va să zică, n-a fost glumă ceea ce mi-a spus argatul;
Iacă vine, cu toporul, Stancu!... Vine, zău, turbatul!...
Și-unde mi-o tuli, morarul, către sat în jos... ca vîntul!...
De părea că nici n-atinge cu picioarele pămîntul...
Stancu stă-n loc: — Ce să fie? zice-n gîndul său, mirat...
Și, cu ochii urmărindu-l: — Hei! s-așterne pe strigat.
Stai, cumetre Niculae!... Unde fugi așa cu zorul?...
Vino-ncoa, să dregem plugul! Uite, ți-am adus toporul!
Aș!... În loc să stea morarul, — strigătu-i cînd auzi,
Incepu s-o ia la fugă, bietul, parcă și mai și!...

Deci, văzînd așa românul, ce să-i facă? l-a lăsat;
Și s-a-ntors-napoi din cale, să se-apuice de arat.
Dar în drumul său, prin iarbă, numai iată că zărește
O plăcintă!... alta!... alta!... „Tii... în sine se gîndește:
Le-a pierdut — se vede-argatul... Bate-l-ar de păcătos!“
Apoi prinde, cîte una, să le-adune de pe jos...
Stănculeasa: — Măi, ia uite! (lui Păcală i-a grăit),
Vezi cum se tot pleacă Stancu?... Oare... ce va fi găsit?
Iar Păcală: — Hei, stăpînă (a răspuns de lîngă boi),
Cînd ai ști, de ce se pleacă!... Tot adună la pietroi,
Ca să-ți deie-n cap, cînd vine... C-a aflat ce poamă ești!
Știe, cum pe-acasă-n taină, cu morarul te iubești!...

Auzind aceste vorbe Stănculeasa: — Aoleo!
Prinse-a tremura ca varga... Sărăcuț de capul meu!...
Apoi hai spre sat și dînsa! dă-i la fugă iepurească!
De-ai fi zis că turci pe urma-i s-au luat, s-o prăpădească!
Stancu, ajungînd la slugă: — Ei, drăcia dracului!...
Ce-i de-mi fuge și nevasta către casă?... Știi să-mi spui?
— De! (grăi Păcală). Fuge, căci... vă arde casa, bade!
Doar acum ne-a spus vecinul, care mai la vale șade.
— Casa noastră? Și ca glonțul, cînd din pușcă vînt i-ai dat:
Hai și Stancu, fuga-ndată, după soața-i, către sat!
Ea văzînd că-i urmărită: „Patruzeci de sfinți!... gîndește.
Ajutați-mil... și la fugă și mai repede-o tulește.

Aș! un pas din ai lui Stancu face... de-ai femeii... trei!
Se scurta văzînd cu ochii depărtarea dintre ei.
— Ce să mai alerg degeaba? zicea ea la urmă-n sine.
Tot o să m-ajungă! Iată-l... Să-l aștept aci mai bine.
Și cînd se afla bărbatul la un pas de ea, nevasta
Îi căzu-n genunchi, smerită: — Iartă-mă de data asta!...
Iartă-mă, că n-oi mai face, cîte zile voi avea!...
Stancu... se uita la dînsa... și nimic nu pricepea.
— Cum? Ce-ai zis?... Mai spune-odată!
— Știu, femeia-i da-nainte.
Știu c-aflat-ai totul!... Inșă iartă-mă! Voi fi cuminte!
Dragoste ca pîn-acilea, cu cumătru-meu morarul,
N-oi mai face niciodată! El e vinovat, tîlharul!
El tot vine pe la mine, de cu zori, cum pleci de-acasă;
Și să mai îmi văz de treburi, pînă seara, nu mă lasă!

.....

Stancu, care pentru soața-i mîna și-ar fi pus-o-n foc,
Auzind aceste vorbe, împietrit rămase-n loc.
Iar la urmă: — Vai, femeie!... vasăzică-așa-mi făceai?
Cînd plecam eu de la vatra-mi, de drăcii tu te țineai?
— Fii îndurător, bărbate!... Nu mai fac!... Pe legea mea!...
De voi mai călca vreodată strîmb, atunci... să-mi faci ce-i vrea!
— Piei din ochi-mi, ticălbaso!... Fugi! Să te mai văd mi-e silă!
S-ar cădea să n-am de tine, ca de-un șarpe, nici o milă!
Să te calc aci-n picioare!...
— El e, nu-s eu vinovată...
— El! Tu nu? N-ai teamă d-âl de sus c-o să te bată?
Scoală, fugi!... Îți iert greșala, astădată!... Dar de-acum,
Doar un pas greșit, femeie, de-i mai face, te sugrum!...

Și ștergîndu-și fruntea omul, și scoțînd un lung oftat.
Înspre plug-napoi, sărmanul, pașii grei și i-a-ndreptat.
Cine-a spus că-i arde casa?... Mofturi!... Casa nu-i ardea;
Dar ca focul lui din suflet, foc mai mare se putea?

XX. OTRAVA

Stănculeasa, mulțumită c-a scăpat cu-atîta doară,
Sare-n sus, își face cruce... și spre sat din nou coboară...
Dar sosind la gîrlă colo, unde-i nalt și des tufanul,
In desiş pe cine vede? Pe cumătru-său, morarul.
Acolo din fugă, bietul, se oprise gîfîind...
Iată-i unul lîngă altul... Oare ce ş-or fi spuind?
El i-a spus... cum sta, cu prînzul aşteptînd-o ars de dor;
Cum cînd l-a zărit pe Stancu, a luat-o la picior!
Iar ea... cum s-a dus cu prînzul drept la Stancu, făr'să vrea!
Cum era pe-aci, cu pietre, dînsu-n cap și ei să-i dea.

Apoi zise — Of! și-acestea, toate-argatul le-a urzit!
Cît mai calcă iarbă verde el și soțu-mi... s-a sfîrșit!
D-astea noi mereu păți-vom!... Viața o să ne-o urîm!...
Deci... ascultă-mă, cumetrel!... Știi ce? Hai să-i omorîm!
— Da! (răspunse el). Așa e! Alt chip nu e, zău, de-acum
Ca să mai trăim în tihnă!... Hai să-i omorîm! Dar... cum?
— Cum?... Prea lesne! Adă-mi mîine, de la tîrg, otravă tare
Iar la masa cea de seară eu le-oi pune-o-ntr-o mîncare...
Și... e gata socoteala!... Au s-adoarmă pe veciel!...
— Ei, și-n urmă?... Dimineață?... Bănuială n-o să fie?...
— Bănuială?... Aș!... Aseară, s-au întors din cîmp trudiți...
S-au culcat... și-n zori de ziuă... i-am găsit înțepeniți!

Las'că mă pricep eu doară!... Haide, fii om de ispravă!
— Bun! ne-am înțeles, cumătră.. Mîine vei avea otravă!
Dar pe cînd vorbeau cam astfel dînșii, colo, pe furiș,
Ce să vezi?... Păcală-al naibii... i-auzi din tufăriș.
(Chiar venise-atunci, cu boii, jos, la rîu, la adăpat),
Și i-a povestit pe urmă și lui Stancu ce-a aflat.
Stancu nu vroia să creadă! — Soața mea? Otrăvitoare?!
Frgi de-acolo, măi creștine! Este cu puțință oare?...
— Mai mă-ntrebi de-i cu puțință, bade Stancu? Și te miri?
Ha-ha-ha!... Păi naiba doară... nu zidește mînăstiri!...
Ce nu poate o femeie, draci în cap cînd i-au intrat?...

.....
Omului la cap îndată sîngele i s-a urcat;
— Ah, șerpoaica!... Stai, atuncea, s-o omor mai bine eu!
— Ba te-astîmpără, stăpîne! c-o să-ți pară-n urmă rău.
Decît s-o omori, mai bine s-o abați din calea rea!...
Ce zici!... Vrei să-i scoatem dracii?...

— Hei... ba bine că n-aș vrea!
Dară... cum să-i scoatem oare?

— Las'că știu eu meșteșugul!
Mîine toată dimineața să lăsăm să șează plugul.
Eu la tîrg mă duc devreme — îmbrăcat ca negustor —
Mi-oi striga pe uliți marfa, ca oricare vînzător —
Și otravă-n tîrg, morarul, de la mine cumpăra-va!
Nu ne va durea nici capul!... Iară după ce-am cinat,
Mai te-nvăț eu ce să facem... Pîn-atuncea... fii bărbat:
Fă-te că nimica nu știi! Focu' nu ți-l arăta!...
Imi făgăduiești, pe cinste, c-o să faci întocmai?...

— Da!

*
* *

Dimineața, pe cînd alții își vedeau de munca lor,
Așternut la drum morarul înspre tîrg pășea cu zor.
Și cum intră-n tîrg, deodată, hop, în fața lui răsare
Un jupîn cu felurite mărunțișuri de vînzare.
— Mai încet (striga jupînul, de te asurzea strigînd)
Nu dați, oameni buni, năvală... că la toți am să vă vînd!
Am năframe și panglici,
Pentru fete tinerele!
Pentru babe am aici
Ne-ntrecute rumenele!

Ia priviți, și curse bune,
Precum nu se mai găesc!
Și otrăvuri de minune
Pentru neamul șoricesc!

Auzind așa morarul, ia deoparte pe jupîn:
— Ian ascultă!... Vreo otravă... știi... ceva mai țaricică...
N-ai cumva?...

— Ba cum nu! Uite! Asta ici, o vezi, bădică?
Și pe dumneata te-omorară, dacă vrei... și dobitoace
Chiar mai mari!... Iți cer, pe toată, doar un leu!
— Bun!... Ad-o-ncoace!

Iacă leul... Și cu-acestea îndărăt moraru-apucă
Înspre sat... otrava, grabnic, Stănculesei să i-o ducă.
Stănculeasa, către seară: „Doamne-ajută!...“-n gînd își zise,
Și găti colea o ciorbă! cum de mult nu mai gătise!
Puse-apoi otravă-ntr-însa. Și cînd soarele-a sfințit,
Pe bărbat, pe slugă-n casă la mîncare i-a poftit.
Ei la masă, fără grijă, amîndoi s-au așezat;
Și-au cărat vîrtos din ciorbă, pînă cînd s-au săturat.
Dar Păcală-odată-ncepe: — Vai... stăpîne, nu mi-e bine!...
M-arde nu știu ce-năuntru!

Stancu: — Valeu! Și pe mine!
Ce-o fi asta, măi femeie?
— Fleacuri!... Ce voiți să fie?...

(Le răspunde Stănculeasa) Ați mîncat cu lăcomie...
Și v-au apucat cîrceii! Are să vă treacă-ndată!...
Iar în sine: — Las'că-i bine!... Șoriceoaica-i minunată!
— Valeu! geme iar Păcală, din tot pieptul. Ajutor!
Stancu... și mai cu durere: — Aoleo!... Săriți că mor!...
Și-n picioare, de la masă, ridicîndu-se greoi,
S-au împiedicat și... iată-i la pămînt, pe amîndoi.
Scot un jalnic vaiet încă, jos sub masă răsturnați...
Ca pămîntul, dup-aceea, muți rămîn și nemișcați.
Stănculeasa, cum îi vede, lîngă ei încet pășește;
Îi ascultă, de mai suflă... mi-i întoarce, mi-i sucește...
Se ridică dreaptă-n urmă: „Nu mai suflă! Am scăpat!...“
Și-i lovește cu piciorul: — Na-vă!... Bine c-ați crăpat!...
Iese-apoi pe ușă-afară.

Se-noptase... Doar văpaia
Cîtorva tăciuni din vatră lumina puțin odaia.
— Bade Stancule!... (Păcală glăsui, cînd a văzut

C-au rămas doar ei în casă). Ce zici, spune?... Ți-a plăcut?...
Dar să vezi de-acuma-ncolo!... Stai! Să nu te miști cumva!
— Doamne! Doamne! Dă-mi putere! bietul Stancu se ruga.
N-au sfințit ei bine vorba, ușa se deschise iar,
Și intrară: Stănculeasa, însoțită de morar.
Stancu... ar fi vrut să-i taie în bucăți, când îi zări...
Dar pe inimă călcîndu-și, stete, nici nu mai clipi!

.....
— Iată-i (începu femeia). Poți să tragi de-acum cu tunul
La urechea lor, cumetre! Nu se va mișca niciunul!
Cearcă-i, dacă vrei!...

Morarul... s-a plecat, i-a zgîlțit...
— Da, cumătră!... Pace bună... Zău, pe veci au adormit!
— Șezi la noi deci, fără teamă! zise ea. Și strînse-n fugă
Tot ce-a fost pe masă de la soț și de la slugă.
A cărat apoi bucate, altele, de lîngă foc,
Și rachiu și vin din ladă, două sticle mari: — Noroc!
Lumea e de-acum a noastră! Hai, să ospătăm, iubite!
Astea nu sînt cu otravă!... Pentru tine sînt gătite!...
— Să-mi trăiești ani mulți, cumătro!... Să uităm de-amărăciune!
Cele rele să se spele, cele bune să s-adune!...
Și la masă-mbelșugată față-n față s-așezară,
Fără teamă de nimica... Și băură și mîncară...
Și mîncară și băură... pînă s-au cam cherchelit...
Iar cumătru-atunci se scoală: — Ah, cît sînt de fericit!
Dar aci-i cam întuneric, mîndro! Nu-ți văd fața plină!...
Vino, vino de la masă mai spre vatră, la lumină!
— Bine, pușor de aur! Haide, haidem unde-ți place!...
Unde nu m-aș duce oare, pentru tine... ce n-aș face?
Iată-mi-i pe colțul vetrii, — el ținînd-o de mijloc,
Ea de după cap ținîndu-l! Cîntă amîndoi cu foc:

Bărbățele, — ieri turbat,
Doar că nu ne-ai sfințiat!
Iar acuma, ce tihnit
Stai sub masă jos lungit!
Ce-ai pățit?

Dragă bărbătel, poftim,
Nu vezi cum ne drăgostim?
Cu toporul cum nu sai,
Bucățele să ne tai?
Vino, hai!

Hei, bărbate voinicos,
Ai sări tu bucuros!
Ne-ai tăia tu, măi creștine,
Ci, ți-am așternut noi bine,
Vai de tine!

Și-acum, i-ha!... Ce ne pasă?
Noi sîntem stăpîni în casă!
D-azi, mereu tu vei dormi,
Noi mereu ne vom iubi...
I-ha! Iii!

Dar pe cînd așa ei, colo, chiuiau mai cu-nfocare:
Numai ce să vezi? Păcală, de-unde sta lungit... răsare...
Strigă: — Săi, stăpîne! N-auzi, cum îți urlă lupii-n vatră!
Ea și el atunci... rămas-au muți, ca niște stîlpi de piatră.
Iară Stancu se repede la morar: — Ha, blestematel!
Ș-unde'ncepe, c-o măciucă, să mi-l arză peste spate!...
— Vai! Vai! ce faci, bade Stancu?... Stăi! (morarul se ruga).
Stai! Să nu mai dai! Ajunge!

— Ba mai na, cumetre... na!
Te mai ții după nevastă!? Mi-o mai scoți din minți? Și dai!
De-a scăpat abia, sărmanul, cu spinarea vînatăi...
Și bătaia-i prinse bine!... Cîte zile-a mai trăit,
De cumătră-sa, pe urmă, dor lui nu i-a mai venit.
D-apoi dînsa, păruială ce-a mîncat... Hristoase sfinte!...
Și pe lumea cealaltă cred c-o să-și aducă aminte...
Dar îi fu și ei spre bine. Gărgăunii i-au trecut.
Soață bună dup-aceea și de treabă s-a făcut.

Iar Păcală zise gazdei: — Ei, stăpîne drag, de-acum,
Știi ce?... Să rămîi cu bine... Eu te las... O iau la drum...
Stancu s-a uitat la dînsul: — Ce... Ai poftă de glumit?
— Nici o glumă, bade Stancu. Slujba... mi-am îndeplinit.
— Vai de mine!... Cum se poate de-implinit să pomenești?
Cînd abia-ncepuși doar anul?

— A! Te-nșeli!... Nu-ți amintești
Ce ți-am spus eu la tocmeală?... Nu cu anul voi intra!
Am să stau în slujbă pînă... lupii-n vatră ți-or urla.
— He-he!... Bătă-te norocul!... (Stancu, dumerit, grăi).
Rău îmi pare!... Dar cu sila nu voiesc a te opri...
Bani apoi luînd o mîină: — Iată!... Ce ți se cuvine.
El vîrî-n șerpar arginții... și: — Să auzim de bine!

XXI. RĂMĂȘAGURI C-UN BOIER

După luni de hoinăreală — iacătă-mi-l într-un sat,
La o curte boierească, slujitor din nou intrat.
Și-ntr-o zi de iarnă-acolo, fiind vorba printre-argați
Despre ai cu mîna lungă: el sări-n sus: — Măi fătați!...
N-am pus mîna, pîn-acuma, nici pe-un ac străin, v-o jur:
Dar de-aș vrea, eu și cămașa de pe om aș ști s-o fur:
Fără să mă simtă omul... Ceilalți rîseră de el:
— O-lío-lío!... Cam prea te lauzi!... Las-o mai pe jos nițel!...
— Nu mă credeți? Fac prinsoare cu oricine!

— Da? îi zise
Din privdor atunci boierul, care toate le-auzise.
Fă prinsoare deci cu mine. Fură-mi, de-astăzi pîn-la anul,
Dacă poți, din jug anume, de la muncă, pe Bălanul!...
Și de-mi faci isprava asta, boul scump al tău să fie!
Iar de nu... să-mi stai în slujbă, trei ani, fără de simbrie:
Ții prinsoarea?

— Țiu, stăpîne, cum să n-o țiu? Hai, noroc!
Ce făcu apoi boierul?... Doi argați a pus pe loc —
Doi, din cei mai vechi la curte: tot lîngă Bălan să șază
Și de dînsul, zi și noapte, ca de ochii lor să vază!
Iar Păcală?... Toată iarna, de-alte treburi își vedea...
La prinsoarea cu stăpînu-i parcă nici nu se gîndea.

*
* *

Dete Cel Sfînt, milostivul, după iarna urîcioasă,
Pe la noi din nou să vie primăvara mult frumoasă.
Ciocîrlîi cîntau prin aer, lăudînd pe Dumnezeu...
Iar pe cîmp, în jug, la pluguri, boii se-ncordau din greu.
Şi ieşea pe cîmp, în faptul dimineţii — şi Bălan.
De trăgea la plug, alături cu tovarăşu-i Joian...
Cînd văzu aşa Păcală, se sculă odată-n zori,
Merse-n curte la o cloşcă, ce-şi vedea de puşori.
Prinse pui, vro doisprezece. I-a muiat în clei topit.
Dup-aceea-n praf de aur lucitor i-a tăvălit...
Şi-ntr-o mîneacă vîrîndu-i, haide, prin hugeag, spre grind,
Unde se aflau Joianu' şi Bălan la plug muncind.
Lasă-acolo puşorii, peste arături s-alerge,
Fără să mi-l vadă vrurul din argaţi... Apoi, o şterge!...
Şi-ascunzîndu-se-n desime, se aşază la pîndit...

Cei cu plugul, cînd ajuns-au lîngă pui, s-au încrucit.
— Tii!... Ai mai văzut minune ca aceasta, frăţioare?..
Pui de aur!... Ian priveşte! Ce frumos lucesc la soare!
Hai să-i prindem!

— Haide, frate! Şi lăsînd şi plug şi boi,
Alergară ca să prinză pui de aur, amîndoi.
Puşorii fug, să scape. Slugile... pe urma lor!...
Pînă ce-au ajuns cu goana, hăt, departe de ogor.
Lui Păcală-atunci de-un zîmbet faţa i se luminează:
Iute din desiş el iese, lîngă boi se furişează.
Taie lui Bălan fuiorul de la coadă, şi-l vîră
Lui Joian pe gît... doar vîrful să i se zărescă-o ţîră...
Cît ai bate-apoi în palme, pe Bălanu' mi-l dejugă;
Şi c-o nuieluşe-l mînă peste cîmp, tot într-o fugă...
Pînă pierе din vedere, colo-n păduricea deasă.

Slugile au prins din cîrdul cel de pui vreo cinci sau şase.
Cînd se-napoiară însă, ce să vază?... Doar Joian
Mai era-njugat acolo... — Doamne!... Unde-o fi Bălan?
— Parcă-l înghiţi pămîntul!...
— L-am lăsat aici, la plug!...
Cum pieri aşa de iute?... Cum putu pieri, din jug?...

Dar deodată unul vede la Joian fuioru-n gură:
— Vai, mînce-l-ar să-l mînce fiarele de stîrpitură!
Iacă unde e Bălanul!

— Unde, frate? Aiurezi?

— L-a-nghiţit Joianu'! Uite! Coadă-i stă-n gîtlej! N-o vezi?
— Ii... aşa, măi! Zău aşa e...! I se vede vîrfu-afară!...
Şi lăsînd acolo plugul, fuga la conac plecară...
Spuseră-ngroziţi minunea ce-au văzut că s-a-ntîmplat:
Cum Bălanul nu-i ca-n palmă, că Joianu' l-a mîncat!...
Cînd îi auzi boierul, a-nţeles îndată ce-i:
— Aţi înebunit?... le zise, repezindu-se la ei.
Tonţilor!... Aşa prăpăstii cum puteţi să-mi spuneţi oare?
Bou pe alt bou să mînce, s-a mai pomenit sub soare?..
Aş!... Vi-l şterse pe Bălanu' hoţomanul de Păcală!...
D-aia, trîntorilor, d-aia vi l-am dat în socoteală?...
Hai, că nu ştiu ce se-ntîmplă!... Să pieriţi din faţa mea!

.....
Iar Păcală? Stînd pe-aproape, într-un colţ: de rîs murea!

*
*
*

La amiazi, el sta-n portiţă. — Ei! boierul păgubaş
Ii grăi de la fereastră: Pe Bălanu' mi-l luaşi.
Dar să-mi furi din grajd acuma calul meu frumos, de şa,
Pe nepreţuitul Murgu, care are-n frunte-o stea.
Vreme pentru-această treabă iacă-ţi dau un sfert de an.
Şi de-i face-o şi pe aceasta, zău că eşti un năzdrăvan!
Calul, mult mai scump ca boul, tot averea ta să fie!
Iar de nu: să-mi stai în slujbă trei ani fără de simbrie.
Ții prinsoarea?

— Țiu, stăpîne, cum nu! Am azi pe Bălan.
Vroi să fie-al meu şi Murgu, peste un pătrar de an!
— Hm! gîndea zîmbind boierul. Zău?! Aşa vrei? Bine, bine.
M-ai rămas tu cu Bălanul! dar cu Murgu, las' pe mine!...

Şi sub pază-şi puse calul, cum nu s-a mai pomenit!...
Doi străjери stăteau la uşa grajdului, neconţenit,—
Cu topoare grele-n mînă, gata-n creştet a lovi
Pe-oricine pe acolo să s-abată-ar îndrăzni,
Doar afară de boierul... Înăuntru, alt argat
Il ţinea pe cal de coadă, ziua-noaptea, ne-ncetat;
Iar un altul de căpăstru. Şi-un al cincilea, mai mare,

Mai deștept... în șa, pe Murgu, năpristan, ședeă călare.

.....
Ei, Păcală, cu Bălanul îți făcuși tu ale tale!
Dar să te vedem, cu Murgu cum ai să o scoți la cale!...
Aș, el, nici nu se gîndește! Tace, pînă una-alta—
Cum făcuse și cu boul — lasă lucrurile baltă.
Intr-o zi — sfințise tocmai soarele strălucitor —
Și boierul sta de vorbă cu nevastă-sa-n pridvor;
Cînd, deodată, iacă intră de pe drum o cerșetoare,
Gîrbovă, abia tîrindu-și ostenitele-i picioare.
— Fiți, boierule, cucoană, milostivi c-o scăpătată!...
Ca să aibă-n ceruri milă, și de voi, Slăvitul Tată!...
Cît e soarele deasupra, tot mai umblu... nu mă las:
Dar îndată ce-afințește, nu mai văd să fac un pas.
Dați-mi loc de mas pe-acilea, pîn' s-o lumina de zi!
— Bine, hai! (boierul zice). Pînă'la ziuă, dormi aci.
Bătătura-i largă, babo! S-ar putea să nu-ți dăm loc?
— Să vă deie Cel din ceruri, sănătate și noroc!

Și se duce, s-aciuză, baba, colo mai departe,
Pe niște ogrinji de ușa Murgului cam nu departe.
Cînd și cînd din traistă scoate un ulcior cu băutură;
Îl ridică pe-ndelete, soarbe cîte-o înghițitură,
Apoi iar în traistă-l pune... Bieții păzitori, zărind
La măsea cum trage baba, se uitau din grajd cu jînd.
Iar cînd se-nnoptează bine, iese unul și-o întrebă:
— Ce tot sugi așa cu poftă din ulcioru-aceia, babă?...
— Ia, niște rachiu, băiete... Ce să fac, măicuță dragă?
Tot cu supărări și-amaruri să mă lupt o viață-ntreagă?
Mulțumiri să n-am niciuna?... Ah, știi ce rachiu?... Te unge
Cînd îl dai pe gît, nu alta!... Cît ai bea tot nu-ți ajunge!...
Asta singur doar, pe lume, de necazuri mai mă scapă!...
Bietei slugi atuncea... gura începu să-i lese apă:
— Nu ne dai un pic și nouă?... Dă-ne, ca să ne-ndulcim
Și noi puținel amarul... că destul ne chinuim,
Tot păzind haramu-acesta, zi și noapte, ceas cu ceas:
Nu cumva Păcală-al naibii să ni-l șteargă de sub nas...
— Cum să nu vă deie baba?... Nu am bogății, vezi bine;
Dar ce am, să-mpart, cu alții, o plăcere-i pentru mine!
Dă-te mai încoa, băiete... Pe sfîrșite mi-e ulciorul!
Ci... mai am aicea unul, plin!... Poftim!... Alină-ți dorul...

Apoi dă și la tovarăși!...

.....
Omul ia ulcioru-n mîină,
Și spre buze ridicîndu-l, trage-i... ca de la fîntînă.
Hai cu el în grajd pe urmă, altuia i-l dă la gură;
Iar acesta mai departe... pînă cînd toți cinci băură.
Însă, ce să vezi?... minune!... Nu trecu, de cînd sorbiră,
Cît ai zice-un Tatăl nostru și cu toții adormiră!...
Unul sus în șa călare pe spinarea Murgului,
Altu-avînd căpăstru-n mîină, altul, coada calului;
Doi, la ușă, cu topoare — cum erau ei rînduiți, —
Căci bătrîna... cine fuse?... Vro miloagă, socotiți?
Aș!... Păcală!... Iar rachiu, dres cu ierburi, din ajun:
Cum or bea din el străjerii, toți pe loc s-adoarmă tun!

.....
Cînd îi vede-așa Păcală: hai!... cît ai clipi, dezbracă
Zdrențele de cerșetoare și la Murgu-n staul pleacă:
Taie, hîrșt! căpăstru-n două, o bucată să-i rămînă
Murgului în cap, iar alta: păzitorului în mîină.
Tot asemenea și coada. Iar pe-argatu' cel călare,
Sus — cu șa cu tot — îl saltă de pe cal pe-o grindă mare,
Îl așaz-acolo bine — ca trecîndu-i somnul greu,
Să se crează tot pe Murgu, stînd în șa, la locul său.
Apoi scoate calul, sare pe spinare-i frumușel—
Și strîngîndu-l din călcîie, hai p-aci-ncoala cu el —
Se afundă-n umbra nopții —

Pe la răsărit de soare,
Cînd în grajd boierul intră: mai să cază de-a-n picioare.
— Hei, dormire-ați... somnul cel lung! Nu vedeți că Murgul nu-i?
Speriați, buimaci, străjerii sar, se-nhoalbă:

— Cum? Ce spui?
Apoi cel ce-avea în mîină din căpăstru o bucată,
Și cel ce ținea de coadă: dă-i, cît pot... smucesc odată...
Socotind că trag pe Murgul, vrînd să-l dea la apă-afară...
Dar pe spate, buf! sărmanii, amîndoi se răsturnară;
Încît... de podele, țeasta, doar că nu li s-a sfărmat.
D-apoi celălalt, cu șaua sus pe grindă cocoțat!...
Hai să dea și el călcîie calului!... dar, somnoros,
Cumpăna pierzîndu-și... dura! a căzut cu capu-n jos...
Și-atîrnat în scări rămase... Iară cei doi, cu topoare,
Puși la ușă... Sfinte Doamne, cît p-aci să se omoare!

Uluiți, crezînd că hoții au venit pe Murg să-l ia :
Unul altuia-nceput-au nebunește-n cap să-și dea.

.....

— Tii!... (și-a zis în gînd boierul). Astea-s urme de-ale lui!
Mi-o făcu din nou Păcală... bată-l Maica Domnului!...
Cum putu așa de strașnic pe tuscinci la gard să-i lege?
Și-acum nu știa: cu biciul să-i plesnească oare-n lege?...
Sau cu hohote să rîză de cumplita lor prostie?...
Iar Păcală?... Stînd pe-alături, hohotea... leșin să-i vie!

XXII. ALTE RĂMĂȘAGURI

— Ei, boierule... Bălanul și cu Murgul sînt ai mei.
Hai să-ți fur acum inelul cel din deget, dacă vrei...
Și de-l fur în timp de-o lună, tot al meu pe veci să fie!...
Iar de nu: să stau în slujba-ți, trei ani, fără de simbrie.
Te mai prinzi?... (grăi Păcală). Ori ți-ajunge, mi se pare.
— De! (boierul îi răspunde). Hai, mai facem o-ncercare.
Și de-oi pierde tot eu, iarăși: lucrul nu-i curat, argate!
Am să jur atunci pe cruce, că tu ești... cu dracul fratele!...
Iar în gîndu-i: Aș!... Pe Murgu, pe Bălan, mi i-a furat...
Căci pe amîndoi în grija slugilor eu i-am lăsat...
Sluga să-ți păzească-avutul?... Zi-i argat... și taci din gură!
La inel... sînt eu de pază! Nu am teamă că mi-l fură!
Și de-atunci inelul de-aur știți ce strașnic și-l păzea?...
Cît e ziua, cît e noaptea, tot în deget îl ținea.
Iar Păcală?... Slujba doară și-o făcea, pe lingă casă:
De prinsoarea cu inelul se părea că nici nu-i pasă...
Ci-ntr-o noapte, cînd la curte — mari și mici — dormeau toți duși:
Numai, ce-i dă lui prin minte? Sare iute din culcuș...
Merge drept la niște paie, — ce se-aflau sub un arțar,
Colo-n fundul bătăturii — și le-aprinde c-un amnar.
Strigă-apoi de-a lungul curții alergînd: — Săriți!... Foc! Foc!
Auzindu-l slujitorii, în picioare-au fost pe loc.
Apă toți cărau în doniți și-o turnau peste văpaie...

Auzise și boierul strigătele, din odaie:
Și sări din pat să meargă repede la stins și el.
Își aduse-aminte însă, la plecare, de inel:
— Ia stai! se gîndi... Și-l scoase, îl dădu cucoanei. Ține!
Eu, pe-afară... cine știe?... Tu, o să-l păzești mai bine...
Dar abia ieși stăpînul... svîc, Păcală — din pridvor,
Unde-ascuns la geam stătuse — intră-n casă binișor.
Lîngă pat se furișează, la cucoana, — și-i grăiește
(Ca și cînd ar fi boierul): — Nu-i nimic!... Te liniștește!...
Focu-i stins... Ia dă-mi inelul! Și-apoi dormi-nainte, dragă.
Cuconița somnoroasă, de-unde biata să-nțeleagă
Că acela ce-i vorbește nu-i boierul, ci e sluga?...
— Na! răspunse. Iar Păcală?... Înghîțînd inelul... fuga!
A ieșit cu el pe ușă, făr'a mai grăi nimica...

.....
Iată-n urmă și boierul: — Ei, ne-a fost degeaba frică.
Niște paie-ardeau, departe... și s-au stins pe loc... Păcat
Numai pentru-atîta lucru, somnul că ni l-au stricat!
Unde mi-e inelul?... Dă-mi-l... Ea se uită cu mirare:
— Ce inel să-ți dau, bărbate!?...
— Mai mă-ntrebi?!... Glumești, îmi pare...
Doar' inelul care-n mîină ți-l pusei cînd am plecat!...
— Ești în minți?... Mai adineaori, n-ai venit și ți l-am dat?
Și cu el în mîină, grabnic, n-ai ieșit pe ușă iară?...
— Eu, nevastă? Vai de mine!... Uite-acuma viu de-afară!
— Aș! Se poate? Fugi de-acolo, omule! Doar nu-s năucă! -
Sau... doar n-a venit, în lipsă-ți lîngă patu-mi, vro nălucă!...
Din pridvor atunci un rîset în odaie străbătu:
Rîsul lui Păcală, vesel.

— Tii!... destul!... Pricep acu'!...
I-auzi cine-a fost năluca!... Ce fel, scumpa mea? Dormiși?
Cît am stat pe-afară, ochii nu puteai să-i ții deschiși?...
Vai, trăsni-l-ar de Păcală!... După ce m-a fript, mișelul,
Cu Bălanul și cu Murgu: na!... îmi șterse și inelul!...

*
* *

Necăjit, boierul s-a culcat... Ci, somn ori foc?...
Pîn-aproape către ziuă n-a-nchis pleoapele de loc!
„Vai ce hoț!... Mămucă Doamne! întru sine se gîndea.
A! da-l prind eu în capcană, lasă... dacă este-așa!...
Îl trimit — chiar mîine seară, pe-altă lume, ne-ntrebat!

Ce?... de-oi curăța pămîntul de-un tîlhar, mi-o fi păcat?“
Și a doua zi îl cheamă pe Păcală sus, la sine:
— Ei, al tău e și inelul... Să mi-l stăpînești cu bine!...
Dar învins, cu toate-acestea, nu mă dau! Voiești tot eu,
Eu să fiu doar păgubasul? Tu cîștigător mereu?...
Să mai facem o prinsoare!... Fură-mi... colea mai pe seară...
De la arie din șură, azi: o miarță de secară...
Și-o să-ți dau un pumn de galbeni, noi nouți, de-i izbuti.
Iar de nu: trei ani de-a rîndul, fără plată-mi vei sluji.
Ce zici?... Te mai prinzi, argate?...

— Da, boierule, mă prind!
Vroi să văd și gălbiorii ici, lîngă inel, lucind!

Apoi ce făcu boierul? Cînd văzu că-i pe-nserate,
Slujitori a pus în șură, cinci, cu puștile-ncărcate.
Și le-a zis: — Secara asta, ici, în sac... voi o vedeți?...
Stați pe-aci ascunși... În grijă, toată noaptea s-o aveți...
Și dac-o veni s-o fure hoțul de Păcală: foc!
Auzit-ați?... Impușcați-l, să rămîie mort pe loc!
— Las' pe noi! (au zis pîndarii). I-arătăm noi azi furat!

.....
Noaptea-și întinsese pînza-i de-ntuneric peste sat.
Păzitorii, prin unghere, stau cu cîte-o pușcă-n mîină,
Adăstîndu-l pe Păcală să le vie la-ndemîină.
Că-i coceau și dînșii turta — cam de cînd i-a tras pe sfoară,
Șiți, cu Murgu-n noaptea ceea! — așteptau prilejul doară!

.....
Stau ce stau și numai iacă, pași aud prin bătătură...
Dup-aceea, văd că intră cineva tiptil în șură...
— Este el! își zic. Și-odată, trag toți cinci într-însul: Pooc!
— Valeu!... împușcatul geme prăbușindu-se pe loc...
— Gata!... Haidem! zice-un paznic. Ies din șură-apoi afară,
Spre conac o iau... Boierul i-aștepta-n pridvor, la scară.
— L-ați răpus?

— Răpus, cucoane!
— Bun!... De-acuma, somn ușor!
Și se duc pîndarii, veseli, spre culcușurile lor.
Iar boierul intră iute, ia din cas-o lumînare;
Și cu lumînarea-n mîină, hai, spre șură-n grabă mare.
Dar ajuns la gura șurii, stă-n loc și-ndărăt privește.

— Ii părea, dinspre ogradă, cineva că-l urmărește...
Ba mai auzi și-un strigăt: — Hei, stăpîne... bună seara!...
— Cine e?... mirat întrebă.

— Eu, Păcală, cu secara!...
— Ce?... Il auzea vorbindu-i... îl zărea, cu sacu-n spate...
Totuși nu-i venea să creadă. Alei! Tu ești, mă argate?
Dar atunci, în șură oare... colo... neagra matahală
La pământ lungită, cine-i?...

— De! Știu eu? grăi Păcală.
Și boieru-naintează, repede, cu lumînarea...
Iar acolo cînd ajunge, și mai mare-i e mirarea:
— Aoleu!... Jupînul Marcu?... Mort aici, în șura mea?...
Cum?... Aceasta... tu, băiete, mi-ai făcut-o!... Nu-i așa?
— Eu?... Ba mă ferească Sfîntul!... Doar secara ți-am furat;
Celorlalți în grijă, nu știu, dumneata știi ce le-ai dat!
„Ei, poftim!... (gîndea boierul). Ai văzut? Pieri crișmarul!
Iar Păcală?... Teafăr, uite-l... Cîștigat-a iar, tîlharul!“
„Ce cătase-acolo Marcu? Parc-aud că vă-ntrebați...
Cum s-a nimerit să cază el în cursă?...“ Ascultați:
După ce străjeri, boierul, cincii, în șur-a așezat;
Pe-nserate, lui Păcală, naiba-n minte ce i-a dat?
Merse la jupîn în crișmă: — Hei, jupîne... știi ceva?...
Am o mierță de secară... Cum, de unde, nu-ntreba!...
Și setos cum sînt acuma, zău, al ciorilor să fiu,
Dacă nu ți-aș da-o toată, pentru-o gură de rachiu.
Marcu, auzind că-i vorba de cîștig, se-nveseli:
— Bine... Ia să-ți văd secara.

— Păi s-o vezi! dar nu-i aci.

Este la boier în șură
— De, să mi-o aduci... că-ți dau.
— M-am gîndit eu la plecare, nene Marcule, s-o iau.
Dar erau prin curte oameni... M-am temut să nu mă vadă.
Uite-acuma-s toți la cină... nu e nimeni prin ogradă.
Și secara-n șură-acolo cam la mijloc e-ntr-un sac...
Însă... pic de oboseală!

— Ei, atunci, eu ce să-ți fac?
— De!... dacă te-ai duce singur... iute-ai fi aci cu sacul...
Du-tel... Cum e de-ntuneric, nu te vede, bre, nici dracul!

.....
„Hm!... o mierță de secara... pe degeaba... iacă zău!...
E de lepădat?“ își zise crișmarul în gîndul său.

— Bine. Să mă duc, române! Și zicînd, porni grăbit.
Ajungînd acolo, însă, știți, văzut-ați ce-a pățit...
Iar cînd paznicii, din șură, drumul spre conac luară:
Svîc! Păcală-nhață sacul, stă cu el ascuns pe-afară...
Pînă cînd veni boierul, din pridvor, cu lumînarea —
Iac-așa se petrecuse, cu jupînul, întîmplarea.

*

* *

Iar boierul, să mai cerce dup-acestea, cu Păcală,
Să mai facă vreo prinsoare: haida de!... nici pomeneală!
Il chemă pe loc năuntru: — Na, ce-ți datorez, măi drace:
Galbeni, pumnul plin! Și du-te, să mă lași de-acum în pace!
El îndeasă banii de-aur în chimirul său, la rînd!
Apoi plecă, fără-o vorbă... doar pe sub mustăți rîzînd.

XXIII. LA VATRA PĂRINTEASCĂ

Și-a umblat Păcală, iarăși, nu știu cât... prin cele sate:
De-ale lui isprăvi în cale-i săvârșind, nenumărate.
Dar de la o vreme, ce vreți?... Tot stingher, pe căi străine,
Se cam săturase și el... Și-și zicea ades în sine:
„Ce-o mai fi făcînd sățuțul, unde-am fost copil odată?...“
L-apucase dor de vatra de atîta timp uitată.

.....

Intr-o bună dimineață s-așternu deci drumului...
Și a treia zi, spre seară, iacătă-l în satul lui!
Satul... tot ca și pe vremuri. Casă albă lîngă casă,
Răsăreau în șir în umbra pomilor cu frunză deasă.
Vesele, drăguțe, toate. Dar căsuța părintească...
Străbătu ograda plină de scaieți și de urzici.
Pînă lîngă prisma veche: „bine că mă văd aici!...“
O să-mi dreg bojdeuca asta, o să mă așez în ea,
Și-am să las în pace lumea, doar de treburi mi-oî vedea!“
Astfel își zice-ntru sine stînd pe prispă tolănit;
Pînă cînd steloasa noapte să-l adoarmă a venit...
Iar a doua zi din somnu-i pînă-n ziuă se sculă,
Ca un om cu multe treburi; și la drum din nou plecă...
Seara, cînd se-ntoarse-acasă de la tîrgul nu știu care,

El venea c-o vițelușă bălăioară, pe cărare.
 Uite-așa, intrînd pe poartă zise mulțumit în sine...
 Din vițea, cum e, s-o face vacă mare, astăzi, mîine.
 Iar ca vacă, o să-mi fete alte vițelușe-n loc;
 În tot anul cîte una, dac-o fi să am noroc.
 Azi o vacă, mîine două; mai pe urmă, boi, plug, car...
 Și pe cer cînd se iviră zorii dimineții iară,
 L-au găsit, cu bălăioara-i, la pășune-n cîmp afară
 Cam așa, tot timpul verii, își păștea azi pe livadă,
 Mîine-n luncă — vițelușă: mare mai curînd s-o vadă.
 Și-a crescut vîzînd cu ochii hoțomanca de vițea;
 Peste doi, trei ani, Păcală — ce mai vacușoar-avea!...
 Nu era-n tot satul alta mai voinică, mai zglobie.
 Străluceau, privind la dînsa, ochii lui... de bucurie.
 Dar sătenii — cum e lumea, pururea-nspre rău pornită —
 Prinseră să-l pizmuiască pentru-așa odor de vită.
 Și-i scorniră, știți ce vorbă? Că de-aceea vaca lui
 S-a făcut așa frumoasă, cum prin sate alta nu-i:
 Fiindc-o ține, nu-n cireadă, ca tot omul, la pășune;
 Ci prin holde-o pășunează, unde-s grînele mai bune!...
 De găseau în cîmp, dușmanii, orice neorînduială,
 Vina o dădeau... pe cine?... Tot pe vaca lui Păcală!
 Geaba le-arăta creștinul că dreptate n-au de loc:
 Oamenii, aprinși de ură, se făceau doar și mai foc.
 Pîn-odată, hotărît-au, pe Joiana lui bălaie —
 Unde le-o ieși-nainte — s-o lovească-n cap, s-o taie.
 Și-ntre dînșii să-și împartă carnea toată de pe ea;
 Iară lui Păcală, bietul, numai pielea să i-o dea.
 — Pielea! glăsuiau cu toții. Căci atît avea ea doară,
 Ca vițică-n satul nostru cînd venit-a-ntîia oară.
 Iară carne-așa de multă de-unde-a pus pe oase oare?...
 De pe holdele muncite de noi toți, cu trudă mare!...

Spre amiazi deci, cînd Păcală își lăsase-ntr-un desîș,
 Priponită, vacușoara: haide toți la ea hoțîș
 Ii dădură-n cap cu barde, și de piele-o jupuiră;
 Apoi carnea-i — bucățele — între dînșii o-mpărțiră.
 Iară pielea, caldă încă de a vieții abureală,
 Peste gard au aruncat-o, în ograda lui Păcală.

* * *

Cînd el dă de pielea vacii, stă pe loc și se-ncreucește:
 „Na!... Măi fă-te om de treabă, precum inima-ți dorește...
 Lasă-n pace lumea, vezi-ți doar de treburi și de casă!...
 Apoi... cum să lași în pace lumea, cînd ea nu te lasă?...
 Imi tăiarăți vacușoara?... Mi-ați mîncat-o, vasăzică?
 Mi-o plătiți voi!... Țineți minte!...”

Apoi pielea o ridică
 Și pe gard în pari o-ntinde, cu o mîna tremurîndă,
 Iar a doua zi, pornește la un bîlci cu ea, s-o vîndă.

.....
 Merge, merge, ziua-ntreagă... pînă iată că-ntr-un sat
 L-a ajuns din urmă noaptea... Imprejur el s-a uitat...
 Intuneric pretutindeni!... Numai la un gospodar
 Se zărea lumină-n casă... A intrat acolo dar...
 Și-năuntru... ce să vază?... O mîndrețe de femeie!...
 — Bine te-am găsit, frumoaso!

— Bine Dumnezeu să-ți deie!

Ce vînt pe la noi te-aduce?

— Ia... necazuri de-ale mele!

De-astăzi dimineață-ntr-una viu pe drum cu-această piele.
 E departe țîrgul încă!... Și-s grozav de ostenit!...
 Fă-ți pomană, dă-mi pe-acilea vreun locșor de odihnit,
 Numai pîn' s-o face ziuă!... Dorm și-n tindă... unde-o fi!
 — Cu plăcere, pînă mîine, omule, te-aș găzdui...
 Ci bărbatu-mi astă seară nu-i acasă... și mi-e frică...
 Dimineața, cînd s-o-ntoarce de la stîină... ce-o să zică?
 Ce-o să creaz' aflînd că noaptea un străin aci a mas?
 — De, femeie! Mai e vorbă?... Ai dreaptate!... Bun rămas!...
 Astfel răspunzînd Păcală, hai, din nou, sărmanul... pleacă...
 Dar în curte se oprește. „Ia să stau pe prisp-oleacă!
 Numai pentru atîta lucru... n-o să fie doar nimica“.
 Și pe prispă el se-așează, făr' să-l simtă frumușica.
 Stă o clipă, dus cu gîndul la mîndrețea de nevastă.
 Iar deodată... 'ntoarce capul și se uită pe fereastră:
 „Ia să vad... cam ce lucrează dumneaei năuntru oare?...
 Ea cocea la foc plăcinte și-un purcel frigea-n frigare.
 — Tii, drăcoica! Dacă soțu-i mîine doar se-ntoarce acasă,
 Pentru cine pregătește azi o cin-atît de-aleasă?
 Și de ce-i așa gătită, cu cămașe numai flori,
 Cu mărgele... ca o fată, cînd așteaptă pețitori?...”

Dar pe cînd așa Păcală se-ntreba la geam afar':
Iată că, pe drum, s-aude scîrțîitul unui car.
Apoi: — „Ho! A-ho, Dumanel Ho! Joian! “ un glas grăiește.
Și din mers, în dreptul porții, caru-ndată se oprește.
Cine este nou-sositul, ea ghicise, bat-o vina!
Căci...să fi văzut ce iute strînse de pe vatră cina!
Toate (și rachiul... și vinul... și plăcinte și friptură...)
Pîn' să intre caru-n curte, nevăzute se făcură!

.....
„Soțul!...” zice-n gînd Păcală. Și sculîndu-se din loc,
Naintează către dînsul: — Bună seara!

— Bun noroc!

— Bucuroși la oaspeți, bade? Innoptai de tot în cale.

— Bucuroși, drumețe, cum nu!... Da-ncotro?...

— Spre tîrg, la vale!

Apoi, dejugîndu-și boii... omu-n casă mi-l pofti...

— Vai de mine! soțioara-i începu a se jeli.

Ce-i, de te-nturnași?

— O roată... bat-o Dumnezeu s-o bată,

Mi s-a rupt!... Plec iar la ziuă! Ți-adusei ș-un oaspe, iată.

Să ne dai, nevastă, spune, ai tu ceva de mîncare?

— Da' de unde, Doamne iartă? Mă găteam chiar de culcare.

Ceapă doar și mămăligă!... Asta-i tot ce am acuma.

Eu credeam că vii bărbate, tocmai mîne de la drum!

— Bine, draga mea soție (îi răspunde el voios).

Las' că-i bine. Toate-s bune, cînd e omul sănătos...

Hai, degrabă, că ni-e foame!... Dă-ne ce-i găsi prin casă!

— Uite-acum! grăi femeia. Și-alergă, să puie masa.

Iar Păcală... sta pe gînduri... Aș!... era nebun el: ceapă,

Mămăligă să mănînce și să bea pe urmă apă —

Cînd c-o clipă mai-nainte, a zărit cuptorul plin

De friptură, de plăcinte, și-i cam mirosise-a vin...

Ce-i trăsni prin minte dară?... Pielea vacii, așezată

La picioare jos avînd-o, se-ncruntă la ea odată,

Și-i dădu apoi cu bita pe furiș o lovitură...

Omul s-a mirat în gîndu-i, dar nimic n-a zis din gură.

Nu trecu mult și Păcală: jap!... c-un scrișnet de necaz,

Mai croi o bită pielei, dojenind-o: — N-ai obraz?...

Gazda, se-ncrucii!... Păcală, stă ce stă, și: — Nu taci?... Iară?
Na, nerușinato! pielei altă lovitură-i cară.

Omu-atunci, pierzînd răbdarea, îl întrebă:

— Hei, drumețe!

Ce ai cu sărmana piele, de-i cîrpești mereu la bețe?

— De! A naibii secătură!... Surdă e... sau cum îi vine?...

Tot îi zic mereu să tacă! și ea... gura nu și-o ține!

— Cum? Că doară nu vorbește!... Spui năzdrăvenii, îmi pare.

— Asta?... He-he... ce crezi, bade, că e piele ca oricare?

Asta-i piele care vede tot ce se petrece-n lume!

Și tot vrea mereu să spună!

— Vrea să spună?... Ce anume?

— Ce?... Păi uite... lucruri, care... nu e bine să se știe!...

— Valeu!... Cum aș vrea să aflu!... N-ai putea să-mi spui și mie?

— Nu pot, zău! (Păcală-i zice). Să vorbim... de altceva!

Dar văzînd că tot îl roagă, spre-o ureche-și duce pielea:

— Bine! Află deci. Ea-mi spune, că rachiul de mîna-ntîi,

O garafă, se găsește ici în pat, la căpătîi.

Omul s-a uitat la dînsul: — Vrei să-ți rîzi de mine!... hai?

Cînd săltă-n sus perna însă: — Tii, ba uite, zău, așa-i!

Coșcogemite garafă! Cine oare s-o fi pus?...
— De... știu și eu cine?... Pielea, despre asta, nu mi-a spus.

— De... știu și eu cine?... Pielea, despre asta, nu mi-a spus.

Însă, i-auzi ce-mi mai spune!

— Ce?

— Să cauți binișor,

Ș-un purcel frumos găsi-vei, rumenit, colea-n cuptor.

— Un purcel? Ia fugi de-acolo! Asta n-o crez!

Dar cînd cată:

— Vai! mirat, românul zice. Ba aveai dreptate... iată!...

(Și pe masă-a pus purcelul, lîngă sticla de rachiul).

Măi, măi, măi, a naibii piele!... Zău, să juri că-i dracul viu!

— Pe cuptor acuma, bade, sus o mîna și-o mai plimbă

Și-i găsi niște plăcinte... cum de mult n-ai pus pe limbă!

— Ce spui!... Este cu putință? Și cîtînd bărbatul iară:

Uite, frate, și plăcinte!... Calde! Chiar din astă-seară!...

— Iar acum... te-apleacă bine... mîna jos sub pat și-o bagă;

Vin trandafiriu acolo vei găsi, o sticlă-ntreagă.

Și plecîndu-se bărbatul, scoase-ndată la lumină,

Și mai așeză pe masă: vin, o sticlă mare, plină!

.....

— Ei, iubita mea nevastă, vezi ce de bucate bune,
Ca de sub pământ ieșiră?... Ce zici tu de astea? Spune!
— De, bărbate... multe vede omul în viața lui...
Dar minune ca aceasta... de când sînt, eu nu văzui!

* * *

Se-așezară-apoi la masă. — He, așa... mai zic și eu!...
Se gîndea voios Păcală, din purcel cărînd mereu.
Și-a cinat... împărătește!... Dar bărbatu-abia-nghițea...
Fiecare-mbucătură parcă-n gît i se oprea.
Iar, la urmă, se ridică de pe scaunu-î deodată:
— Știi ce, vere?... Vinde-mi mie pielea asta minunată!
— Să ți-o vînd?... (grăi Păcală, speriat privind-o). Vai!
Cum de te gîndiși la asta!

— Frate, n-ai vrea să mi-o dai,
Nici cînd ți-aș plăti-o bine?
— Ha-ha-ha!... Să mi-o plătești?...
Are preț așa un lucru?
— Ce-mi ceri? Dau... oricît voiești!
Și-a-nceput a-i da pe dînsa: lei o mie... două... trei!...
Că era bogat... Dar geaba!

— Nici cu șapte mii nu vrei?
— Nu pot, nene! Nu-mi dă mîna!
— Bine, adă mîna ici.
Îți adaog lîngă șapte... încă trei mii! Ce mai zici!...
— De! (răspunse atunci Păcală). Știu și eu ce să mai zic?
Altuia — ferește Doamne! — n-o dădeam... pentru nimic!...
Dumitale însă... na-ți-o... Nu de bani îmi este mie,
Crede-mă!... Ți-o dau, fiindcă: prea te văd om de-omenie.

.....
Omul, după ce-i plătește prețul cum s-au învoit:
Intr-un cui agață pielea... Cît era de mulțumit!...
— Pot să plec de azi în tihnă, ori și unde — ce-mi mai pasă?
Pielea asta o să-mi spuie tot ce se petrece-n casă!...

.....
Iar Păcală?... Viră-n pungă zece mii de lei, bani gheață,
Se trîntește lîngă vatră, doarme — pînă dimineată;
Dimineața-n zori, se scoală... și luîndu-și bun rămas

De la cei ce-l găzduiră, hai la drum, cu sprinten pas...
Soțul stete pe acasă ce-a mai stat, apoi s-a dus,
Unde-avea și el cu carul de plecat: la deal în sus.
La izvor, sub deal, Păcală stă un pic și-i iese-n cale:
— Știi ce, bade? Pentru piele prea-mi dăduși din gros parale.
Altuia, de, nu zic!... însă, dumitale... mă gîndesc!...
Nu-i frumos să-ți iau atîta... Zece lei doar îmi opresc;
Iară ceilalți, adă mîna! Ține-i c-o să-ți prindă bine!
Omul auzind aceste: — Cum se poate?... Vai de mine!...
Nu-i venea să iee banii... Ba... că-i pungă, ba... că-i teacă!...
Dar Păcală-i pune-n mîna, făr' a-l mai ruga... și pleacă.
— Măi, ce om! gîndea românul. I-auzi, bani să nu voiască!
Apoi hăi și el-nainte, către stîna-i ciobăncască.

* * *

Hoțomanca de nevastă nu-și găsea la vatră-i loc.
Ochii aruncau spre pielea cea din cui priviri de foc:
— Ce, de azi... cu straja-n casă eu să stau necontentit?
Și să nu pot, cît trăi-voi, să mai am un ceas tihnit?...
Uf, cînd mă gîndesc... vai Doamne!... parcă nu știu zău ce-mi vine!...
Cum să scap de pielea asta? Cum să scap? A, las' pe mine!...
Am găsit! Cu gîndu-acesta, hai, deschise iute-o ladă,
Unde-avea-ndosiți — deoparte — bani și dînsa, o grămadă:
Taleri, galbeni, despre care povestea cam multe satul,
Dar... precum se-ntîmpl-adezea... nici nu bănuia bărbatul!
Cînd i-a strîns? Și cum? De unde? Numai dumneaei știa!...
Deci din ladă bani ea scoate, mulți!... apoi la drum o ia,
Să găsească pe Păcală... Merge, fuga, după el!...
Și-l ajunge-ntr-o pădure:

— Hei, drumețe... stai nițel!
Nu-i vrun chip cu pielea ceea vorbitoare... nu se poate...
Ca s-o fac de-acum să-și piarză darul de-a mai spune toate?...
Uite! (zice, arătîndu-i banii strînși într-o basma,
Și lovindu-i ca să sune). Zău, învață-mă ceva!...
Ce vei ști!... Și... vezi tu ăștia?... Na!... Să fie toți ai tăi...
Cît îți dete și bărbatu-mi: tocmai zece mii de lei...
Cînd aude-așa Păcală: „Iacă, măi... în gînd și-a zis.
Alte zece miișoare!... De! pesemne-așa mi-e scris:
Zece mii de lei în capăt! Zece mii să iau pe piele!...“
Și vîrî-n șerpar bănelul... — Lasă, că te-nvăț eu, lele!

Știi ce?... Ieși cu pielea mîine la izvor. Stropiște-o-n zori
Cu stropi reci prin sită nouă strecurați... de nouă ori.
Să mai faci cu mîna dreaptă peste ea vreo nouă cruci:
Pune-o-n cui la loc pe urmă, grijă-n veci să nu-i mai duci!
— Bun! Îți mulțumesc!

Și șterge-o, înapoi spre sat, nevasta...
Fericit ca dînsa, cine, mai era pe lumea asta?..
— Iată-mă scăpată!... N-a vrut să-ți ajute Dumnezeu!..
Cumpărași degeaba straja, bărbățele, dragul meu!..
Iar Păcală?... Hai și dînsul, prin pădurea de tufani,
Mai departe, spre căminu-i, — cu șerparul plin de bani.

XXIV. PĂCALĂ, MARE GOSPODAR

„Stați, dușmanilor nemernici! se gîndea mergînd pe drum,
V-ați bătut voi joc de mine?... Stați, c-o să vedeți de-acum!”
Și acasă-ajuns cu banii, își dărîmă casa veche.
Își clădește alta nouă, care n-avea-n sat pereche.

.....

Dar cînd îl vedeau sătenii tot făcîndu-și lucruri noi,
Nu puteau să doarmă-n tihnă! „Cum? De unde-atîta ban
Ce tot cheltuieste zilnic, omul ăsta, cam de-un an?...
O fi dat peste-o comoară? se-ntrebau cu gînd pizmaș.
Sau... o fi prădat în codri, noaptea, pe vrun bogătaș?...
Deci la vatra lui cea nouă merseră cîțiva-ntr-o seară;
Și cu vorba, spre-a-l descoase, pe departe mi-l luară...
Iar Păcală-atunci le spuse! — De! Știți pielea cea de vacă
Ce-ntr-o zi ați aruncat-o în ograda mea săracă?...
Eu cu ea la bîlci plecata-am, am vîndut-o și-am luat:
Zece mii de lei pe dînsa... Iacă de-unde sînt bogat!
— Aș, răspunseră sătenii, nu mai spune, frate!... Tacii!
Cum atîția bani?... Se poate? Pentru pielea unei vaci...
— Hm! (răspunse el). Păi bine, oameni buni, nu vă gîndiți?
Vaca mea era frumoasă, de prăsilă, cum o știți!..
Astăzi-mîini, c-o vițelușe de la ea mă pomeneam;
Mai crescînd și vițelușa, două vaci era să am!

Și din două vaci ies patru, și din patru... opt la rînd;
 Și din opt, aveau să iasă șaisprezece vaci curînd!...
 Iar din astea... o cireadă, cît colo!... Și credeți oare,
 Că se vinde pe nimica o avere-atît de mare?...
 Cînd la tîrg își duce marfa, omul trebuie — he-hei!
 Minte-n căpățînă s-aibă, nu tărăște... dragii mei!...
 Auzind așa sătenii, dau din cap: — Adevărat!...
 Bine zice!... Și se duse vestea prin întregul sat.
 Și-a căzut pe gînduri satul — Apoi cum? ziceau vreo doi,
 Vaci frumoase, de prăsilă, ca și el n-avem și noi?...
 — Da, așa el zis-au alții. Pentru ce, decît Păcală,
 Mai pe jos să fim noi oare?... Nu știm și noi socoteală?...
 Și vorbind așa-ntre-dînșii, dăi! să treac-o zi nu lasă! —
 Ce fac?... Toți de-a rîndu-și taie vacile ce-aveau pe-acasă.
 Și de piele, sărăcuții le jupoaie-n grabă mare;
 Apoi haide pe la tîrguri, toți, cu pieile-n spinare,
 Să le vîndă, ca Păcală, prețuri mari cerînd pe ele,
 Ne-auzite: cîte nouă, zece mii de lei pe piele!
 Dar în tîrg, negustorimea, auzind așa minuni:
 Izbucni'ntr-un rîs cu hohot... A crezut că sînt nebuni.
 In deșert spuneau ei, bieții, de prăsilă, de cireadă:
 Lumea... hohotea mai tare, strînsă-n jurul lor grămadă.

.....
 Cu acestea

S-auzim, Români, de bine! — isprăvit-mi-am povestea.
 A făcut el, nu e vorbă, și pe urmă, de-ale lui,
 Ghidușii nenumărate! Dar... pe toate să le spui?...
 Cînd aș sta să-nșir eu toate, cîte el a săvîrșit:
 Povestirea-mi niciodată nu ar mai avea....

Sfîrșit.

CUPRINS

I.	Moștenirea	5
II.	Vînzarea	9
III.	Împărțirea comorii	13
IV.	Fuga	17
V.	Fluierul	21
VI.	Tocmeala	25
VII.	Caprele popii	29
VIII.	La oi	35
IX.	Boii lui Păcală	39
X.	Moara Dracilor	43
XI.	Cucul	49
XII.	Evanghelia	53
XIII.	Răfuiala	57
XIV.	Mireasa	61
XV.	Păcală și Tîndală	65
XVI.	Moartea lui Păcală	69
XVII.	Păcală însurat	73
XVIII.	Strechea	79
XIX.	Prînzul	85
XX.	Otrava	91
XXI.	Rămășaguri c-un boier	97
XXII.	Alte rămășaguri	103
XXIII.	La vatra părintească	109
XXIV.	Păcală, mare gospodar	117

Tiparul executat sub comanda nr. 60 500

Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI”, București
România

